



STORTINGET

Innst. 9 S

(2024–2025)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen
om bevilgninger på statsbudsjettet for 2025, kapitler under
Energidepartementet, Nærings- og fiskeridepartementet
og Klima- og miljødepartementet (rammeområdene 12 og 13)

Prop. 1 S (2024–2025)

Innhold

	Side
1. Innledning	1
2. Rammeområde 12 – Olje og energi	2
2.1 Hovedprioriteringer og primærstandpunkter for de ulike fraksjoner for rammeområde 12 Olje og energi.....	3
2.1.1 Arbeiderpartiet og Senterpartiets hovedprioriteringer	3
2.1.2 Merknader fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti om budsjettforliket	4
2.1.2.1 Rammeområde 12	4
2.1.3 Høyres hovedprioriteringer	5
2.1.4 Fremskrittspartiets hovedprioriteringer	9
2.1.5 Sosialistisk Venstrepartis hovedprioriteringer	10
2.1.6 Rødts hovedprioriteringer	10
2.1.7 Venstres hovedprioriteringer	11
2.1.8 Miljøpartiet De Grønnes hovedprioriteringer.....	12
2.1.9 Kristelig Folkepartis hovedprioriteringer	13
2.1.10 Sammenligning av budsjettall, kapitler og poster. Rammeområde 12	14
2.2 Komiteens merknader til de enkelte budsjettkapitler og poster under rammeområde 12	18
2.2.1 Kap. 1800 Energidepartementet	18
2.2.2 Kap. 4800 Energidepartementet	18
2.2.3 Kap. 1810 Sökkeldirektoratet	18
2.2.4 Kap. 4810 Sökkeldirektoratet	19
2.2.5 Kap. 1820 Norges vassdrags- og energidirektorat.....	20
2.2.6 Kap. 4820 Norges vassdrags- og energidirektorat.....	23
2.2.7 Kap. 1825 Energieffektivisering og -omlegging	23
2.2.8 Kap. 1850 Klima, industri og teknologi	24
2.2.9 Kap. 2440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten.....	26
2.2.10 Kap. 5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten.....	26
2.2.11 Kap. 954 Petoro AS	26
2.2.12 Kap. 5680 Statnett SF	26
2.2.13 Støtteprogram for flytende havvind.....	27
2.3 Oppfølging av anmodningsvedtak under rammeområde 12	29
2.3.1 Stortingssesjonen 2023-2024.....	29
2.3.1.1 Vedtak 450 (2023–2024): Framlegging av planer for utvinning av havbunnsmineraler	29
2.3.1.2 Vedtak 451 (2023–2024): Innhenting av innspill fra statlige etater om arbeidsprogram for havbunnsmineraler	29
2.3.1.3 Vedtak 910 (2023–2024): Energipartnerskap med olje- og gassnæringen	29
2.3.1.4 Vedtak 911 (2023–2024) Havvind	29
2.3.1.5 Vedtak 913 (2023–2024): Fjerne konsesjonsplikt for solparker opp til 10 MW	30
2.3.2 Stortingssesjonen 2022–2023.....	30
2.3.2.1 Vedtak 923 (2023–2024) Solenergi.....	30
2.3.2.2 Vedtak 13 (2022–2023): Kartlegging av potensialet for solenergiproduksjon på eksisterende infrastruktur	30
2.3.2.3 Vedtak 765, 766, 767 og 768 (2022–2023): Deling av lokalprodusert energi	30
2.3.2.4 Vedtak 836 og 914 (2022–2023): Havvind for elektrifisering av offshoreinstallasjoner	30
2.3.2.5 Vedtak 842 (2022–2023): Finansieringsløsninger for havvind.....	31
2.3.2.6 Vedtak 924, 925 og 926 (2022–2023): Solkraft	31
2.3.2.7 Vedtak 924 (2022–2023) Solenergi-parker	31
2.3.2.8 Vedtak 925 (2022–2023) Solenergi-parker	31
2.3.2.9 Vedtak 926 (2022–2023) Solenergi-parker	31

2.3.3	Stortingssesjonen 2021–2022	31
2.3.3.1	Vedtak 385 (2021–2022): Strømsituasjonen i Geiranger og vedtak om nullutslipps cruiseskip	31
2.3.3.2	Vedtak 548 (2021–2022): Fjerne regulatoriske barrierer som hindrer lokal energiproduksjon, energilagring og omsetning av energi mellom bygg	31
2.3.3.3	Vedtak 727 (2021–2022): Utrede ordninger for energisparesertifikater	32
3.	Rammeområde 13 – Miljø	32
3.1	Hovedprioriteringer og primærstandpunkter for de ulike fraksjoner for rammeområde 13 Miljø	34
3.1.1	Arbeiderpartiet og Senterpartiets hovedprioriteringer	34
3.1.2	Merknad fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk venstreparti om budsjettforliket	35
3.1.3	Høyres hovedprioriteringer	35
3.1.4	Fremskrittspartiets hovedprioriteringer	37
3.1.5	Sosialistisk Venstrepartis hovedprioriteringer	38
3.1.6	Rødts hovedprioriteringer	38
3.1.7	Venstres hovedprioriteringer	39
3.1.8	Miljøpartiet De Grønnes hovedprioriteringer	41
3.1.9	Kristelig Folkepartis hovedprioriteringer	42
3.1.10	Sammenligning av budsjettall, kapitler og poster. Rammeområde 13	43
3.1.11	Kap. 1400 Klima- og miljødepartementet	47
3.1.12	Kap. 4400 Klima- og miljødepartementet	48
3.1.13	Kap. 1410 Kunnskap om klima og miljø	48
3.1.14	Kap. 1411 Artsdatabanken	49
3.1.15	Kap. 1412 Meteorologiformål	49
3.1.16	Kap. 1420 Miljødirektoratet	49
3.1.17	Kap. 1422 Miljøvennlig skipsfart	57
3.1.18	Kap. 1423 Radioaktiv forurensning i det ytre miljø	58
3.1.19	Kap. 1425 Fisketiltak	58
3.1.20	Kap. 1428 Enova SF	58
3.1.21	Kap. 1471 Norsk Polarinstitutt	63
3.1.22	Kap. 1472 Svalbards miljøvernfond	63
3.1.23	Kap. 1474 Fram – Nordområdesenter for klima- og miljøforskning	63
3.1.24	Kap. 1481 Klimakvoter	63
3.1.25	Kap. 4481 Salg av klimakvoter	64
3.1.26	Kap. 1482 Internasjonale klima- og utviklingstiltak	64
3.2	Oppfølging av anmodningsvedtak under rammeområde 13	64
3.2.1	Stortingssesjonen 2023–2024	64
3.2.1.1	Vedtak 42 (2023–2024): Stortingsmelding om utslippskutt	64
3.2.1.2	Vedtak 450 (2023–2024): Sirkulærøkonomi	64
3.2.2	Stortingssesjonen 2022–2023	64
3.2.2.1	Vedtak 92 (2022–2023) Lavutslipp offshorefartøy	64
3.2.2.2	Vedtak 108 (2022–2023) Forbud mot nedbygging av myr	64
3.2.2.3	Vedtak 760 (2022–2023): En oppdatert Klimaplan med konkrete virkemidler	64
3.2.3	Vedtak 691 (2022–2023): Utslipp i verdensarvfjordene og landstrøm	65
3.3	Regjeringens klimastatus og -plan (Grønn bok). Særskilt vedlegg til Prop. 1 S (2024–2025)	65
4.	Forslag fra mindretall	65
5.	Komiteens tilråding	68

Vedlegg



STORTINGET

Innst. 9 S

(2024–2025)

Innstilling til Stortinget
fra energi- og miljøkomiteen

Prop. 1 S (2024–2025)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2025, kapitler under Energidepartementet, Nærings- og fiskeridepartementet og Klima- og miljødepartementet (rammeområdene 12 og 13)

Til Stortinget

1. Innledning

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Mani Hussaini, lederen Ingvild Kjerkol, Stein Erik Lauvås, Linda Monsen Merkesdal og Sigurd Kvammen Rafaelsen, fra Høyre, Jan Tore Sanner, Charlotte Spurkeland, Bård Ludvig Thorheim og Mathilde Tybring-Gjedde, fra Senterpartiet, Aleksander Øren Heen, Gro-Anita Mykjåland og Hans Inge Myrvold, fra Fremskrittspartiet, Terje Halleland og Marius Arion Nilsen, fra Sosialistisk Venstreparti, Lars Haltbrekken, fra Rødt, Sofie Marhaug, fra Venstre, Ola Elvestuen, fra Miljøpartiet De Grønne, Kristoffer Robin Haug, og fra Kristelig Folkeparti, Kjell Ingolf Ropstad, fremmer i denne innstillingen forslag om bevilgninger på statsbudsjettet for 2025 under de kapitler og poster som er fordelt til komiteen på rammeområde 12 Olje og energi og på rammeområde 13 Miljø.

Komiteen viser til Prop. 1 S (2024–2025).

Komiteen har ved Stortingets vedtak 15. oktober 2024 fått tildelt kapitler under rammeområde 12 Olje og energi, jf. Innst. 1 S (2024–2025). Ved Stortingets vedtak 5. desember 2024 er netto utgiftsramme for rammeområde 12 fastsatt til -212 517 609 000 kroner, jf. budsjettforliket mellom Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Komiteen viser til partienes respektive merknader til rammeområde 12 i finansinnstillingen, jf. Innst. 2 S (2024–2025). Innstillingen omhandler forslaget til statsbudsjett for 2025 fra regjeringen Støre, jf. Prop. 1 S (2024–2025). Komiteen viser til at det 1. desember 2024 ble inngått forlik om statsbudsjettet for 2025 mellom regjeringspartiene Arbeiderpartiet og Senterpartiet, og Sosialistisk Venstreparti.

Det vises videre til behandlingen av Innst. 2 S (2024–2025), der rammebeløp for hvert enkelt rammeområde ble vedtatt, samt til de respektive merknader i denne innstillingen.

Den foreliggende innstillingen gjengir i tabellform både regjeringens forslag, budsjettforliket og endringsforslag det er flertall for, og Høyre, Fremskrittspartiet, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti sine primære alternative budsjettforslag fra finansinnstillingen. De alternative forslagene fikk ikke flertall under behandlingen 5. desember 2024.

Sakens dokumenter er tilgjengelige på sakssiden på stortinget.no.

2. Rammeområde 12 – Olje og energi

I det følgende vises oversikt over bevilgningsforslagene på de ulike kapitler og poster under rammeområde 12 i Prop. 1 S (2024–2025).

90-poster behandles av finanskomiteen utenfor rammesystemet.

I

Oversikt over budsjettkapitler og poster i rammeområde 12

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S (2024-2025)
			Gul bok
Utgifter			
<i>Nærings- og fiskeridepartementet</i>			
954	Petoro AS		
	70	Tilskudd til administrasjon	434 000 000
<i>Energidepartementet</i>			
1800	Energidepartementet		
	1	Driftsutgifter	261 041 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 50, 71 og 72</i>	39 300 000
	50	Overføring til andre forvaltningsorganer, <i>kan overføres</i>	2 250 000
	70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner mv.	10 500 000
	71	Norsk Oljemuseum	16 800 000
	72	Tilskudd til energiformål, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	13 000 000
1810	Sokkeldirektoratet		
	1	Driftsutgifter	400 500 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	202 000 000
	23	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet, <i>kan overføres</i>	47 500 000
1820	Norges vassdrags- og energidirektorat		
	1	Driftsutgifter	928 000 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	107 000 000
	22	Flom- og skredforebygging, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 45 og 60</i>	353 000 000
	23	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet, <i>kan overføres</i>	60 000 000
	25	Krise- og hastetiltak i forbindelse med flom- og skredhendelser, <i>kan nyttes under post 61</i>	100 000 000
	26	Reguleringsmyndigheten for energi	83 500 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres, kan nyttes under post 22</i>	32 000 000
	60	Tilskudd til flom- og skredforebygging, <i>kan overføres, kan nyttes under post 22</i>	100 000 000
	61	Tilskudd til krise- og hastetiltak i forbindelse med flom- og skredhendelser, <i>kan nyttes under post 25</i>	100 000 000
	62	Fordeling av inntekt fra avgift på vindkraft	371 000 000
	73	Tilskudd til utjevning av overføringstariffer	18 000 000
	74	Tilskudd til museums- og kulturminnetiltak, <i>kan overføres</i>	9 100 000
	75	Stønad til husholdninger for ekstraordinære strømuttergifter, <i>overslagsbevilgning</i>	4 800 000 000
	76	Stønad til husholdningskunder av nærvarmeanlegg, <i>kan overføres</i>	5 000 000
1825	Energieffektivisering og -omlegging		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	14 000 000
	50	Klima- og energifondet, virkemidler for energieffektivisering	1 277 000 000
	60	Tilskudd til energitiltak i kommunale bygg, <i>kan overføres</i>	300 000 000

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S (2024-2025)
			Gul bok
1850		Klima, industri og teknologi	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	88 000 000
	50	Fond for CO ₂ -håndtering	80 000 000
	70	Gassnova SF	118 000 000
	71	Teknologisenter Mongstad	89 000 000
	72	Langskip - fangst og lagring av CO ₂ , <i>kan overføres</i>	2 160 000 000
	73	Norges forskningsråd, <i>kan overføres</i>	966 000 000
	75	Norwegian Energy Partners	28 500 000
<i>Statlig petroleumsvirksomhet</i>			
2440		Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten	
	30	Investeringer	29 600 000 000
Sum utgifter rammeområde 12			43 213 991 000

Inntekter

Inntekter under departementene

4800		Energidepartementet	
	70	Garantiprovisjon, Gassco	2 200 000
4810		Sokkeldirektoratet	
	1	Gebyrinntekter	31 900 000
	2	Oppdrags- og samarbeidsinntekter	47 500 000
4820		Norges vassdrags- og energidirektorat	
	1	Gebyrinntekter	10 000 000
	2	Oppdrags- og samarbeidsinntekter	60 000 000
	40	Flom- og skredforebygging	20 000 000

Inntekter fra statlig petroleumsvirksomhet

5440		Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten	
	24	Driftsresultat:	219 000 000 000
	1	Driftsinntekter	300 600 000 000
	2	Driftsutgifter	-42 600 000 000
	3	Lete- og feltutviklingsutgifter	-2 000 000 000
	4	Avskrivninger	-32 100 000 000
	5	Renter av statens kapital	-4 900 000 000
	30	Avskrivninger	32 100 000 000
	80	Renter av statens kapital	5 000 000 000
Sum inntekter rammeområde 12			256 271 600 000
Netto rammeområde 12			-213 057 609 000

2.1 Hovedprioriteringer og primærstandpunkter for de ulike fraksjoner for rammeområde 12 Olje og energi

2.1.1 ARBEIDERPARTIET OG SENTERPARTIETS HOVEDPRIORITERINGER

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til regjeringens forslag til statsbudsjett for 2025. Dette budsjettet skal ruste og trygge Norge for fremtiden, ved å bidra til å skape

trygghet rundt folks økonomi og arbeidsplasser, bygge ny grønn industri, og utvikle norsk sokkel videre.

Norske husholdninger og norsk næringsliv har de siste to årene opplevd svært varierende og høye kraftpriser. Disse medlemmer viser til at regjeringen prioriterer å videreføre strømstønadordningen ut 2025, og mener at dette er viktig for å trygge husholdningene i møte med de høye kraftprisene.

Disse medlemmer vil påpeke at tilgang på rikelig med ren og rimelig kraft i årtier har vært den norske industriens fremste konkurransefortrinn. Regjeringens mål er at rikelig tilgang på ren og rimelig kraft også i

fremtiden skal være et fortrinn for norsk industri, og bidra til verdiskaping og sysselsetting i hele landet. Norge vil de neste tiårene trenge mer fornybar kraft for å legge til rette for omstillingen av næringslivet og nye grønne industrietableringer, og for varig lave og forutsigbare kraftpriser for folk og næringsliv. Ved å gjennomføre den første konkurransen om areal til vindkraft til havs på norsk kontinentalsokkel har regjeringen sørget for et temposkifte i satsingen. Dette vil, i årene som kommer, trygge tilgang til ren og rimelig kraft for kraftkrevende industri og husholdninger.

Disse medlemmer vil understreke at tilgangen til kraft også må sikres gjennom energieffektivisering, økt utbygging av fornybar kraft på land samt en styrking av nettinfrastrukturen. Disse medlemmer viser til at regjeringens budsjettforslag fortsetter styrkingen av virkemidlene rettet mot energieffektivisering. Disse medlemmer viser videre til at regjeringen det siste året har gjennomført en rekke tiltak for å øke den nasjonale kraftproduksjonen og nettkapasiteten.

Norge er verdensledende innenfor industrielle løsninger for CO₂-håndtering. Disse medlemmer viser til at regjeringen vil fortsette å satse på CO₂-fangst og -lagring som et viktig klimatiltak. Fullskalaprojektet for CO₂-håndtering, Langskip, vil i 2025 settes i drift og dermed vise at CO₂-fangst og -lagring er en teknologi som er gjennomførbar og sikker. Dette er et viktig bidrag fra Norge innen utvikling av nødvendig klimateknologi, som vil bidra til å redusere klimagassutslipp internasjonalt.

Disse medlemmer mener at norsk petroleumsindustri skal utvikles, ikke avvikles. Regjeringen vil legge til rette for fortsatt høyt aktivitetsnivå på norsk sokkel. Petroleumssektoren er en høyproduktiv næring som bidrar med store inntekter, verdiskaping og arbeidsplasser i hele Norge. Norsk olje- og gass eksport spiller en svært viktig rolle for den europeiske forsyningsikkerheten for energi. Disse medlemmer understreker at norsk olje og gass vil fortsette å være en sentral og nødvendig del av den europeiske energimiksen i lang tid fremover, og Norge vil fortsette å være en forutsigbar og langsiktig leverandør av olje og gass til markedet.

Flom og skred utfordrer hele samfunnet og fører til store kostnader i form av helsemessige og materielle skader, og tap av liv. Norge er preget av et landskap som er utsatt for flom og skred, og et klima i endring forsterker dette ytterligere. Samfunnet må derfor være forberedt på slike hendelser i fremtiden. Disse medlemmer viser til at regjeringen viderefører satsingen på flom- og skredforebygging i hele landet, herunder krise- og hastetiltak og oppfølging av flom og skred som følge av ekstremværet «Hans».

Disse medlemmer viser videre til anmodningsvedtak 99, fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, sitat:

«Stortinget ber regjeringen om å ikke lyse ut første konsesjonsrunde for gruvedrift på havbunnen i 2024/2025.»

Disse medlemmer viser til at regjeringen i perioden frem til utlysning vil høre og ferdigstille de 5 planlagte forskriftene under havbunnsmineralloven slik at disse trer i kraft før utlysning. Å ha forskriftene på plass før utlysning vil bidra til god involvering av berørte interesser, og bidra til økt forutsigbarhet for aktuelle søkere.

2.1.2 MERKNADER FRA ARBEIDERPARTIET, SENTERPARTIET OG SOSIALISTISK VENSTREPARTI OM BUDSJETTFORLIKET

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til budsjettforliket av 1. desember 2024 mellom de tre partiene, der det er foreslått tiltak som styrker velferden, gir folk bedre råd og bidrar til grønn omstilling. Gjennom forliket gjøres det grep for å styrke velferden, som økt bevilgning til bemanning i SFO og barnehagene, og utvidelse av rabatt på tannhelse til nye grupper. Retten til 12 timers gratis SFO i uken for 1.–3. trinn skal nå lovfestes. Gjennom denne budsjettavtalen vil vi også lovfeste retten til tannhelsetjenester for 25–28-åringer på lik linje med unge voksne opp til 25 år. Barnetrygden, studiestøtten og minstepensjonen økes, og det opprettes en skjermingsordning i bostøtten for mottakere av AAP og dagpenger. Disse medlemmer er også enige om å utvide ordningen med hurtigdomstol for ungdom til to nye politidistrikt og å øke bemanningen i fengslene. Videre styrkes Husbanken, det legges til rette for bygging av flere studentboliger, og tiltak for å styrke kommunenes arbeid med klima og natur styrkes gjennom økte bevilgninger til Klimasats og Natursats. Det er også enighet om å ikke lyse ut første konsesjonsrunde for gruvedrift på havbunnen i 2024/2025. Disse medlemmer fremhever også at man styrker arbeidet med grønn omstilling blant annet gjennom økt bevilgning til Enova og oppstart av arbeid for mer CO₂-fangst, transport og lagring.

2.1.2.1 Rammeområde 12

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser videre til anmodningsvedtak 99, fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, sitat:

«Stortinget ber regjeringen om å ikke lyse ut første konsesjonsrunde for gruvedrift på havbunnen i 2024/2025.»

Disse medlemmer viser til den foreslåtte bevilgningen på kap. 1810 post 21 og understreker at det er behov for mer kunnskap om natur- og miljøforhold i

dyphavet i alle deler av norsk kontinentalsokkel. Disse medlemmer mener at midlene blant annet skal brukes til miljøkartlegging og målinger av bunnstrømmer i regi av Havforskningsinstituttet. Ressurskartlegging skal ikke innebære bruk av metoder som kan gi skade på miljø.

2.1.3 HØYRES HOVEDPRIORITERINGER

Helhetlig forvaltning av norske energiresurser

Komiteens medlemmer fra Høyre mener at ren og rimelig kraft skal være et konkurransefortrinn for Norge og et gode for norske husholdninger. Disse medlemmer er opptatt av å styrke Norges konkurransekraft og gi næringslivet og industrien flere bein å stå på i årene fremover, og vil understreke betydningen av tilgang på ren energi til en konkurransedyktig pris.

Disse medlemmer understreker at den store regulerbare vannkraften er Norges ryggrad i energisystemet. Disse medlemmer mener vannkraftressursene skal forvaltes slik at de kommer lokalsamfunnene og nasjonen til gode.

Disse medlemmer viser til at all kraftproduksjon innebærer natur- og miljøkonsekvenser, og er opptatt av at miljøhensyn må ivaretas i oppgradering eller utvikling av ny fornybar kraft. Gevinsten av økt kraftproduksjon må avveies mot viktige natur- og miljøhensyn.

Samtidig er det viktig å understreke at mer fornybar energi i Norge og globalt er en forutsetning for å kutte utslipp og unngå globale temperaturøkninger med de alvorlige konsekvenser det vil ha for velferd, natur, økosystem og arts mangfold.

Norsk sokkel som energiresurs

Disse medlemmer mener det er viktig å legge til rette for at norsk sokkel videreutvikles som energiresurs.

Disse medlemmer vil påpeke at Russlands invasjon av Ukraina utløste en global energikrise i 2022, og at europeiske land er enige om å bli uavhengige av russiske energileveranser så raskt som mulig. Over to år senere er flere EU-land fortsatt avhengig av å importere gass direkte eller indirekte fra Russland. Disse medlemmer mener at dette understreker viktigheten av norsk gass i den europeiske energimiksen og Norges rolle som stabil og pålitelig leverandør til Europa på både kort og lang sikt.

Disse medlemmer viser til at gass nå utgjør mer enn halvparten av den norske petroleumseksporten. Gass vil være viktig for å ivareta energiforsyningen i EU og Storbritannia, ikke minst som balansekraft i et energisystem som i økende grad vil være basert på variable fornybare energikilder som sol- og vindkraft.

Disse medlemmer viser til at norsk sokkel er moden, og produksjonen vil reduseres de neste tiårene. Ifølge Rystad Energy vil gassproduksjonen uten nye funn kunne falle med rundt 35 pst. til 2035, 60 pst. i 2040 og 90 pst. i 2050. Ressursrapporten fra Sökkeldirektoratet for 2024 viser også liknende fall. Disse medlemmer vil understreke at et stort og raskt fall i produksjon vil ha betydelige konsekvenser for Norges inntekter og for arbeidsplasser, og det vil gjøre offshorenæringene mindre i stand til å omstille seg. Det er derfor viktig at leteaktiviteten opprettholdes gjennom tildeling i forhåndsdefinerte områder og regelmessige nummererte konsesjonsrunder, slik at Norge kan fortsette å levere gass – og etter hvert blått hydrogen – til Europa de neste tiårene, og at fallet i produksjonen ikke blir unødvendig brått.

Disse medlemmer mener videre det er behov for å utforske nye områder på norsk sokkel, herunder gjennomføre en konsekvensutredning av lisensene i Nordland VI som tidligere har vært åpnet, samt samarbeide med petroleumsnæringen om å legge til rette for områdeløsninger for evakuering av gass fra Barentshavet.

Disse medlemmer understreker at norsk sokkel må utvikles innenfor rammen av det europeiske klimasamarbeidet og norske klimamål under Parisavtalen.

Disse medlemmer viser til at petroleumsnæringen er Norges største og viktigste næring, og at teknologi og kompetanse fra denne næringen vil bli viktig for energitransformasjonen i Europa de neste tiårene. Disse medlemmer er opptatt av å sikre en stabil og ansvarlig petroleumsvirksomhet, der lønnsomhet, forutsigbarhet og god ressursforvaltning står sentralt. Disse medlemmer mener det er avgjørende at rammevilkårene for aktiviteten på sokkelen er stabile og forutsigbare over tid, og vil advare mot å gjøre nye overraskende endringer i letevilkårene, særlig i blokkene som utlyses i TFO-rundene.

Disse medlemmer vil fremheve viktigheten av den teknologiske utviklingen som skjer i olje- og gassnæringen. Utviklingen bidrar til ressurseffektiv og miljøvennlig utvinning av olje og gass, men også utvikling og overføring av teknologi fra petroleumssektoren til fornybare kraftressurser, maritim sektor og andre deler av norsk økonomi.

Disse medlemmer understreker viktigheten av å ha gode og forutsigbare økonomiske virkemidler overfor petroleumssektoren for å legge til rette for effektiv produksjon med lave utslipp, herunder CO₂-avgift og EUs klimavotesystem (EU-ETS). De neste årene vil CO₂-avgiften øke betydelig, og EU har besluttet å redusere antall kvoter med 62 pst. i 2030 og ned mot null i 2040, sammenlignet med 2005. Det gir sterke incentiver til å begrense CO₂-utslippene.

Disse medlemmer viser til at petroleumsnæringen selv forpliktet seg til å gjennomføre betydelige utslippsreduksjoner.

Disse medlemmer mener samtidig at petroleumsnæringen i større grad må ta ansvar for eget kraftbehov, slik de gjorde før elektrifiseringen av petroleumsnæringen startet med kraft fra land. Dette ansvaret blir spesielt viktig å ivareta jo mer kraftbalansen nasjonalt svekkes. Havvind eller gasskraftverk med karbonfangst er eksempler på løsninger som kan redusere behovet for kraft fra land, men det må være opp til aktørene på norsk sokkel å vurdere hvilke alternativer til kraft fra land som er mest aktuelt. Dette vil variere fra felt til felt.

Disse medlemmer har foreslått at det bør stilles krav til den enkelte lisenshaver om at fortrinnsvis hele kraftbehovet – ved nye elektrifiseringsprosjekter eller utvidelser av eksisterende prosjekter – må dekkes av lisenspartnerne selv og bidra til null eller svært lave utslipp fra produksjonsfasen. Det må fastsettes nærmere bestemmelser om hvordan ordningen skal innrettes. Kravet vil legges på den enkelte lisens, men lisenshaver må stå fritt til å anskaffe kraften fra tredjepartsaktør så lenge kraftproduksjonen i sin helhet er solgt til installasjoner som er omfattet av petroleumsloven. Kraften kan enten brukes direkte til petroleumsinstallasjoner, i en kombinasjon med kraft fra land eller direkte inn i det norske kraftsystemet slik havvindparken i tilknytning til Trollfeltet (Trollvind) var designet, men med produksjon tilsvarende forbruket til petroleumssektoren.

Disse medlemmer er også åpen for å vurdere andre forslag til innretning, incentiver eller krav som kan sikre at petroleumsnæringen bidrar med mer kraftproduksjon de neste årene, særlig for å legge til rette for at det bygges flere mindre flytende havvindprosjekt raskt, med de læringseffekter, teknologiutvikling og kostnadsreduksjoner det medfører for fremtidige havvindprosjekter. Disse medlemmer mener at det er skuffende at regjeringen fortsatt ikke har lagt frem endringer i regler og rammeverk som legger til rette for dette, og at regjeringens Energipartnerskap med petroleumsnæringen heller ikke har resultert i noen avklaringer.

Havvind

Disse medlemmer viser til at det er et stort potensial for både bunnfast og flytende havvind i Norge og i resten av verden. Næringen er i kraftig vekst og mange land er godt i gang med store utbygginger og har betydelige utbyggingsplaner videre. En rekke norske bedrifter har ambisjoner om å ta del i verdiskapingen knyttet til denne veksten.

Disse medlemmer mener satsingen på flytende havvind i første rekke handler om norsk konkurransekraft og vekstmulighetene til bedriftene i næringen. I lys av den geopolitiske situasjonen er det særlig viktig at

både Europa og Norge styrker sin konkurransekraft. Norsk olje- og gassproduksjon vil avta, og Norge har stort potensial med utgangspunkt i sine offshorenæringer til å utvikle teknologi, kompetanse og produkter innen havvind som kan eksporteres til resten av verden. I tillegg er det positivt og nødvendig med mer kraft til Norge, som bidrar til lavere strømpriser alt annet likt.

Disse medlemmer mener derfor nye områder for havvind må lyses ut i et forutsigbart tempo, slik at leverandørindustrien vet hva de har å forholde seg til når det skal investeres i infrastruktur og produksjonsanlegg.

Disse medlemmer viser til at konsesjonsprosessene må effektiviseres, og at det må gjøres et grundig arbeid for å belyse og minimere miljøkonsekvensene av fremtidige utbygginger. Det er også avgjørende at eksisterende næringer, som fiskeri, blir godt ivaretatt i prosessen.

Disse medlemmer viser til at regjeringen Solberg identifiserte to områder for utbygging av havvind, Sørilige Nordsjø II og Utsira Nord, med et tak på installert effekt på 4,5 GW, og at disse ble åpnet i 2020.

Disse medlemmer viser til at Støre-regjeringen valgte en utbyggingsløsning på første fase av Sørilige Nordsjø II som krever store statlige subsidier på 23 mrd. kroner. Disse medlemmer mener regjeringen burde valgt en annen utbyggingsmodell basert på hybridkabler til et eller flere andre land. Dette ville ha redusert støttebehovet betydelig, og gjort det mulig å lyse ut hele arealet på Sørilige Nordsjø II med en gang. Det ville kunne ha medført inntil tre ganger så høy kraftproduksjon sammenlignet med dagens prosjekt og betydelige flaskehalsinntekter som kunne bidratt til å finansiere utbygging av kabel til havvindparken. Disse medlemmer viser til at regjeringen planlegger for hybridkabler for fase II av Sørilige Nordsjø II, og at det derfor vanskelig kan sies å være prinsipielle årsaker til at det ble valgt en utbyggingsløsning med radial til Norge for fase I. Disse medlemmer mener regjeringen så raskt som mulig bør beslutte at Norge skal delta i utviklingen av et Nordsjønett.

Disse medlemmer har i flere omganger uttrykt bekymring for at regjeringens beslutning om å fastsette 23 mrd. kroner i statlig støtte til utbygging av bunnfast havvind på Sørilige Nordsjø II, vil kunne gå på bekostning av muligheten til å satse på flytende havvind i senere runder. Disse medlemmer merker seg at regjeringen nå foreslår å redusere antall prosjekter som får statsstøtte, fra to til ett prosjekt på Utsira Nord.

Disse medlemmer viser videre til at Utsira Nord har vært utsatt i flere omganger, blant annet fordi regjeringen mangler vesentlige avklaringer fra ESA, og at notifiseringen av støtteprogrammet i ESA fremdeles er uavklart.

Disse medlemmer viser til at regjeringen som utkvittering av et anmodningsvedtak fra Arbeiderparti-

et, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti i prop 1 S (2024–2025), nå ber Stortinget om en tilsagnsfullmakt på 35 mrd kroner for å realisere det som trolig vil være ett 500 MW prosjekt på Utsira Nord. Regjeringen bekrefter i budsjettspørsmål fra Stortinget at det ikke er gjennomført en samfunnsøkonomisk analyse av støtteprogrammet i tråd med utredningsinstruksen. Regjeringen kan ikke svare på hvor mange MW havvind støttebeløpet minst skal medføre, om kostnadsrammen skal prisjusteres gjennom hele støtteperioden eller frem til byggestart, og hvilken støttemodell som skal velges. Beløpet 35 mrd. kroner ble angitt i et anmodningsforslag fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, og er verken faglig begrunnet eller utredet.

Disse medlemmer mener derfor at det ikke er forsvarlig av Stortinget å stemme for en tilsagnsfullmakt på et så høyt støttebeløp uten at det er lagt frem en utredet sak for Stortinget med svar på grunnleggende spørsmål om støttemodellens innretning.

Disse medlemmer vil derfor fremme forslag om at regjeringen legger frem en egen sak om havvind som er utredet i tråd med utredningsinstruksen, så raskt som mulig i 2025. Disse medlemmer har fremmet flere forslag som bør vurderes i en slik sak.

Disse medlemmer viser til sine merknader under kap. 2.2.13 Støtteprogram for flytende havvind.

Karbonfangst og -lagring og blått hydrogen

Disse medlemmer viser til at europeiske land skal gjennomføre en enorm energitransformasjon de neste tiårene, og mener Norge kan spille en sentral rolle i dette arbeidet, gjennom å ta del i både bærekraftige verdikjeder og fossilfri energiproduksjon. Selv med betydelig energieffektivisering og utbygging av fornybar energi i Europa vil det være behov for norske energiresurser også i fremtiden. Hydrogenproduksjon basert på norsk naturgass med fangst og lagring av CO₂ (blått hydrogen) kan bli en viktig faktor i et Europa som skal redusere utslippene til netto null, og er et naturlig skritt i videreutviklingen av energiresursene fra norsk sokkel i et lavutslippssamfunn. Disse medlemmer mener det er viktig at blått og grønt hydrogen likestilles regulatorisk, også i det norske virkemiddelapparatet, og at norske myndigheter jobber tett opp mot EU for å sikre blått hydrogen som en forretningsmulighet for Norge.

Disse medlemmer viser til at regjeringen Solbergs flaggskip innen karbonfangst og -lagring, Langskip og Northern Light blir operative i 2025, og mener disse to satsingene utgjør et fundament for videreutviklingen av norske energiresurser og muligheten for å redusere utslipp fra norske og europeiske punktutslipp. Disse medlemmer viser til at norsk sokkel har et anslått potensial for å lagre om lag 80 mrd. tonn CO₂. Britisk sokkel kan lagre om lag 70 mrd. tonn CO₂. Til sammen representerer disse to soklene en viktig del av

løsningen for lagring av CO₂ i Europa. Disse medlemmer viser til at det er inngått kommersielle kontrakter om CO₂-lagring mellom Yara, Ørsted og Northern Lights, og at det er stor interesse også fra andre aktører. Disse medlemmer mener det er viktig med jevnlig tildeling av letetillatelse for CO₂-lagring på norsk sokkel i årene fremover. Det er også viktig at norske myndigheter arbeider tett med EU for å avklare de regulatoriske rammevilkårene, herunder hvilke konsekvenser Net Zero Industry Act vil ha for norske aktører, og sikre at norske CO₂-lagre kan brukes for å oppfylle EUs lagringsmål.

Behov for mer kraft og energieffektivisering

Disse medlemmer vil påpeke at det kun er gitt konsesjon til 0,4 TWh med ny kraftproduksjon under denne regjeringen, mot 16 TWh under regjeringen Solberg. Disse medlemmer mener det er behov for et langt raskere tempo i både kraft- og nettutbyggingen i Norge, og at kraftbransjens rammevilkår må tilpasses kraftbehovene som er dokumentert gjennom ekspertutvalg og offentlige utredninger de siste årene.

Disse medlemmer mener det må legges til rette for utbygging av havvind, småkraft, vindparker på land der det er lokal tilslutning til dette, og oppgradering av eksisterende vannkraftverk. Det må også vurderes om ny teknologi gjør det mulig å produsere kraft fra verne- de vassdrag der dette ikke går på bekostning av verne- verdiene. Dette er særlig aktuelt i flomutsatte vassdrag.

Disse medlemmer mener knapphet på konsesjoner og tiden det tar å få nye konsesjoner, er et stort hinder for dette. Høyre vil ha en mye mer effektiv konsesjonsbehandling uten at det går på bekostning av grundighet i konsesjonsbehandlingen, gode miljøundersøkelser og medvirkning.

Disse medlemmer mener det er særlig viktig å øke den lokale oppslutningen rundt ny kraftproduksjon, og støtte kommunene som har fått økt ansvar og beslutningsmyndighet over kraftutbygging de siste årene. Det er mange kommuner som etterspør økt beslutningsstøtte til å utarbeide kraftplaner og behandle søknader om ny kraftproduksjon. Høyre vil derfor etablere en ordning med nasjonalt kompetansesenter for kraft der kommunene kan få bistand.

Disse medlemmer mener også at det ligger godt til rette for økt satsing på solenergi i Norge, og viser til at det er behov for å fjerne en rekke regulatoriske barrierer for å få utløst dette potensialet, herunder tillate deling av lokalprodusert overskuddsstrøm i nabolag og næringsområder. Videre er det viktig at Enovas støtteordninger til solenergi også omfatter energilagringssystemer som reduserer belastningen på strømmettene.

Disse medlemmer viser til at Høyre i sitt alternative budsjett foreslår å opprette en prøveordning hvor solparker kan få investeringsstøtte basert på auk-

sjoner. Disse medlemmer vil prioritere støtte til de som kan produsere mest kraft for minst støtte, og til prosjekter i områder med stort behov for kraft hvor konfliktnivået er lavt.

Disse medlemmer viser også til vedtakene gjort i Stortinget 18. oktober 2022 ved behandlingen av Innst. 25 S (2022–2023) om at det må legges til rette for energieffektivisering i bedrifter, husholdninger og industrien. Disse medlemmer viser videre til Stortingets mål om å redusere energibruken med 10 TWh i bygg innen 2030, og mener det er behov for nye virkemidler i regi av Enova for å bidra til raskere og mer effektiv oppnåelse av energieffektiviseringsmålene.

Disse medlemmer viser til at EU har vedtatt en rekke direktiver som er relevante for Norge gjennom EØS-avtalen, og at Norge er på etterskudd med gjennomføringen, særlig på energiområdet. Disse medlemmer viser til at Energidepartementet foreløpig i 2024 ikke har fremmet en eneste sak i EØS-komiteen. Et eksempel der Norge er på etterskudd, er Ren Energi-pakken som ble vedtatt i EU i 2019, og som Norge fremdeles ikke har tatt inn i norsk lov. Pakken inneholder blant annet nye energieffektiviseringsdirektiv, fornybarmål og bedre rettigheter for forbrukerne i møte med strømselskapene. Mange av rettsaktene har målsatte datoer i 2030, og Norges sene implementering gjør at Norge vil få utfordringer med å innfri kravene i direktivene. Det vil videre ha negativ betydning for konkurranseevnen til norsk næringsliv og industri. Disse medlemmer viser eksempelvis til at dersom ikke Fornybardirektivet innføres, så risikerer man at grønt norsk hydrogen ikke kan sertifiseres i EU, og at norske prosjekter kan få utfordring med å få tilgang til EUs hydrogenbank. Videre risikerer man at norsk luftfart ikke får registrert fornybart drivstoff i EUs databaser, og må dermed kjøpe flere kvoter for sine utslipp. Disse medlemmer ser ingen grunn til at direktiver som i stor grad sammenfaller med regjeringens uttalte mål om mer kraft og grønn industri, skal trenes unødige.

Rammevilkår for kraftproduksjon

Disse medlemmer mener at rammevilkårene for kraftprodusentene må gjenspeile at Norge har behov for økt kraftproduksjon og en sterkere effektbalanse. Regjeringen Solberg la om kraftbeskatningen til en kontantstrømskatt, for å legge til rette for flere oppgraderinger og effektivisering av eksisterende vannkraftverk. Etter denne omleggingen varslet en rekke vannkraftprodusenter at de ville investere i slike prosjekter fremover.

Disse medlemmer viser til at regjeringen Støre sine skatteendringer for kraftbransjen i 2022 og 2023 har hatt betydelige negative konsekvenser for planene om investeringer i ny effekt- og produksjonskapasitet. Disse medlemmer viser også til tall fra SSB som ty-

deliggjør at siden 2006 har ikke SSB registrert så lave investeringer i vannkraft, vindkraft og solenergi i Norge som i 2023, om man justerer for inflasjon. Disse medlemmer vil videre påpeke at regjeringens skatteendringer har svekket Norges omdømme som et forutsigbart sted å investere, og at det nå fremstår langt mer attraktivt å investere i for eksempel nabolandene Sverige og Finland enn i Norge.

Disse medlemmer merker seg eksempelvis at flere utenlandske investorer nylig har solgt seg ut av norsk vindkraft, og at norske kraftaktører har som en konsekvens kjøpt opp eksisterende vindkraftverk. Disse medlemmer er bekymret for at dette reduserer muligheten for at norske kraftaktører kan gjøre investeringer i nødvendig ny kraftproduksjon, og at nedsalget taler for at Norge anses mindre investerbar. Disse medlemmer vil understreke at det vil kreve store investeringer for å styrke norsk kraftproduksjon og nettinfrastruktur i årene fremover, og det er behov for forutsigbare og gode rammevilkår for å tiltrekke seg kapital.

Strømnett

Disse medlemmer viser til at det må investeres betydelig i strømmettene i Norge de neste årene for å sikre at kraften flyter dit det til enhver tid er mest behov for den. Dette kommer til å koste mye og må finansieres over nettleien.

Disse medlemmer viser til at nettleien utgjør en betydelig del av husholdningenes energikostnader, og at det kan være mulig å redusere nettleien betydelig gjennom effektivisering og ny organisering av nettselskapene. Thema Consulting Group har i en rapport, skrevet på oppdrag fra NVE (nr. 4/2019), vurdert at elavgiften kan reduseres med 2,6 mrd. kroner hvis flere nettselskaper fusjonerer og tar i bruk digitalisering for å effektivisere driften ytterligere. Disse medlemmer mener regjeringen må vurdere hvordan det kan legges til rette for å bidra til å hente ut denne gevinsten og utjevne dagens store geografiske forskjeller i nettleien.

Disse medlemmer vil understreke behovet for rask oppfølging av NOU 2022:6 Nett i tide – om utvikling av strømmettet, der det foreslås en rekke tiltak for å effektivisere konsesjons- og saksbehandling av nytt nett.

Flom- og skredforebygging

Disse medlemmer mener det er viktig å ta på alvor den risikoen og belastningen mange mennesker lever med i flom- og skredutsatte områder. Disse medlemmer viser til at det er gjort en betydelig innsats for å redusere risikoen for flom og skred de siste årene, og bevilgningene til dette formålet har økt hvert år. Samtidig er det viktig å fortsette å prioritere dette arbeidet i årene fremover.

Forskning og næringsutvikling

Disse medlemmer mener at statlige midler til forskning og næringsutvikling er avgjørende for å hente ut potensialet i norske energiressurser, og viser til viktigheten av forutsigbarhet i Energidepartementets budsjett på dette området. Disse medlemmer viser til at FoU-bevilgningene samlet sett økte med over 50 pst. fra 2013 til 2021, med særlig vekt på grønne løsninger. Høyre har i alternativt statsbudsjett for 2025 foreslått å opprette et nytt forskningsprogram for hydrogen, kalt BLÅ-HYDROMAKS, for å bidra til økt kunnskap og mer forskning på overgangen fra gass til hydrogen på norsk sokkel.

2.1.4 FREMSKRITTPARTIETS HOVEDPRIORITERINGER

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet påpeker at vedvarende høye strømpriser fortsatt utgjør en utfordring for enkeltpersoner. Til tross for at prisnivået er lavere enn rekordåret 2022, sliter fortsatt mange med å betale regningene sine. Disse medlemmer mener det er viktig å sikre den enkeltes økonomiske handlefrihet, og mener derfor dagens strømstøtteordning ikke er god nok. Disse medlemmer foreslår derfor en bedret ordning hvor dekningsgraden økes til 100 pst. over 50 øre per kWt for opptil 5 000 kWt per måned.

Disse medlemmer vil påpeke at hyttekulturen står sterkt i Norge, og at mange leier eller eier hytter for å benytte dem til rekreasjon. Det foreslås derfor en tilsvarende strømstøtte for et forbruk de første 1 000 kWt.

Siden oljeeventyret startet med funnet av Ekofisk i 1969, har olje- og gassnæringen spilt en viktig rolle for velferdsstaten, næringslivet, Norges posisjon i verden og ikke minst energisikkerheten hos våre kunder. Verdien av den norske olje- og gassnæringen ble ytterligere tydeliggjort ved den russiske invasjonen av Ukraina. Bortfallet av russisk gass skapte et behov i markedet som i stor grad ble fylt av norsk gass. Disse medlemmer mener dette beviser viktigheten av norsk olje og gass for den sikkerhetspolitiske situasjonen i Europa.

Disse medlemmer legger til grunn at norsk olje- og gassproduksjon skal følge ordinær markedsteori om tilbud og etterspørsel. Som en følge av dette mener disse medlemmer at så lenge markedet etterspør olje og gass, er det naturlig at Norge fortsetter utvinningsen samt leting i eksisterende og nye områder. Dette vil også være gjeldende når Europa forsøker å gjennomføre sin grønne omstilling, da olje og gass fortsatt vil spille en viktig rolle.

Verdiskapningen innenfor norsk petroleumssektor er enorm og kan knapt sammenlignes med annet næringsliv. Disse medlemmer ønsker å påpeke at petroleumssektoren står for 21 pst. av brutto nasjonalpro-

dukt og ifølge anslagene i Nasjonalbudsjettet vil generere en netto kontantstrøm til staten på 680,4 mrd. kroner for 2025.

Maritim sektor i Norge er verdensledende på flere områder, inkludert på omstilling. Trass i nye krav til utslippsreduksjon fortsetter sektoren å sysselsette titusener, samt skape verdier for flere mrd. kroner. Fra 1. januar 2024 inngikk skipsfarten i EUs kvotehandelsystem (EU ETS). Denne endringen medfører store kostnader for rederiene og store inntekter til statskassen. Fremskrittspartiet mener det er riktig å innføre et CO₂-fond for maritim sektor som baserer seg på inntektene fra sektoren gjennom EU ETS. Dette betyr at rederiene vil kunne dra nytte av innbetalte kvoter til omstilling, og på denne måte fortsette utviklingen innenfor sektoren. Disse medlemmer mener det er viktig å legge til rette for at norsk skipsfart fortsatt skal være verdensledende.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen innføre et CO₂-fond for maritim sektor som baserer seg på inntektene fra sektoren gjennom EU ETS, og tilgjengeliggjør disse for omstilling i sektoren.»

Disse medlemmer viser til at de siste årene har vært perioder med mye nedbør, overvann, oversvømmelse og stor vannføring i norske vassdrag. Et eksempel på dette er ekstremværet Hans, som forårsaket store skader på eiendommer og infrastruktur i 2023. Det skal være trygt å bo og ferdes i Norge, og derfor må det blant annet investeres i flom- og skredforebygging. Disse medlemmer mener at slike tiltak bør sees i sammenheng med kraftproduksjon, hvor flomtiltak og kraftproduksjon kombineres.

Flomforebyggende tiltak og endring av vannveier i kombinasjon med bygging av vannmagasiner med reguleringskapasitet og vannkraftverk kan bidra til både flomforebygging og økt kraftproduksjon. Disse medlemmer er opptatt av å finne løsninger som reduserer skadepotensialet ved ekstremvær og samtidig øker kraftproduksjonen. I tiden fremover vil det være behov for å fatte vedtak innen begge disse områdene. Følgelig understreker disse medlemmer at etableringen av nye vannkraftanlegg samt opprustning av eksisterende må prioriteres.

For å møte fremtidens flom- og skredproblematikk vil det være behov for en økning av NVEs tilskuddsordning for flom- og skredforebygging.

Vannkraft utgjør en avgjørende del av Norges kraftbalanse og beredskap. Disse medlemmer mener at regjeringen har ført en uforutsigbar politikk som har gjort det vanskelig å investere i nye kraftanlegg, spesielt som følge av skiftende skatteregler. Disse medlem-

mer mener at det er avgjørende å legge til rette for mer vannkraft dersom vi skal møte fremtidens kraftbehov. I denne forbindelse kan det være nødvendig med skån- som utbygging i vernede vassdrag.

Det er viktig at konsesjonsbehandlingen i NVE er både god og effektiv.

Kjerner kraft har fått stor oppslutning i folket og har nå blitt en naturlig del av debatten om fremtidens kraft- balanse. Dette er noe disse medlemmer har jobbet aktivt for og er svært fornøyd med. Disse medlem- mer mener at potensialet innen kjerner kraft er stort, og at det vil være et godt tilskudd til Norges kraftbalanse.

2.1.5 SOSIALISTISK VENSTREPARTIS HOVEDPRIORITERINGER

Komiteens medlem fra Sosialistisk Ven- streparti peker på at Norge i dag løper en høy risiko ved at oljenæringen utgjør en så vesentlig andel av lan- dets økonomi. Dette medlem mener dagens poli- tikk i for stor grad legger til rette for petroleumsnæring- en heller enn å sette i gang den nødvendige vridningen av eksisterende kompetanse og teknologi over til frem- tidens næringer. Dette medlem mener dette er en urettferdig og uansvarlig politikk gitt de utfordringene en står overfor. Omstillingen fra petroleumsavhengig- het skjer ikke uten at insentivene til å lete og bygge ut stadig flere oljefelt fjernes, slik at investeringsmidler og kompetanse kan flyttes til andre områder.

Dette medlem mener det er klart at Norge som en stor oljeproduserende nasjon må stanse letingen et- ter mer olje og gass og heller ikke gi tillatelse til nye ut- bygginger på norsk sokkel. Produksjonen må senkes, og man kan ikke fortsette å subsidiere oljevirkosomhet slik det legges opp til i mange år fremover med den midler- tidige oljeskattepakken som ble vedtatt i 2020.

Dette medlem viser derfor til forslag i Sosialis- tisk Venstrepartis alternative statsbudsjett om å kutte den offentlig finansierte forskningen på petroleum, kut- te i den statlig finansierte letingen etter olje, og gjøre det dyrere å forurense på sokkelen ved å øke CO₂-avgiften på sokkelen. For å få ned produksjonen ønsker dette medlem å innføre en omstillingsavgift per produsert enhet olje og gass.

Dette medlem vil peke på at selv om man klarer å nå målene for å redusere klimagassutslippene, kan al- lerede akkumulerte utslipp i seg selv bidra til å varme opp jorden med 1,5–2 grader C. Temperaturen i Norge vil stige langt mer enn dette. Dette innebærer store end- ringer i klimaet i Norge, slik som mer ras, mer ekstrem- vær, tørke, flere flommer og høyere havnivå. Det kan også innebære store endringer globalt, som vil påvirke oss direkte gjennom svekkede importmuligheter for va- rer som før, korn og klær eller indirekte gjennom sikker-

hetsutfordringer og klimaflyktninger. Disse konsekven- sene har det norske samfunnet ennå ikke tatt alvorlig.

Dette medlem vil understreke at den beste må- ten å frigjøre kraft på er ved å redusere dagens forbruk. Potensialet for energieffektiviseringstiltak er enormt og er et politikkområde som har blitt neglisjert i lang tid. Derfor foreslår dette medlem en kraftig økning til energieffektivisering og solenergi gjennom Enova. Det- te vil gjøre at folk og næringsliv vil få muligheten til å ta i bruk løsninger for å redusere strømforbruket.

Dette medlem viser til at det lenge har vært et tverrpolitisk ønske om å realisere karbonfangst og -lag- ring i Norge. Det er fordi det knapt finnes klimamodel- ler som med en rimelig sannsynlighet makter å nå inter- nasjonale mål om å begrense den globale oppvarmin- gen til maksimalt 2 grader celsius, og å bestrebe seg på å holde oppvarmingen til maksimalt 1,5 grad celsius, uten å ta i bruk metoder for negative utslipp. Norge har bety- delig relevant industriell kompetanse, større punktut- slipp som er teknologisk mulige å fange, og dessuten gunstige naturgitte forhold gjennom lagringsmulighe- ter i oljereservoarene på sokkelen, som gjør realisering av karbonfangst og -lagring til en lovende mulighet i kampen mot klimaendringene. Karbonfangst og -lag- ring er både en næringsmulighet for Norge og et viktig tiltak for å nå klimamålene.

Dette medlem vil også peke på at regjeringens planer om å sette i gang gruvedrift på havbunnen strider mot alle miljøfaglige råd og kan få uante konsekvenser for havmiljøet. Derfor vil dette medlem kutte bevilg- ningene som går til tilrettelegging for dette.

2.1.6 RØDTS HOVEDPRIORITERINGER

Komiteens medlem fra Rødt viser til Rødts alternative statsbudsjett for 2025.

Dette medlem mener at klimaendringene vil øke behovet for flom- og skredforebyggende tiltak i hele samfunnet. Derfor vil Rødt blant annet styrke flom- og skredforebygging i regi av NVE og kommunene med 225 respektive 100 mill. kroner.

Dette medlem mener at hvis Norge skal få kon- troll over de ustabile og i perioder høye strømprisene, trengs det demokratisk kontroll over krafta. Dette skjer ikke bare gjennom budsjettvedtak, men gjennom syste- miske grep for å få politisk styring over produksjonen og fordelinga av krafta. Rødt vil innføre en makspris på vanlig strømforbruk, og høyere pris på luksusforbruk, for å unngå sløsing. Dette må kombineres med eksport- kontroll for å sikre forsyningen og krav til minstevann- stand i magasinene. Dette medlem henviser til Rødts alternative forslag i innstilling til Prop. 9 L (2024– 2025) (lov om strømstøtte) for mer detaljerte forslag.

Dette medlem mener at industrien fortsatt har potensial for store utslippskutt. Dette krever ekstra inn-

sats for å sikre at ny teknologi som kutter utslipp og sparer energi, tas i bruk. Rødt setter av 330 mill. kroner til å utvikle karbonfangst og -lagring på avfallsanlegg over hele landet bare i år, for å komme nærmere 2030-målet, og 70 mill. kroner til videre forskning og utvikling på karbonfangst og -lagring (CCS).

Dette medlem vil omprioritere midler på flere områder. Rødt mener at Sökkeldirektoratet ikke bør gjennomføre nye runder med tildelinger i forhåndsdefinerte områder (TFO), samt kutter 162 mill. kroner til kartlegging av havbunnsmineraler. Rødt vil også kutte satsingene på vindkraft til havs, med unntak av karlegging av biomangfold.

2.1.7 VENSTRES HOVEDPRIORITERINGER

Komiteens medlem fra Venstre understreker at global oppvarming og naturødeleggelser utgjør vår tids største kriser. Høyere temperaturer, ekstremvær og svekkede økosystemer setter selve livsgrunnlaget på spill og truer fremtidig velferd og vekst. Dette medlem fremhever viktigheten av at man tar ansvar på vegne av dagens unge og fremtidige generasjoner, og viser til Venstres alternative budsjett som har klima- og miljøkrisen som øverste prioritet.

Dette medlem fremhever at det er behov for en satsing på utbygging av fornybar energi for å nå klimamålene. Transportsektoren skal elektrifiseres og sjøtransporten trenger utslippsfritt drivstoff basert på fornybar kraft. Dagens industri som er basert på fossile brenslere, skal gjennom et grønt skifte, og ny grønn industri skal etableres. Dette medlem viser til Miljødirektoratets rapport Klimatiltak i Norge (2024), som påpeker at tilgang på kraft er en forutsetning for en forsterket klimapolitikk, og at kraftetterspørselen vil øke i årene som kommer.

Dette medlem deler Energikommisjonens konklusjon om at det er behov for et taktskifte i utbygging av mer kraft, særlig i lys av at forbruksveksten av kraft forventes å bli større enn foreliggende planer for økt fornybar kraftproduksjon. Dette medlem viser til strømprisutvalgets rapport som konkluderer med at kraftoverskudd er et viktig tiltak for å sikre lave strømpriser i Norge. Dette medlem understreker også at rikelig tilgang til ren og rimelig kraft ikke bare er et gode for husholdningene, men også et viktig konkurransefortrinn for norsk næringsliv. Dette medlem er også opptatt av at det må investeres betydelig i strømnett de neste årene for å sikre at kraften flyter dit det til enhver tid er mest behov for den.

Dette medlem fremhever også viktigheten av å redusere forbruk og fortsette å satse på energieffektivisering i både husholdninger og næringsliv framover. Dette medlem viser til Venstres alternative budsjett, der partiet øker bevilgningen til Enova med 2 mrd. kro-

ner ut over regjeringens budsjett, og påpeker at dette er midler som blant annet kan brukes til energieffektivisering.

Dette medlem foreslår å avvikle den midlertidige strømstøtteordningen, både for husholdninger, landbruk og frivillige organisasjoner. Ordningen har hele tiden vært midlertidig og et svar på svært høye strømpriser på grunn av en akutt energimangel i Europa som følge av Russlands krig mot Ukraina. Strømprisene anslås til å være på et helt annet nivå i 2025 enn i 2024. Dette understøttes av at regjeringen foreslår å mer enn halvere bevilgningene til ordningen i statsbudsjettet for 2025, og at strømstøtten for de fleste husholdninger var på under 100 kroner i oktober måned i år. Dessuten er ordningen innrettet på en måte som hindrer energieffektivisering og fleksibilitet i strømsystemet ifølge både NVE og DNV.

Dette medlem viser til Venstres alternative budsjett og at det er mulig å dempe de økonomiske belastningene av høye strømpriser på andre, mer effektive og sosialt fordelende måter, gjennom eksempelvis redusert inntektsskatt og kraftig økning av studiestøtte, minstepensjon og barnetrygd. Dette medlem foreslår å kompensere både husholdninger og frivillighet med minst tilsvarende lettelse når det gjelder skatt, og ved å styrke Enovas virkemidler knyttet til enøk-tiltak. En husholdning vil i gjennomsnitt motta 1 800 kroner i strømstøtte i 2025, mens den samme husholdning vil få 2 600 kroner i skattelette med Venstres forslag.

Dette medlem understreker imidlertid at dersom det oppstår en ny situasjon med svært høye strømpriser, er Venstre parat til å gjeninnføre strømstøtteordningen på kort varsel.

Dette medlem fremhever at kraftsektoren i Europa nå går gjennom en storstilt omstilling. EU faser nå ut fossil kraftproduksjon, og erstatter denne med fornybar kraftproduksjon i storstilt tempo. I 13 EU-land ble det i første halvdel av 2024 produsert mer strøm av sol og vind enn av kull, olje og gass til sammen. I denne sammenheng viser dette medlem til konklusjonen i rapporten *The future of European competitiveness* om at avkarbonisering og konkurransekraft går hånd i hånd, og at en massiv satsing på fornybar energi og infrastrukturinvesteringer er helt sentralt for Europas konkurransekraft.

Dette medlem forbløffes av det store EØS-etteslepet på energiområdet og ser alvorlig på at blant annet fornybardirektivet, energieffektiviseringsdirektivet, bygningsenergidirektivet og andre deler av EUs Ren energimarkedspakke og REPowerEU-planen fortsatt ikke er implementert i norsk rett. Dette medlem fremhever viktigheten av at dette implementeres så raskt som mulig, slik at norske forbrukere og næringsliv ikke lenger skal gå glipp av viktige forbrukerrettigheter og støtteordninger som følge av regjeringens trenering.

Det te medlem stiller seg også svært kritisk til regjeringens storstilte satsing på kartlegging av havbunnsmineraler, og viser til vurderinger gjort av blant annet Havforskningsinstituttet, Miljødirektoratet og Norsk polarinstitutt, om at vi ikke har nok kunnskap om økosystemene på havbunnen og offentlig tilgjengelig informasjon som muliggjør kunnskapsbasert beslutningstaking for gruvedrift på havbunnen.

Det te medlem viser til at hydrogen løftes fram i Miljødirektoratets rapport «Et 2035-bidrag som sikrer omstilling nasjonalt» som et viktig klimatiltak. Hydrogen er det eneste reelle nullutslippsalternativet til områder som er vanskelige å elektrifisere, eksempelvis i industri og maritim sektor.

Det te medlem viser til at Venstre i sitt forslag til alternativt statsbudsjett setter av 200 mill. kroner i nasjonale midler til den europeiske hydrogenbanken. I tillegg til dette foreslås det å styrke Enova med 2 mrd. kroner, som blant annet vil gå til punktutslippsprogrammet for å kutte utslipp i industrien. Det te medlem merker seg at regjeringen ikke har fulgt opp enigheten i budsjettforliket for 2024, da det ble enighet om en satsing på punktutslippsprogrammet.

Det te medlem viser til at avfall er en av hovedkildene til klimagassutslipp, og uten en plan for dette vil man ikke komme i mål med de langsiktige klimamålene. Derfor forsterker Venstre jobben med å få på plass CO₂-fangst på landets avfallsforbrenningsanlegg i partiets alternative budsjett. Det te medlem viser til Vens tres alternative budsjett, som foreslår 200 mill. kroner i tilskudd for planlegging av CCS ved avfallsanlegg ved de store byene.

Det te medlem påpeker at om lag en fjerdedel av de norske klimagassutslippene kommer fra olje- og gassutvinning. Produksjon av påviste olje- og gassressurser innenfor allerede tildelte lisenser vil sørge for et høyt produksjonsnivå på norsk sokkel i flere tiår. Verden har allerede funnet mer fossil energi enn klimaet tåler at man utvinner. Derfor mener det te medlem at man ikke skal tildele nye lisenser på norsk sokkel. Norge må være en internasjonal pådriver for vern av arktiske områder fra petroleumsaktivitet. Det te medlem viser til at petroleumssektoren må redusere klimagassutslippene, og peker på elektrifisering, energieffektiviseringstiltak, havvind og CCS som sentrale virkemidler for å nå klimamålet i petroleumssektoren. Det te medlem understreker behovet for erstatningskraft ved elektrifisering, og er opptatt av at oljenæringen også må arbeide for å kutte utslipp ved hjelp av CCS og havvind.

Det te medlem mener at det bør benyttes karbonfangst og -lagring (CCS) for å kutte klimagassutslippene på Melkøya. Denne løsningen kan realiseres raskere enn regjeringens nåværende plan og gir en tilnærmet like stor klimaeffekt. Videre vil en slik tilnærming unngå

konflikter med reindriftsnæringen i Finnmark, som regjeringens «kraftløft for Finnmark» legger opp til. Med en slik løsning vil ny fornybar energi i Finnmark kunne brukes til ny næringsutvikling og til ytterligere utslippskutt.

Det te medlem peker på at klimaendringene øker sannsynligheten for mer ekstremvær og naturødeleggelser. Vi opplever allerede mer styrtregn, overvann, flommer og flere typer skred, som fører til dramatiske skader. Det illustrerer det økende behovet for å tilpasse samfunnet til de klimaendringer som vil komme uansett hvor fort utslippene av klimagasser reduseres. På bakgrunn av dette viser det te medlem til Venstres alternative budsjett, som i tillegg til en stor natursatsing øker NVEs midler for å styrke arbeidet med flom- og skredsikring.

2.1.8 MILJØPARTIET DE GRØNNES HOVEDPRIORITERINGER

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative forslag til statsbudsjett, der det foreslås store endringer i regjeringens forslag til statsbudsjett på denne rammen.

Det te medlem konstaterer at Norge høsten 2024 er en del av problemet og ikke en del av løsningen på klimakrisen. De norske klimagassutslippene er redusert med kun 9 pst. siden 1990, og det vil etter planen investeres mange ganger mer i fossil energi i Norge i 2025 enn i all annen industri til sammen. Regjeringens budsjettforslag viderefører en massiv satsing på petroleumsvirksomhet i Norge, noe som vil føre til at norsk kompetanse og kapital og arbeidskraft fortsetter å binde til petroleumsnæringen. Denne politikken gjør landets velferd og økonomi sårbar. I tillegg skaper Norges oljepolitikk store klimagassutslipp og svekker mulighetene til å lykkes med å sikre bred internasjonal oppslutning om effektive globale klimaavtaler. Det te medlem fremmer derfor flere forslag på Energidepartementets (ED) budsjett som reduserer satsingen på petroleumsvirksomhet.

En annen hovedprioritering for Miljøpartiet De Grønne er karbonfangst og -lagring (CCS). Miljøpartiet De Grønne vil gjennomføre en rask utfasing av store punktutslipp i Norge. Miljøpartiet De Grønne foreslår at dette finansieres gjennom Enovas punktutslippsprogram og ved at det etableres et eget statlig investeringsprogram der staten går inn som deleier i virksomheter som er avgjørende for grønn omstilling. Dette kan skje etter modell fra statens eierskap i petroleumsvirksomheten gjennom SDØE.

Det te medlem foreslår også en sterkere og raskere satsing på havvind. Miljøpartiet De Grønne vil koble nye havvindparker, herunder Sørlige Nordsjø II, både til Norge og nabolandene, noe som vil gi økt lønns-

somhet og dermed bedre muligheter til å realisere store prosjekter. Det er samtidig behov for økte ressurser til naturkartlegging til havs for å sikre rask og kunnskapsbasert utbygging.

Dette medlem viser til at utgiftene til å rydde opp etter ekstremvær og flom er allerede sterkt økende, og det samme er antallet mennesker som mister hus, hjem og eiendom som følge av klimaendringene. Denne trenden vil fortsette hvis det ikke gjøres omfattende investeringer i forebygging av naturskader som følge av klimaendringer. På bakgrunn av dette foreslår dette medlem blant annet å styrke NVEs tilskudd til flom- og skredforebygging og kartlegging av flom- og skredsikringsbehov. I tillegg foreslår dette medlem å styrke klimaberedskapen over andre rammeområder, blant annet gjennom økt naturrestaurering og økt tilskudd til rassikring av riks- og fylkesveier.

Dette medlem foreslår en stor satsing på solenergi og energisparing i dette alternative budsjettet og foreslår blant annet at det etableres en auksjonsbasert støtteordning for utbygging av solenergi på bygg og grå arealer, samt at støtten til energisparing økes. Det vises til nærmere omtale av dette under ramme 13.

2.1.9 KRISTELIG FOLKEPARTIS HOVEDPRIORITERINGER

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at husholdninger flere steder i landet fortsatt rammes av høye strømpriser. Dette skjer samtidig som staten får enorme ekstrainntekter fra salg av kraft, og regjeringen svekker dagens ordning. Det er derfor rimelig å betale tilbake til husholdninger som fortsatt betaler en høy pris. Strøm er et fellesgode på lik linje med mange andre nødvendigheter. Det er politisk bestemt at det norske folk skal bruke strøm til å varme opp husene sine. Når husholdningene ikke har andre fullgode alternativer, må politikerne også sørge for at det er mulig å bruke strøm som varmekilde fremover uten at regningen blir urimelig høy.

Dette medlem har derfor gjentatte ganger fremmet forslag om en forsterket og sosial strømstøtteordning der staten kompenserer 100 pst. over 50 øre/kWh. En slik ordning vil bidra til lavere priser og økt forutsigbarhet i en tid der usikkerheten er stor for norske husholdninger. Om husholdningers økonomi blir for trang, vil mange ikke ha mulighet til å redusere eget strømforbruk ved å for eksempel investere i varmepumper eller etterisolere. Dette er kostbare enkelttiltak, men med en sterkere strømstøtteordning vil flere ha råd til å gjøre disse investeringene og dermed redusere strømforbruket.

Dette medlem viser til at olje- og gassutvinning har sikret fellesskapet store inntekter over mange år. Sektoren og leverandørindustrien har sysselsatt mange og har bidratt til teknologiutvikling. Likevel står sektoren overfor store omstillinger i tiden fremover. For det første vil verdien av olje- og gassressursene avta ettersom etterspørselen blir mindre. For det andre må Norge gjennom et grønt skifte for å sikre en mer miljøvennlig og bærekraftig verdiskaping, slik at vi kan nå våre internasjonale klimaforpliktelser. Det er derfor Norge aktivt satser på å ta en ledende rolle på videreutvikling og omstilling av kompetanse- og fagmiljøene til grønn industri.

Dette medlem understreker at det må gjøres mer for å kutte utslipp i årene som kommer. For å få folk og bedrifter med på klimaomstillingen må det bli enklere å ta klimavennlige valg. Derfor er det viktig å øke støtten til tiltak som reduserer utslippene, blant annet gjennom Enova. Det er også et viktig prinsipp at utslipper skal betale. Dette må bl.a. gjøres gjennom å øke CO₂-avgiften.

2.1.10 SAMMENLIGNING AV BUDSJETTALL, KAPITLER OG POSTER. RAMMEOMRÅDE 12

I tabellen nedenfor vises forslag til bevilgninger under de respektive kapitler og poster der det er avvik fra regjeringens forslag. Avvik i parentes. Forslaget fra regjeringspartiene Arbeiderpartiet og Senterpartiet har subsidiær tilslutning fra Sosialistisk Venstreparti, og er derfor komiteens tilråding. Øvrige forslag uttrykker alternativbudsjettens standpunkter.

Kap. Post	Formål	Prop. 1 S	A, Sp og SV	H	FrP	SV	R	V	MDG	KrF
Utgifter rammeområde 12 (i tusen kroner)										
954	Petoro AS									
	70 Tilskudd til administrasjon	434 000	434 000 (0)	434 000 (0)	434 000 (0)	411 000 (-23 000)	434 000 (0)	0 (-434 000)	434 000 (0)	434 000 (0)
1800	Energidepartementet									
	1 Driftsutgifter	261 041	261 041 (0)	261 041 (0)	261 041 (0)	261 041 (0)	261 041 (0)	261 041 (0)	261 041 (0)	261 541 (+500)
	50 Overføring til andre forvaltningsorganer	2 250	2 250 (0)	2 250 (0)	2 250 (0)	2 250 (0)	2 250 (0)	7 250 (+5 000)	2 250 (0)	2 250 (0)
	70 Tilskudd til internasjonale organisasjoner mv.	10 500	10 500 (0)	10 500 (0)	5 250 (-5 250)	10 500 (0)	3 500 (-7 000)	10 500 (0)	10 500 (0)	10 500 (0)
	71 Norsk Oljemuseum	16 800	16 800 (0)	6 800 (-10 000)	16 800 (0)	16 800 (0)	16 800 (0)	0 (-16 800)	16 800 (0)	16 800 (0)
	72 Tilskudd til energiformål	13 000	13 000 (0)	13 000 (0)	13 000 (0)	8 000 (-5 000)	3 000 (-10 000)	13 000 (0)	13 000 (0)	13 000 (0)
1810	Sokkeldirektoratet									
	1 Driftsutgifter	400 500	400 500 (0)	400 500 (0)	400 500 (0)	200 500 (-200 000)	388 500 (-12 000)	400 500 (0)	360 500 (-40 000)	400 500 (0)
	21 Spesielle driftsutgifter	202 000	202 000 (0)	127 000 (-75 000)	302 000 (+100 000)	0 (-202 000)	40 000 (-162 000)	2 000 (-200 000)	40 000 (-162 000)	52 000 (-150 000)
	23 Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet	47 500	47 500 (0)	47 500 (0)	47 500 (0)	27 500 (-20 000)	47 500 (0)	47 500 (0)	47 500 (0)	47 500 (0)
1820	Norges vassdrags- og energidirektorat									
	1 Driftsutgifter	928 000	928 000 (0)	935 000 (+7 000)	953 000 (+25 000)	928 000 (0)	948 000 (+20 000)	928 000 (0)	928 000 (0)	928 000 (0)
	21 Spesielle driftsutgifter	107 000	107 000 (0)	107 000 (0)	107 000 (0)	107 000 (0)	107 000 (0)	107 000 (0)	142 000 (+35 000)	107 000 (0)

Kap. Post	Formål	Prop. 1 S	A, Sp og SV	H	FrP	SV	R	V	MDG	KrF
22	Flom- og skredforebygging	353 000	353 000 (0)	353 000 (0)	553 000 (+200 000)	653 000 (+300 000)	578 000 (+225 000)	403 000 (+50 000)	703 000 (+350 000)	383 000 (+30 000)
26	Reguleringsmyndigheten for energi	83 500	83 500 (0)	83 500 (0)	83 500 (0)	83 500 (0)	63 500 (-20 000)	83 500 (0)	83 500 (0)	83 500 (0)
60	Tilskudd til flom- og skredforebygging	100 000	100 000 (0)	100 000 (0)	100 000 (0)	100 000 (0)	200 000 (+100 000)	100 000 (0)	150 000 (+50 000)	100 000 (0)
61	Tilskudd til krise- og hastetiltak i forbindelse med flom- og skredhendelser	100 000	100 000 (0)	100 000 (0)	100 000 (0)	100 000 (0)	150 000 (+50 000)	100 000 (0)	100 000 (0)	100 000 (0)
70	Auksjonsbasert støtte til vindparker	0	0 (0)	200 000 (+200 000)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
73	Tilskudd til utjevning av overføringstariffer	18 000	18 000 (0)	0 (-18 000)	0 (-18 000)	18 000 (0)	18 000 (0)	18 000 (0)	18 000 (0)	18 000 (0)
74	Tilskudd til museums- og kulturminnetiltak	9 100	9 100 (0)	11 100 (+2 000)	9 100 (0)	9 100 (0)	9 100 (0)	9 100 (0)	9 100 (0)	9 100 (0)
75	Stønad til husholdninger for ekstraordinære strøm-utgifter	4 800 000	4 800 000 (0)	4 800 000 (0)	9 500 000 (+4 700 000)	4 800 000 (0)	4 800 000 (0)	0 (-4 800 000)	0 (-4 800 000)	11 100 000 (+6 300 000)
77	Tilskudd til gratis energirådgivning	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	60 000 (+60 000)	0 (0)
78	Informasjonskampanje om energisparing, enøk-investeringer og solenergi	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	25 000 (+25 000)	0 (0)
79	Strømbonus	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	4 800 000 (+4 800 000)	0 (0)
1825	Energieffektivisering og -omlegging									
50	Klima- og energifondet, virkemidler for energieffektivisering	1 277 000	1 377 000 (+100 000)	1 577 000 (+300 000)	1 277 000 (0)	1 527 000 (+250 000)	1 277 000 (0)	1 277 000 (0)	2 777 000 (+1 500 000)	1 477 000 (+200 000)
60	Tilskudd til energitiltak i kommunale bygg	300 000	450 000 (+150 000)	0 (-300 000)	300 000 (0)	550 000 (+250 000)	600 000 (+300 000)	300 000 (0)	600 000 (+300 000)	200 000 (-100 000)

Kap. Post	Formål	Prop. 1 S	A, Sp og SV	H	FrP	SV	R	V	MDG	KrF
1850	Klima, industri og teknologi									
21	Spesielle driftsutgifter	88 000	88 000	88 000	88 000	88 000	0	88 000	388 000	88 000
			(0)	(0)	(0)	(0)	(-88 000)	(0)	(+300 000)	(0)
50	Fond for CO ₂ -håndtering	80 000	80 000	80 000	80 000	80 000	200 000	280 000	80 000	69 000
			(0)	(0)	(0)	(0)	(+120 000)	(+200 000)	(0)	(-11 000)
60	Medfinansieringsordning EUs Hydrogenbank	0	0	0	0	0	0	200 000	0	0
			(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+200 000)	(0)	(0)
70	Gassnova SF	118 000	118 000	118 000	118 000	118 000	448 000	118 000	118 000	118 000
			(0)	(0)	(0)	(0)	(+330 000)	(0)	(0)	(0)
71	Teknologisenter Mongstad	89 000	89 000	89 000	89 000	89 000	89 000	89 000	89 000	0
			(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(-89 000)
72	Langskip - fangst og lagring av CO ₂	2 160 000	2 160 000	2 160 000	0	2 160 000	2 160 000	2 160 000	2 160 000	2 160 000
			(0)	(0)	(-2 160 000)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)
73	Norges forskningsråd	966 000	966 000	966 000	966 000	678 000	781 000	748 000	773 000	966 000
			(0)	(0)	(0)	(-288 000)	(-185 000)	(-218 000)	(-193 000)	(0)
74	Solenergi, auksjonsbasert støtteordning	0	0	0	0	0	0	0	200 000	0
			(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+200 000)	(0)
75	Norwegian Energy Partners	28 500	28 500	28 500	38 500	13 500	28 500	14 500	28 500	28 500
			(0)	(0)	(+10 000)	(-15 000)	(0)	(-14 000)	(0)	(0)
76	Penger til norsk deltakelse i EUs hydrogenbank	0	0	0	0	500 000	0	0	0	0
			(0)	(0)	(0)	(+500 000)	(0)	(0)	(0)	(0)
76	Norsk deltakelse i EUs hydrogenbank	0	0	0	0	0	0	0	200 000	0
			(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+200 000)	(0)
2440	Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten									
30	Investeringer	29 600 000	29 600 000	29 600 000	29 600 000	29 600 000	29 600 000	29 600 000	27 600 000	29 600 000
			(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(-2 000 000)	(0)
	Sum utgifter rammeområde 12	43 213 991	43 463 991	43 319 991	46 065 741	43 760 991	43 874 991	37 986 191	43 838 991	49 394 491
			(+250 000)	(+106 000)	(+2 851 750)	(+547 000)	(+661 000)	(-5 227 800)	(+625 000)	(+6 180 500)

Kap. Post	Formål	Prop. 1 S	A, Sp og SV	H	FrP	SV	R	V	MDG	KrF
Inntekter rammeområde 12 (i tusen kroner)										
4810	Sokkeldirektoratet									
	1 Gebyrinntekter	31 900	31 900	41 900	31 900	31 900	19 900	31 900	31 900	31 900
			(0)	(+10 000)	(0)	(0)	(-12 000)	(0)	(0)	(0)
4820	Norges vassdrags- og energidirektorat									
	40 Flom- og skredforebygging	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	0	20 000	20 000	20 000
			(0)	(0)	(0)	(0)	(-20 000)	(0)	(0)	(0)
5440	Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten									
	24 Driftsresultat:	219 000 000	218 710 000	219 000 000	219 000 000	219 000 000	219 000 000	219 000 000	221 000 000	219 000 000
			(-290 000)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+2 000 000)	(0)
	1 Driftsinntekter	300 600 000	300 310 000	300 600 000	300 600 000	300 600 000	300 600 000	300 600 000	300 600 000	300 600 000
			(-290 000)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)
	3 Lete- og feltutviklingsutgifter	-2 000 000	-2 000 000	-2 000 000	-2 000 000	-2 000 000	-2 000 000	-2 000 000	0	-2 000 000
			(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+2 000 000)	(0)
	Sum inntekter rammeområde 12	256 271 600	255 981 600	256 281 600	256 271 600	256 271 600	256 239 600	256 271 600	258 271 600	256 271 600
			(-290 000)	(+10 000)	(0)	(0)	(-32 000)	(0)	(+2 000 000)	(0)
	Sum netto rammeområde 12	-213 057 609	-212 517 609	-212 961 609	-210 205 859	-212 510 609	-212 364 609	-218 285 409	-214 432 609	-206 877 109
			(+540 000)	(+96 000)	(+2 851 750)	(+547 000)	(+693 000)	(-5 227 800)	(-1 375 000)	(+6 180 500)

2.2 Komiteens merknader til de enkelte budsjettkapitler og poster under rammeområde 12

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til budsjettforliket av 1. desember 2024 mellom de tre partiene.

I det følgende gir komiteen sine merknader til de enkelte kapitler og poster under rammeområdet. Der et kapittel eller en post ikke er omtalt, har ikke komiteens medlemmer merknader til dette kapitlet eller denne posten.

2.2.1 KAP. 1800 ENERGIDEPARTEMENTET

Komiteen viser til at det foreslås bevilget 342 891 mill. kroner på dette kapitlet for 2025, jf. Prop. 1 S (2024–2025).

Post 1 Driftsutgifter

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti foreslår å øke bevilgningen med 0,5 mill. kroner for å finansiere ekstrakostnader ved å bestille en Integrated Nuclear Infrastructure Review (INIR) fra Det internasjonale atomenergibyrået for å utrede rammevilkårene for kjernekraftproduksjon i Norge.

POST 50 OVERFØRING TIL ANDRE FORVALTNINGSORGAN (KAN OVERFØRAST)

Komiteens medlemmer fra Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til at det i flere utbyggingssaker av fornybar energi gis et stort ansvar til den enkelte kommune uten medfølgende ressurser. Disse medlemmer påpeker at det er behov for å styrke kommunene med både ressurser og kompetanse i plan- og konsesjonsperioder, for å sikre at de kan gjøre helhetlige vurderinger i slike saker.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative budsjett, der det foreslås en bevilgning til regionale kompetansesenter for fornybar energi på 5 mill. kroner.

POST 71 NORSK OLJEMUSEUM

Komiteens medlemmer fra Høyre mener Norsk Oljemuseum i Stavanger drives godt, og er en viktig formidler av norsk petroleumshistorie. Museet har gode lokaler som kan benyttes til ulike arrangement. Disse medlemmer mener museet i større grad må bidra til egenfinansiering av driften ved utleie av lokaler og bidrag fra petroleumsbransjen, og foreslår dermed å omprioritere og redusere bevilgningen med 10 mill. kroner sammenliknet med forslaget i Prop. 1 S (2024–2025).

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative budsjett, der det foreslås å redusere tilskuddet under post 71 med 16,8 mill. kroner.

2.2.2 KAP. 4800 ENERGIDEPARTEMENTET

Komiteen viser til at det foreslås en inntekt på 2 200 mill. kroner på dette kapitlet for 2025, jf. Prop. 1 S (2024–2025). Inntekten er knyttet til at Energidepartementet har stilt en garanti innenfor en samlet ramme på 1 mrd. kroner for skader og tap på mottaksterminalene på kontinentet. Garantiprovisjonen er satt til 79 pst. av forsikringspremien på den ordinære ansvarsforsikringen til Gassco.

2.2.3 KAP. 1810 SOKKELDIREKTORATET

Sokkeldirektoratet har en sentral rolle i forvaltningen av havbunnsmineraler og olje- og gassvirksomheten gjennom en effektiv og forsvarlig ressursforvaltning, der det tas hensyn til helse, miljø, sikkerhet og til andre brukere av havet. Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti, merker seg at Sokkeldirektoratet har utarbeidd ein rapport om gassressursar som ligg brakk, og kva tiltak som kan setast i verk for at slike ressursar kan bli utvikla, samt at det er eit betydeleg potensial for uoppdaga ressursar i alle havområda. Vidare at det er ein forventa vekst etter petroleumsprodukt innan petrokjemisk industri og luftfart. Det blir foreslått ei løyving på 650 mill. kroner. Fleirtalet merker seg at auken frå saldert budsjett 2024 har samanheng med ressurs- og miljøkartlegging i områda som er opna for havbotnmineralverksemd, samt vidareutvikling av digitaliseringsprogrammet til direktoratet.

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres

Komiteens medlemmer fra Høyre foreslår å redusere bevilgningen til kartlegging av havbunnsmineraler med 75 mill. kroner sammenliknet med forslaget i Prop. 1 S (2024–2025).

Disse medlemmer viser til at potensialet for å bli mer selvforsynt med kritiske mineraler på kort sikt ligger i mer mineralutvinning på land. Norge har store forekomster av mineraler og sjeldne jordarter som av EU er klassifisert som kritisk og strategisk viktig både for energi- og klimaomstillingen og i et sikkerhetspolitisk perspektiv. Disse medlemmer mener at det største hinderet for flere investeringer i utvinning av mineraler i Norge i dag er lange og omfattende konsesjonsprosesser. Disse medlemmer foreslår 25 mill. kroner fra geologisk kartlegging av havbunnen til å etablere et reelt hurtigspor i mineralforvaltningen på land som ligger i NFD og Direktoratet for mineralforvaltning. Disse

medlemmer viser videre til at partiet i sitt alternative budsjett foreslår å omprioritere 50 mill. kroner til et Nasjonalt kompetansesenter for kraft og andre satsinger innen naturforvaltning på land, herunder økt satsing på naturrestaurering og en renere Oslofjord.

Disse medlemmer forventer på bakgrunn av svar fra Energidepartementet på budsjettsspørsmål at flere av de planlagte forskningstoktene kan gjennomføres selv med redusert bevilgning. Disse medlemmer viser til at Høyre i sitt alternative budsjett fortsatt foreslår en økning i bevilgningene til geologisk kartlegging av havbunnen fra 30 mill. kroner til 75 mill. kroner sammenliknet med saldert budsjett for 2024.

Disse medlemmer viser til at regjeringspartiene i budsjettenigheten med Sosialistisk Venstreparti går inn for å ikke lyse ut første konsesjonsrunde for havbunnsmineralvirksomhet på havbunnen i 2024/2025. Disse medlemmer understreker at endringer i allerede annonserte konsesjonsrunder for virksomhet på norsk sokkel som følge av forhandlinger om et statsbudsjett, bør unngås. Dette kan bidra til uforutsigbarhet for næringsaktører og svekke tilliten til å investere i Norge generelt. Disse medlemmer viser til at Høyre sammen med Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Fremskrittspartiet forhandlet frem et mer ansvarlig rammeverk for havbunnsmineraler i Stortinget. Første steg er en letefase der også private aktører skulle bidra for å kartlegge miljø- og mineralressurser. Den utsettelsen som det legges opp til, medfører at den ekstra kunnskapen man kunne fått, blant annet om miljøforhold i dyphavet, vil komme senere heller enn tidligere.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil bemerke at Europa befinner seg fortsatt i en energikrise, og aldri før har norsk olje og gass vært så avgjørende for europeisk trygghet. Norge er nå den største eksportøren av gass til kontinentet. Disse medlemmer viser derfor til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2025, hvor denne posten økes med 100 mill. kroner for økt seismisk aktivitet.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative budsjett, der det foreslås å redusere bevilgningen til kartlegging av havbunnsmineraler og oljeressurser under post 21 med hhv. 150 og 50 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Rødt viser til sitt alternative budsjett, der det foreslås å kutte 161 mill. kroner som er øremerket kartlegging av havbunnsmineraler. Dette medlemmer merker seg at regjeringen i budsjettenigheten med Sosialistisk Venstreparti, har en formulering om at noen av disse midlene skal gå til Havforskningsinstituttet. Dette medlem synes fortsatt det er merkelig at pengene skal gå gjennom Søkeldi-

rektoratet, og frykter at noen av midlene vil berede grunnen for gruvedrift på havbunnen.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti foreslår å redusere bevilgningen på posten med 150 mill. kroner som følge av bortfall av oppgaver.

2.2.4 KAP. 4810 SØKKELDIREKTORATET

Komiteen viser til at sum på posten på 79,4 mill. kroner refererer seg til gebyrinntekter fra konsesjons-søknader, undersøknings og utvinningsløyver, seismiske undersøkelser, registrering i Petroleumsregisteret og refusjon av tilsynsutgifter. Komiteen merker seg at dette er en nedgang fra 88,5 mill. kroner i saldert budsjett 2024.

Komiteens medlemmer fra Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til at samtlige partier på Stortinget i 2017 ble enige om å lovfeste målet om å redusere klimagassutslippene på 90–95 pst. i 2050, sammenliknet med nivået i 1990. Disse medlemmer viser videre til Klimautvalget 2050 sin rapport, som understreker at Norge står overfor viktige petroleumspolitiske veivalg, og at en omstilling er nødvendig for å håndtere den forventede nedgangen i etterspørselen etter olje og gass i løpet av de neste tiårene. Disse medlemmer understreker samtidig betydningen av norsk olje- og gassproduksjon som et stabilt og pålitelig bidrag til Europas energisikkerhet, særlig i lys av Russlands krigføring mot Ukraina. Likevel er det viktig å anerkjenne at etterspørselen etter fossile energikilder gradvis vil reduseres i tråd med Europas egne klimamål og overgangen til renere energiformer.

Komiteens medlemmer fra Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti peker på det store potensialet for videreutvikling av norsk sokkel innenfor nye områder, som karbonfangst og -lagring (CCS) og utviklingen av havvind. Disse mulighetene gir Norge en unik posisjon til å kombinere vår teknologiske kompetanse med internasjonale klimaforpliktelser og grønne industrisatsinger.

Disse medlemmer viser til at Søkeldirektoratet i dag har som hovedmål å

«bidra til størst mulige verdier for samfunnet fra olje- og gassvirksomheten på norsk kontinentalsokkel gjennom en effektiv og forsvarlig ressursforvaltning, der det tas hensyn til helse, miljø, sikkerhet og til andre brukere av havet».

Samtidig mener disse medlemmer at det er avgjørende å oppdatere mandatet slik at det ikke bare reflekterer Norges forpliktelser til å kutte utslipp og møte klimamålene både nasjonalt og internasjonalt, men

også styrker omstillingen av norsk sokkel mot en bærekraftig og fremtidsrettet ressursforvaltning.

Komiteens medlemmer fra Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser også til regjeringens uttalte ambisjon om at klima og natur skal være rammen for all politikk, og mener at dette må gjenspeiles i Sokkeldirektoratets mandat.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre at Sokkeldirektoratet skal bidra til en forsvarlig utvinning av norske petroleumsressurser, i tråd med Norges klimamål og internasjonale klimaforpliktelser.»

Post 1 Gebyrinntekter

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at norsk sokkel er moden og produksjonen vil reduseres de neste tiårene. Disse medlemmer mener det er viktig at leteaktiviteten opprettholdes ikke bare ved tildeling i forhåndsdefinerte områder, men også regelmessige nummererte konsesjonsrunder, slik at Norge kan fortsette å levere energi til Europa. Disse medlemmer viser til partiets alternative budsjett, der det foreslås å lyse ut 26. konsesjonsrunde. Dette vil gi 10 mill. kroner i økte gebyrinntekter, sammenlignet med forslaget i Prop. 1 S (2024–2025).

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til at det er foreslått en utgift på 150 mill. kroner til havbunnsmineraler under post 21, herunder kartlegging av regionale og lokale strømforhold. Miljøpartiet De Grønne er ikke negative til kartlegginger, men ønsker å prioritere naturkartlegging for havvind i år. Dette medlem kutter utgiftene og foreslår å stanse prosessen med åpning for havbunnsmineraler. Dette medlem kutter også 12 mill. kroner satt av til ulike studier, analyser og kunnskap knyttet til ressurspotensialet for petroleumsressurser.

2.2.5 KAP. 1820 NORGES VASSDRAGS- OG ENERGIDIREKTORAT

Komiteen viser til at det foreslås bevilget 7 066,6 mill. kroner på dette kapitlet for 2025, jf. Prop. 1 S (2024–2025). Komiteen viser til at Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) spiller en sentral rolle i forvaltningen av Norges energiresurser og vassdrag, samt i det forebyggende arbeidet mot flom og skred.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at NVE har et viktig samfunnsoppdrag i en tid med rask energi- og klimaomstilling. Næringslivet og

industriens konkurransekraft avhenger av at Norge opprettholder et betydelig kraftoverskudd og dermed beholder konkurransefortrinnet av rimelig og rikelig med fornybar kraft. Disse medlemmer viser videre til de fire hovedmålene som NVE skal oppnå, herunder forvaltning av vassdragene, fremme effektiv produksjon og bruk av energi, fremme sikker kraftforsyning, og å bedre evnen til å håndtere flom- og skredrisiko.

Disse medlemmer viser til Finansdepartementets svar på Høyres spørsmål i forbindelse med behandlingen av Prop. 1 S (2024–2025), der det fremgår at de siste årenes økte bevilgninger til NVE har medført en betydelig økning i antall ansatte i NVE, men at resultatene i form av konsesjoner for ny kraftproduksjon lar vente på seg. Disse medlemmer viser til at det er gitt konsesjon til kun 0,4 TWh ny kraftproduksjon i Norge, og ifølge NVEs egne analyser vil det heller ikke komme store nye kraftutbygginger frem mot 2030. Til sammenligning ble det gitt konsesjon for i snitt 2 TWh kraft hvert år i de foregående åtte årene under Solberg-regjeringen, noe som medførte at kraftoverskuddet i Norge økte i den perioden og strømprisene ble holdt relativt lave for industrien, forbrukere og næringslivet for øvrig.

Disse medlemmer viser til at disse partier har fremmet forslag i Stortinget om både hurtigspor med parallellbehandling i konsesjonsprosesser og å innføre tidsfrister i saksbehandlingen. Selv om Stortinget har anmodet regjeringen om å benytte seg av hurtigspor, synes det ikke å ha materialisert seg i form av lavere saksbehandlingstider eller mer effektiv konsesjonsbehandling. Disse medlemmer merker seg at det i sammenlignbare land i Europa er innført nye EU-lovverk med krav om hurtigere konsesjonsprosesser, og at det arbeides systematisk med å få ned saksbehandlingstiden. Disse medlemmer understreker regjeringens ansvar for å styre underliggende etater på en måte som er i tråd med Stortingets målsettinger.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til at konsesjoner til ny småkraft var en av årsakene til at kraftoverskuddet økte under regjeringen Solberg og mye ny kraft kom i produksjon. I en situasjon hvor kraftbalansen svekkes, utgjør småkraft en av kildene til å styrke kraftbalansen på kortere sikt og frem mot 2030. Det vises til at NVE har en lang kø av omsøkte småkraftprosjekter, og at en mer effektiv saksbehandling hos energimyndighetene kan bidra til å utløse kraftpotensialet fra småkraft.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen instruere NVE om å prioritere raskere saksbehandling av småkraftkonsesjoner for å styrke kraftbalansen på kort sikt.»

Post 1 Driftsutgifter

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti mener det er viktig å øke den lokale oppslutningen rundt ny kraftproduksjon og støtte kommunene som har fått økt ansvar og beslutningsmyndighet over kraftutbygging de siste årene. Disse medlemmer viser til at det er mange kommuner som etterspør økt beslutningsstøtte til å utarbeide kraftplaner og behandle søknader om ny kraftproduksjon. Disse medlemmer vil derfor etablere en ordning med nasjonalt kompetansesenter for kraft der kommunene kan få bistand. Den eksakte innretningen må utredes nærmere så raskt som mulig. En løsning kan være en nasjonal støttefunksjon inspirert av den danske modellen, NEKST. I Norge kan vi se for oss at NVE, Miljødirektoratet og andre relevante objektive kompetansemiljøer utgjør en lignende støttefunksjon.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til partiets alternative budsjett og foreslår en bevilgning på 7 mill. kroner til nasjonal kompetansestøtte for energi.

På denne bakgrunn fremmer komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen etablere en nasjonal ordning med nasjonalt kompetansesenter for kraft, der kommuner kan få støtte og veiledning til å lage kraftplaner og etablere ny kraftproduksjon.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil påpeke viktigheten av å bygge ut mer kraft for å imøtekomme næringslivet, samt samfunnet som sådant, sine behov. Disse medlemmer viser derfor til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2025, hvor denne posten økes med 25 mill. kroner til raskere behandling av konsesjonssøknader.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne mener det er viktig å unngå at NVE blir en flaskehals som bremses utbyggingen av småskala fornybar energi med lave naturkonsekvenser. Dette medlem mener det er behov for økt kapasitet i NVE til å behandle konsesjonssøknader for solenergi og andre nærenergiprojekter. Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett der det foreslås å sette av 20 mill. kroner til dette under post 21.

Post 22 Flom- og skredforebygging, kan overføres, kan benyttes under postene 45, 60, og 72

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at flom- og skredfaren i Norge krever systematisk arbeid og oppfølging slik at folk skal kunne bo og ferdes trygt. Mer ekstremnedbør vil utgjøre en økende utfordring i

årene som kommer. Disse medlemmer viser til at NVE har innført mange gode tiltak for å redusere faren for og konsekvensene av flom. I dette arbeidet er det også viktig å se til kraftutbygging som både flomdempende og forebyggende tiltak. Dette vil ofte være lønnsomt i seg i selv og kan flere steder bevare naturmangfold ved at flom unngås. Både økning av vannmagasin-kapasitet i eksisterende kraftverk og overføring av vann fra vernede vassdrag bør kunne vurderes.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet understreker at det skal være trygt å bo og ferdes i Norge. Et viktig grep for å sikre dette er god flom- og skredforebygging. Disse medlemmer vil bemerke at Fremskrittspartiet har vært en forkjemper for dette i mange år, og viser også til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2025 hvor denne posten økes med 200 mill. kroner til dette formålet.

Komiteens medlem fra Rødt viser til Rødts alternative budsjett, der det settes av 225 mill. kroner ekstra til å styrke flom- og skredforebygging i regi av NVE, for å tilpasse oss klimaendringer og ekstremvær i tiden som kommer.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative budsjett, der det foreslås å øke bevilgningen til flom- og skredsikring under post 22 med 50 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at klimaendringene fører til mer ekstremvær. Det er derfor særlig viktig å øke sikringen av bosetning og infrastruktur mot skred og flom. Kristelig Folkeparti foreslår derfor å øke bevilgningen med 30 mill. kroner.

Post 60 Tilskudd til flom- og skredforebygging, kan overføres, kan nyttes under postene 22 og 72

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til at det er sterkt etterslep når det gjelder flom- og skredsikring. Gjerdrumutvalget anbefalte at bevilgningene til NVEs sikringsarbeid økes fra foreslått nivå på ca 350 mill. kroner til 1,5 mrd. kroner årlig. I en annen analyse estimerer NVE at det vil koste mellom 50 og 120 mrd dersom alle bygg som er utsatt for skred i bratt terreng, flom, erosjon og kvikkleire, skal sikres.

Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, der det foreslås en økning på 400 mill. kroner over NVEs budsjett.

Post 70 Auksjonsbasert støtte til solparker

Komiteens medlemmer fra Høyre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til at solenergi er den energikilden som øker

mest på verdensbasis. Også i Norden og Europa for øvrig har solenergi stått for en stor del av ny kraftproduksjon og bidratt vesentlig til å holde oppe et kraftoverskudd og dekke økende kraftforbruk fra industri og forbrukere.

Disse medlemmer viser til at disse partier har foreslått flere forslag i inneværende stortings sesjon for økt satsing på solenergi, herunder støtteordninger under Enova for solceller i kombinasjon med lagring og smartstyring, samt en rekke endringer i regelverket for å produsere, dele og lagre overskuddskraft fra sol. Kun et fåtall av forslagene har blitt fulgt opp av regjeringen, og Norge er blant landene med lavest vekst i ny solproduksjon - også sammenlignet med land i Nord-Europa.

Disse medlemmer mener at Norge har et betydelig potensial for å øke kraftproduksjonen i Norge på kort sikt basert på solenergi.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til partiets alternative budsjett og foreslår en bevilgning på 200 mill. kroner til en satsing på solenergi med auksjonsbasert støtte.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti foreslår med dette å opprette en prøveordning hvor solparker kan få investeringsstøtte etter auksjoner, hvor de som kan produsere mest kraft for minst støtte, får tilslag. Prosjekter i områder med stort behov for kraft, og hvor konfliktnivået er lavt, eksempelvis på industriomter og andre typer arealer, vil bli prioritert. Ordningen skal forvaltes av NVE, i samarbeid med Enova. Anslagsvis kan ordningen utløse minst 100 GWh ny kraft, og prøveordningen vil deretter kunne utvides basert på erfaringene som er høstet.

Post 73 Tilskudd til utjevning av overføringstariffer

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at utjevning av overføringstariffer kan unngås dersom flere nettselskaper slås sammen og kostnader for utbygging og utbedring av nett fordeles på flere forbrukere. Disse medlemmer viser til partiets alternative budsjett og foreslår å redusere posten med 18 mill. kroner, sammenlignet med forslaget i Prop. 1 S (2024–2025).

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative budsjett, der det foreslås å redusere tilskudd til utjevning av overføringstariffer under post 73 med 18 mill. kroner.

Post 74 Tilskudd til museums- og kulturminnetiltak

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at fornybar energi har bygget samfunn og industri gjennom Norges moderne historie. Nå står Norge foran en betydelig energiomlegging for å kunne overholde sine

klimaforpliktelser, samtidig som det forventes økt energiforbruk. Disse medlemmer understreker betydningen av å sikre samfunnsaksept for utbygging av ny fornybar energi. I den forbindelse mener disse medlemmer at Arven, et nasjonalt kunnskapssenter for fornybar energi, vil kunne spille en viktig rolle for å øke kunnskapen og forståelsen om fornybar energi i samfunnet. Sentret vil også bidra til å opprettholde og styrke Norges posisjon som en ledende energinasjon, samtidig som det kan møte den voksende interessen for kunnskapsbasert turisme.

Disse medlemmer viser til partiets alternative budsjett og foreslår å sette av 2 mill. kroner til videreutvikling av konsept for et nasjonalt senter for fremme av fornybar kraft med utgangspunkt i prosjektet Arven på Helgeland.

Post 75 Stønad til husholdninger for ekstraordinære strømgifter, overslagsbevilgning

Komiteens medlem fra Rødt viser til Rødts forslag i forbindelse med behandlingen av Prop. 9 L (2024–2025) Endringer i midlertidig lov om stønad til husholdninger som følge av ekstraordinære strømgifter, der vi fremmer en rekke grep for å ta tilbake den demokratiske kontrollen over strømmen. Rødt ønsker en makspris på vanlig forbruk, frikoblet de europeiske gassprisene, og en høyere pris på luksusforbruk for å unngå sløsing med strømmen. Subsidiært støtter Rødt dagens strømstøtteordning.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative budsjett, som foreslår å avvikle den midlertidige strømstøtteordningen, både for husholdninger, landbruk og frivillige organisasjoner. Dette medlem påpeker at strømstøtten hele tiden har vært midlertidig og et svar på svært høye strømpriser på grunn av en akutt energimangel i Europa som følge av Russlands krig mot Ukraina. Strømprisene anslås til å være på et helt annet nivå i 2025 enn i foregående år. Dette understøttes av at regjeringen foreslår å mer enn halvere bevilgningene til ordningen i statsbudsjettet for 2025 og at strømstøtten for de fleste husholdninger var på under 100 kroner i oktober måned i år. Dessuten er ordningen innrettet på en måte som hindrer energieffektivisering og fleksibilitet i strømsystemet ifølge både NVE og DNV.

Dette medlem viser til Venstres alternative budsjett og at det er mulig å dempe de økonomiske belastningene av høye strømpriser på andre, mer effektive og sosialt fordelende måter, gjennom eksempelvis redusert inntektsskatt og kraftig økning av studiestøtte, minstepensjon og barnetrygd. Dette medlem foreslår å kompensere både husholdninger og frivillighet med minst tilsvarende lettelser når det gjelder skatt, og ved å styrke Enovas virkemidler knyttet til enøk-tiltak. En

husholdning vil i gjennomsnitt motta 1 800 kroner i strømstøtte i 2025, mens den samme husholdning vil få 2 600 kroner i skattelette med Venstres forslag.

Dette medlem understreker imidlertid at dersom det oppstår en ny situasjon med svært høye strømpriser, er Venstre parat til å gjeninnføre strømstøtteordningen på kort varsel.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til at dagens strømstøtteordning har flere store svakheter og bør erstattes av en mer miljøvennlig og mer sosialt rettferdig ordning. Dagens ordning der utbetalingen er basert på strømforbruket, premierer høyt konsum og svekker insentivene til energisparing. Dette medlem viser til at de som har god råd, i gjennomsnitt har betydelig høyere strømutgifter enn de som har dårlig råd. Dagens ordning skiller ikke mellom basisforbruk og luksusforbruk og innebærer derfor at de som har god råd, mottar betydelig mer skattepenger enn de som har dårlig råd. Statistisk sentralbyrå viste i sin gjennomgang av strømstøtteordningen i 2022 at de 10 pst. rikeste fikk dobbelt så mye fra statens strømstøtte i vintermånedene som de 10 pst. fattigste. Derfor har flere økonomer og aktører som Fornybar Norge tatt til orde for at regjeringen heller bør innføre en flat utbetaling til alle. Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, der det foreslås at strømstøtteordningen erstattes av en strømbonusordning der statens ekstra grunnrenteskattinntekter deles ut igjen.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at husholdninger flere steder i landet er rammet av høye strømpriser. Dette medlem ønsker derfor en forsterket strømstøtteordning der staten skal kompensere for strømpriser over 50 øre/kWh. En slik ordning vil bidra til lavere priser og øke forutsigbarheten i en tid med mye usikkerhet. For å forsterke strømstøtten i tråd forslaget fra dette medlem, foreslås det å øke bevilgningen med 6 300 mill. kroner.

Post 77 Tilskudd til gratis energirådgivning

Komiteens medlemmer fra Rødt og Miljøpartiet De Grønne viser til at mangel på kunnskap om mulighetene for energieffektivisering i dag er en viktig barriere mot å realisere tiltak. Kommunene eller NVE bør derfor få ansvar for å tilby gratis energirådgivning til husholdninger og bedrifter, inkludert befaring og hjelp til å sette opp en tiltaksplan. Staten bør dekke deler av denne kostnaden gjennom et tilskuddsordning.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag

«Stortinget ber regjeringen etablere en egen ordning med tilskudd til gratis energirådgivning.»

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet de Grønnes alternative statsbudsjett, der en slik ordning foreslås etablert.

2.2.6 KAP. 4820 NORGES VASSDRAGS- OG ENERGIDIREKTORAT

Komiteen viser til at det på kap. 4820 anslås en inntekt på 90 mill. kroner for 2025, jf. Prop. 1 S (2024–2025).

2.2.7 KAP. 1825 ENERGIEFFEKTIVISERING OG -OMLEGGING

Komiteen viser til at det foreslås bevilget 1 591 mill. kroner på dette kapitlet for 2025, jf. Prop. 1 S (2024–2025).

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, der det foreslås en økning på 1,5 mrd. kroner under kap. 1825 post 50 for å trappe opp arbeidet med energisparing. Dette medlem viser videre til merknader fra dette medlem under kap. 1428 post 50 for detaljer i Miljøpartiet De Grønnes tiltakspakke for energisparing og solenergi.

Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, der det foreslås en økning på 300 mill. kroner under kap. 1825 post 60 for å trappe opp arbeidet med energitiltak i kommunale bygg.

Post 50 Klima- og energifondet, virkemidler for energieffektivisering

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at det i budsjettforliket er foreslått å øke bevilgningen til energieffektivisering med 100 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag. Disse medlemmer foreslår derfor at kap. 1825, post 50 Energieffektivisering Enova, økes med 100 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at mange husholdninger ikke har anledning til å dekke kostnadene ved energieffektiviseringstiltak, selv om det over tid vil være økonomisk lønnsomt. Disse medlemmer mener det er viktig å støtte opp om lavinntektshusholdningene slik at de også kan gjennomføre tiltak som vil redusere egne energikostnader.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til partiets alternative budsjett, der det foreslås å bevilge 100 mill. kroner til enøk-tiltak i lavinntektshusholdninger over Enovas budsjett, administrert av Husbanken.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til Kristelig Folkepartis alternative stats-

budsjett, der det foreslås å øke bevilgningen til Klima- og energifondet, post 50, med 200 mill. kroner for å styrke ENØK-tiltak.

Post 60 Tilskudd til energiltak i kommunale bygg

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at det i budsjettforliket er foreslått å øke bevilgningen til energieffektivisering i kommunale bygg med 150 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag. Disse medlemmer foreslår derfor at kap. 1825, post 60, Energieffektivisering kommunale bygg, økes med 150 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at kommunene har et ansvar for, og en egeninteresse i, å spare strøm i kommunale bygg. Disse medlemmer viser til at mange kommuner allerede har planer for å gjennomføre energieffektivisering i kommunale bygg og legger til grunn at dette følges opp. Disse medlemmer viser til partiets alternative budsjett og foreslår å omdisponere 300 mill. kroner fra energiltak i kommunale bygg til 200 mill. kroner til energiltak i regi av Enova og 100 mill. kroner til energieffektiviseringsstøtte for lavinntektsfamilier.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at mer ENØK er viktig for å frigjøre strøm til andre formål. Dette medlem ønsker imidlertid å gjøre mer av dette gjennom Enova og velger derfor å heller styrke Enova, og reduserer derfor bevilgningen på denne posten med 100 mill. kroner.

2.2.8 KAP. 1850 KLIMA, INDUSTRI OG TEKNOLOGI

Komiteen viser til rapportene til FNs klimapanel og Det internasjonale energibyrådet (IEA) om at det vil være nødvendig med fangst og lagring av CO₂ for å redusere globale klimagassutslipp i tråd med klimamålene til lavest mulig kostnader.

Komiteen viser til at det å utvikle teknologi for fangst, transport og lagring av CO₂ vil legge til rette for en kostnadseffektiv løsning for fullskala CO₂-håndtering i Norge. Dette vil også gi teknologiutvikling i et internasjonalt perspektiv.

Komiteen viser til at det blir foreslått å bevilge 88 mill. kroner til forberedelse for havvind og 28 mill. kroner til sjøfuglprogrammet SEAPOP (Seabird Population Management and Petroleum Operations) og SEATRACK som del av havvindsatsingen.

Komiteen vil understreke behovet for skikkelige miljøundersøkelser i forkant av at areal lyses ut til havvind.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett og til Dokument 8:245 S (2022–2023), Innst. 77 S (2023–2024), der det foreslås å etablere en ny investeringmekanisme for grønne statlige investeringer som skal bidra til risikoavlastning for grønne industriprosjekter. Dette medlem foreslår at en slik mekanisme kan supplere og til dels erstatte virkemidlene under Kap 18.50.

Dette medlem viser til at Nærings- og fiskeridepartementet har anslått at det trengs om lag 60 mrd. kroner i statlig risikoavlastning i grønne industriprosjekter. Det gjelder for eksempel prosessindustri, solindustri, havvind, biogassfabrikker og batterifabrikker. Dette medlem mener det kan være hensiktsmessig at staten går inn med kapital, slik vi har gjort på sokkelen gjennom Statens Direkte Økonomiske Engasjement (SDØE) og Petoro, som har eiendeler i og bidrar i investeringene til de private selskapene på norsk sokkel. En slik ordning kan bidra til kapital til selskaper med store kapitalbehov, samtidig som det reduserer risikoen for private investorer. Hvis investeringene blir lønnsomme, vil staten og dermed skattebetalerne, på lik linje med de private investorene, også motta utbytte på investeringene. En slik løsning vil gjøre det lettere for staten å bidra med større beløp og redusere behovet for rene subsidier der staten tar stor risiko uten å få avkastning tilbake. Kriteriene for at staten skal kunne investere i selskap bør være enkle og transparente.

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til vedtak 713 av 10. juni 2022, hvor regjeringen er bedt om å vurdere hvordan rammevilkårene for DAC (karbonfangst fra luft) kan forbedres. Disse medlemmer viser videre til vedtak nr. 919 (2022–2023), vedtatt 16. juni 2023 ved behandlingen av Innst. 490 S (2022–2023):

«Stortinget ber regjeringen gjennomføre en ekstern utredning av virkemidler for samfunnsøkonomisk riktig prising av negative utslipp, slik som negativ CO₂-avgift eller omvendte auksjoner, og vurdere muligheten for at støtte til CO₂- fjerning (negative utslipp) kan kombineres med salg av klimakreditter.»

Disse medlemmer viser til at regjeringen har fått oversendt to utredninger om virkemidler for å bidra til å realisere karbonfangstprosjekter i løpet av 2024. Disse medlemmer viser til at Oslo Economics har vurdert ulike virkemidler for å utløse industriell karbonfjerning, og at de blant annet fremhever auksjonsordning av karbondifferansekontrakter som et verktøy for å stimulere aktører til å gjennomføre karbonfangstprosjekter. I tillegg er det vurderinger om hvordan en

ordning med negativ CO₂-avgift kan innføres for å muliggjøre flere DAC-prosjekt. Disse medlemmer mener det er viktig at regjeringen følger opp disse anbefalingene så raskt som mulig.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative budsjett, hvor det foreslås å innføre en negativ CO₂-avgift for karbonfangst og -lagring av biogent avfall og fra luft (DAC), der utslipp blir fjernet fra kretsløpet, på 3 000 kroner per tonn CO₂.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, der det foreslås en økning på 300 mrd. kroner under kap. 1850 post 21 til å kartlegge naturmangfoldet i norske havområder godt nok til å sikre miljøforsvarlig havvindutbygging.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i revidert budsjett for 2025 fremme forslag om å styrke bevilgningene til naturkartlegging i områder som er aktuelle for havvind og legge frem en helhetlig plan for dette.»

«Stortinget ber regjeringen slå fast at rammene for ytterligere én støttekonkurranse for flytende havvind skal annonseres innen første halvår 2025.»

Post 50 Noregs forskningsråd og Gassnova – Forskning og teknologiutvikling for fremtidens energisystem

Komiteens medlem fra Rødt viser til Rødts alternative statsbudsjett, der partiet foreslår å øke støtten til forskning, teknologiutvikling og kompetanseoppbygging på karbonfangst og -lagring med 70 mill. kroner. I tillegg foreslår partiet å øke støtten med henholdsvis 25 mill. kroner til forskning og utvikling på energieffektive løsninger og geotermisk energi.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative budsjett, der partiet foreslår å bevilge 200 mill. kroner til en tilskuddsordning for planlegging av karbonfangst og -lagring ved avfallsanlegg ved de store byene under post 50.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett, der det foreslås å redusere bevilgningen til petroleumsforskning med 100 mill. kroner.

Ny post 60 Medfinansieringsordning EUs Hydrogenbank

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative budsjett, der partiet foreslår å bevilge 200 mill. kroner i tilskudd til norske prosjekter under EUs Hydrogenbank under en ny post 60.

Post 70 Gassnova SF

Komiteens medlem fra Rødt viser til Rødts alternative statsbudsjett, der partiet foreslår å øke støtten til pilotprosjekter innenfor karbonfangst og -lagring på avfallsforbrenning i Trondheim, Bergen, Stavanger, Kristiansand, Fredrikstad, Ålesund, Gjøvik og Tromsø med 330 mill. kroner.

Post 73 Noregs forskningsråd, kan overføres

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at Norge i flere tiår har vært en av de viktigste leverandørene av energi til Europa. Det gjelder særlig naturgass. Samtidig skal verden, Europa og Norge gjennomføre en stor klimaomstilling, som blant annet innebærer behov for utslippsreduksjoner i tungindustri og maritim sektor. Disse medlemmer foreslår å omprioritere 100 mill. kroner fra petroleumsforskning til forskning på blått hydrogen og opprette programmet Blåhydromaks.

Disse medlemmer viser til at Norge har gjennom mange år bygget opp sterke forskningsmiljøer på CCS. Blått hydrogen kan for Norge bli viktig særlig til industriformål og for energieksport. Hydrogen kan eksporteres både i flytende form på store skip og i gassrørledninger. I tillegg til materialforskning, forskes det også på prosjekter i kategoriene sikkerhet, bruk og system.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen opprette forskningsprogrammet Blåhydromaks for å styrke kompetansen om blått hydrogen sin plass i verdikjeder for hydrogen.»

«Stortinget ber regjeringen gå i dialog med EU om å likebehandle grønt og blått hydrogen for en raskest mulig realisering av større verdikjeder for hydrogen i energimiksen.»

«Stortinget ber regjeringen sikre at tiltak for å utvikle kommersielle verdikjeder for utvikling og bruk av blått hydrogen likebehandles med grønt hydrogen i virkemiddelapparatet.»

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative budsjett, der partiet foreslår å bevilge 50 mill. kroner mer til denne posten enn regjeringens budsjettforslag legger opp til, som skal gå til forskningsprogram for klimavennlig teknologi, deriblant forskningsprogrammet CLIMIT. Dette medlem viser også til at Venstre i sitt alternative budsjett foreslår å redusere tilskuddet til petroleumsforskning med 250 mill. kroner under post 73.

Post 75 Norwegian Energy Partners

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til viktigheten av å skape møteplasser hvor norske industriaktører kan promotere sine pro-

dukter overfor utenlandske aktører. Disse medlemmer mener det er viktig at norsk leverandørindustri fortsetter å spille en sentral rolle i utformingen av morgendagens energiløsninger. Disse medlemmer viser derfor til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2025, hvor denne posten økes med 10 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative budsjett, der partiet foreslår å redusere tilskuddet til Norwegian Energy Partners' petroleumssportefølje med 14 mill. kroner under post 75.

2.2.9 KAP. 2440 STATENS DIREKTE ØKONOMISKE ENGASJEMENT I PETROLEUMSVIRKSOMHETEN

Komiteen viser til kap. 2440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten, og merker seg at SDØEs andel av investeringene på kontinentalsokkelen for 2025 ifølge Prop. 1 S (2024–2025) forventes å bli 29 600 mill. kroner. Dette er en økning på 3 600 mill. kroner fra saldert budsjett 2024, som i hovedsak skyldes større utbyggingsprosjekter og driftsinvesteringer på Troll, Snøhvit og Heidrun. Komiteen viser til at post 30 omfatter SDØEs andel av investeringer på norsk sokkel. Dette gjelder investeringer i felt i drift, under utbygging og prosjekt under vurdering.

2.2.10 KAP. 5440 STATENS DIREKTE ØKONOMISKE ENGASJEMENT I PETROLEUMSVIRKSOMHETEN

Komiteen viser til kap. 5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten, og merker seg at driftsinntektene anslås til 300 600 mill. kroner. Dette er en reduksjon på 87 800 mill. kroner fra saldert budsjett 2024, som i hovedsak skyldes lavere prisforventninger for olje og gass. Komiteen merker seg at driftsinntektene består av inntekter fra salg av petroleum produkter og netto tariffinntekter knyttet til prosessering og transport av olje og gass.

Komiteen viser videre til at SDØE-ordningen innebærer at staten, på lik linje med øvrige aktører på norsk sokkel, betaler en andel av alle investeringer og driftskostnader i prosjekter tilsvarende statens deltakerandel. Staten får en tilsvarende andel av inntektene fra salget av produksjonen og andre inntekter.

Komiteen merker seg at driftsutgiftene er anslått til 42 600 mill. kroner, en reduksjon på 10 800 mill. kroner fra saldert budsjett 2024. Reduksjonen skyldes i hovedsak reduserte anslag for kjøp av tredjepartsgass som følge av redusert gasspris, delvis motvirket av økte produksjonskostnader på 2 000 mill. kroner, 900 mill. kro-

ner i fjerningskostnader og 200 mill. kroner i økte tariffer.

Komiteen registrerer at lete- og feltutviklingsutgiftene anslås til 2 000 mill. kroner, en økning på 300 mill. kroner fra saldert budsjett 2024, på grunn av økt leteaktivitet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at det i budsjettforliket er foreslått å øke CO₂-avgiften på sokkelen med 16 pst. Disse medlemmer foreslår derfor at kap. 5440 post 24 reduseres med 290 mill. kroner, sammenlignet med regjeringens forslag.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at regjeringspartiene øker CO₂-avgiften for petroleumsnæringen, og forutsetter at Stortinget vil forholde seg til det tidligere vedtaket om en samlet karbonpris på 2 000 kr i 2030 i 2020-kroner.

2.2.11 KAP. 954 PETORO AS

Petoro er eit statleg eigd aksjeselskap som varetek Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten (SDØE) på eit forretningsmessig grunnlag. Gjennom SDØE deltek staten i mange utvinningsløyve, røyrleidningar og landanlegg for petroleum, jf. nærare omtale under kap. 2440/5440. Petroleumsvirksomheten er organisert som interessentskap der deltakarane er olje- og gasselskap. Petoro opptrer som rettshavar for SDØE-andelane og har rettar og plikter som andre rettshavarar.

Komiteen merkar seg at det blir foreslått ei løyving på 434 mill. kroner for å ivareta statens interesser via Petoro.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative budsjett, der partiet foreslår å redusere tilskuddet til Petoro AS med 434 mill. kroner, og omprioritere dette til SDØEs kontantstrøm.

2.2.12 KAP. 5680 STATNETT SF

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til at nettutviklingen i landet har betydning for muligheter for næringsutvikling og har påvirkning på strømpriser i et prisområde. Disse medlemmer viser til at strømprisene i NO2 har ligget noe høyere over tid sammenlignet med øvrige prisområder. Dette kan utgjøre en konkurranseulempe for industri og næringsliv. Disse medlemmer vil understreke at den viktigste løsningen på sikt er at det bygges ut mer kraft og mer nett. Disse medlemmer viser til at Statnett oppdaterer annet hvert år sin nettutviklingsplan i tråd med Stortingets overordnede prioriteringer som

eksempelvis mål om en sterk forsyningsikkerhet og samfunnsøkonomisk lønnsomhet. Disse medlemmer vil i likhet med Statnetts nettutviklingsplan fremme korridoren fra Sørlandet til Østlandet som et område det er særlig viktig med fremdrift i nettutbyggingen. Disse medlemmer viser videre til potensialet for å utnytte det eksisterende nettet bedre enn i dag, noe som vil bidra til å jevne ut prisene. Disse medlemmer mener Statnett raskt bør iverksette de tiltak som er forsvarlige for å utnytte det nettet vi har i dag, på en bedre måte.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Rødt, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til at Stortinget tidligere har bedt regjeringen vurdere tiltak som kan kompensere noe for prisforskjellene, og mener at regjeringen må gjøre mer for å finne avbøtende løsninger på denne utfordringen, og viser i denne sammenheng til vedtak 453 (2023–2024) som lyder følgende:

«Stortinget ber regjeringen vurdere hvilke tiltak som raskt kan iverksettes for å hindre og avbøte en situasjon med store prisforskjeller mellom et prisområde og tilgrensende prisområder, herunder tiltak i strømmettene, bruk av flaskehalsinntekter, innretning av prisområder og andre aktuelle og relevante tiltak.»

Komiteens medlemmer fra Miljøpartiet De Grønne og Venstre viser til at vi har et strømsystem med ulike prisområder, som i all hovedsak tjener oss godt. I denne sammenheng viser disse medlemmer videre til at Tyskland, som kun har ett prisområde, har store kostnader forbundet med reserver og omdirigering av kraft. I 2022 var disse kostnadene på hele 4 mrd. euro. Disse medlemmer anerkjenner likevel at det er noen områder som opplever noe høyere pristrykk sammenlignet med andre prisområder. Disse medlemmer viser til at årsakene er sammensatte, og blant annet handler om magasin kapasitet, nettkapasitet og noe utveksling. Disse medlemmer mener det er sentralt å i større grad kunne utligne prisforskjellene. Disse medlemmer mener løsningene blant annet ligger i å bygge ut mer nettkapasitet mellom prisområdene, og utnytte det nettet vi har, enda bedre.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre at Statnett prioriterer bedre overføringskapasitet inn til strømområde NO2, og gjennomfører tiltak som sikrer mest mulig effektiv utnyttelse av eksisterende strømmett.»

2.2.13 STØTTEPROGRAM FOR FLYTENDE HAVVIND

Komiteens medlemmer fra Høyre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til at det er et stort potensial for både bunnfast og flytende havvind i Norge og i resten av verden. Næringen er i kraftig vekst og mange land er godt i gang med store utbygginger og har betydelige utbyggingsplaner videre. En rekke norske bedrifter har ambisjoner om å ta del i verdiskapingen knyttet til denne veksten.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Miljøpartiet De Grønne viser til at regjeringen valgte en utbyggingsløsning på første fase av Sørliche Nordsjø II som krever store statlige subsidier på 23 mrd. kroner, framfor en modell med hybridkabler som ville redusert behovet for statsstøtte kraftig. Regjeringen valgte også å lyse ut bare deler av områder, med en betydelig mindre kraftproduksjon som konsekvens. Disse medlemmer har i flere omganger uttrykt bekymring for at regjeringens beslutning om å fastsette 23 mrd. kroner i statlig støtte til utbygging av bunnfast havvind på Sørliche Nordsjø II vil gå på bekostning av muligheten til å satse på flytende havvind i senere runder. Disse medlemmer merker seg at regjeringen nå foreslår å redusere antall prosjekter som får statsstøtte, fra to til ett prosjekt på Utsira Nord.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at regjeringen som utkwittering av et anmodningsvedtak fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti i prop 1 S (2024–2025) ber Stortinget om en tilsagnsfullmakt på 35 mrd. kroner for å realisere det som trolig vil være støtte til et prosjektområde på Utsira Nord.

Disse medlemmer viser videre til at Utsira Nord har vært utsatt i flere omganger, blant annet fordi regjeringen mangler vesentlige avklaringer fra ESA. Disse medlemmer tar til orientering at regjeringen fremdeles ikke vet når disse avklaringene vil komme, og når støtteprogrammet vil bli notifisert.

Disse medlemmer merker seg at flere selskaper og konsortier den siste tiden har trukket sin interesse for å delta i utbyggingen av Utsira Nord, og at det blant annet skyldes usikkerhet rundt rammevilkårene og de siste års utsettelse.

Disse medlemmer viser til at regjeringen i budsjett svar til Stortinget bekrefter at det ikke er gjennomført en samfunnsøkonomisk analyse av støtteprogrammet i tråd med utredningsinstruksen. Regjeringen kan ikke svare på hvor mange MW havvind støttebeløpet minst skal realisere, om kostnadsrammen skal prisjusteres gjennom hele støtteperioden eller frem til byggestart og hvilken støttemodell som skal velges. Beløpet 35 mrd. kroner ble angitt i et anmodningsforslag fra Ar-

beiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, og er ikke faglig begrunnet eller utredet. Disse medlemmer vil understreke at både størrelse på prosjektområdene og innretning av støtteprogrammet, herunder om det velges differansekontrakter eller investeringsstøtte, har betydning for om satsingen gir den teknologitutviklingen, aktørmangfoldet og kostnadsreduksjonene som er formålet med å støtte flytende havvind.

Disse medlemmer viser til at regjeringen valgte i tråd med normal behandlingsmåte å fremme en proposisjon (Prop. 93 S (2022–2023)) om å inngå differansekontrakt for utbygging på Sørlige Nordsjø II, og merker seg at regjeringen har fraveket denne behandlingsmåten i dette tilfelle.

Disse medlemmer viser i denne sammenheng til at under Stortingets behandling av Prop. 93 S (2022–2023) måtte regjeringen i løpet av noen få uker be om at tilsagnet på statsstøtte økte fra 15 mrd. kroner til 23 mrd. kroner, og mener det underbygger Stortingets behov for å få fremlagt en sak av regjeringen som er utredet i tråd med utredningsinstruksen.

Disse medlemmer merker seg videre at regjeringen legger rammeverket for OPS-prosjekt (offentlig-privat samarbeid) til grunn for støtte til havvindprosjekt, jf. Prop. 93 S (2022–2023). Regjeringen foreslår dermed at det meste av støttebeløpet på 23 mrd. kroner til Sørlige Nordsjø II og minst 35 mrd. kroner til Utsira Nord skal utgiftsføres på statsbudsjettet i løpet av få år på 2030-tallet, på tross av at utbetalingene faktisk fordeles seg over flere år. Disse medlemmer mener dette er en svært lite hensiktsmessig modell dersom det fremdeles er et ønske om å ha nye tildelingsrunder for havvind de neste årene.

Disse medlemmer viser til at kostnadsbildet og lønnsomhetsframskrivningene for flytende havvind har endret seg svært mye de siste årene. Den opprinnelige planen på Utsira Nord var å ha tre konkurrerende prosjekter med ulike teknologier, som skulle sikre aktørmangfold, industriutvikling og mulighet til å utvikle ulike løsninger som kan eksporteres og selges globalt. Disse medlemmer er bekymret for at man nå med regjeringens forslag risikerer kun å få realisert et prosjekt på Utsira Nord til et svært høyt støttebeløp, og at regjeringen mangler en troverdig plan for hvordan man skal få til den teknologitutviklingen, industrialiseringen og de kostnadsreduksjonene som var det opprinnelige målet med satsingen.

Disse medlemmer viser til at regjeringen ikke har ønsket å utrede ulike alternative finansieringsmodeller som er foreslått av partier på Stortinget, herunder grunnrenteskatt for havvind. Regjeringen har heller ikke lykkes med å foreslå rammevilkår som gjør at petroleumsnæringen bidrar til å realisere og finansiere mindre flytende havvindprosjekter i årene fremover, for eksempel i forbindelse med nye elektrifiseringspro-

sjekt på norsk sokkel. Disse medlemmer registrerer at regjeringens Energipartnerskap ikke har resultert i noen nødvendige avklaringer. Konsekvensen er at det realiseres færre småskala flytende havvindprosjekt med de læringseffektene og kostnadsreduksjonene det kunne medført. Disse medlemmer viser i denne sammenheng til høringsinnspillet til Norwegian Offshore Wind der de påpeker at mindre småskala demonstrasjonsprosjekt vil kunne redusere kostnadene ved et prosjekt på Utsira Nord, og bidra til å aktivere en større del av leverandørkjeden og gi muligheter for synenergier der prosjektene kan teste felles nettilknytning og andre teknologiske løsninger.

Disse medlemmer mener på denne bakgrunn at det ikke er forsvarlig av Stortinget å stemme for en tilsagnsfullmakt på et så høyt støttebeløp uten at det er lagt frem en utredet sak for Stortinget med svar på grunnleggende spørsmål om støttemodellens innretning. Disse medlemmer mener også det er behov for utredninger av alternative løsninger, herunder andre finansieringsmodeller, i tråd med utredningsinstruksen.

Disse medlemmer mener det er behov for å få på plass en bred enighet om havvindpolitikken fremover, og mener det er uklokt av regjeringspartiene å forplikte kommende Storting til titalls milliarder kroner i budsjettavtaler uten nærmere utredning, framfor å søke brede forlik på Stortinget. En vanlig saksbehandling ville bidratt til større forutsigbarhet for havvindnæringen.

Disse medlemmer vil derfor fremme forslag om at regjeringen legger frem en egen sak om havvind som er utredet i tråd med utredningsinstruksen, så raskt som mulig i 2025. Disse medlemmer har fremmet flere forslag som bør vurderes i en slik sak.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede ulike finansieringsløsninger for utbygging av havvind, herunder i Vestavind B og Vestavind F, og fremme en egen sak for Stortinget om et støtteprogram så snart som mulig, og senest innen revidert nasjonalbudsjett for 2025.»

Komiteens medlem fra Rødt mener at forslaget om en ny statlig støtteordning på 35 mrd. kroner til flytende havvindprosjekter på områdene «Vestavind B og Vestavind F» er en dårlig økonomisk og energipolitisk prioritering. Slik det også konstateres i Energidepartementets Prop. 1 S kap. 10, er flytende havvind en umoden og risikabel fornybarteknologi, hvor kostnadene er høye og lønnsomheten lav. Det spesifiseres ikke heller hvor mye ny utbygd kraftkapasitet som kan forventes, nettopp på bakgrunn av denne generelle usikkerheten.

Dette medlem anser at disse midlene med fordel kunne blitt benyttet mer hensiktsmessig på andre energiltak. Dette inkluderer oppgradering og utvidelse av eksisterende vannkraftverk (O/U) og for å oppnå regjeringens egne målsettinger innenfor energieffektivisering. I tillegg står utbygging av havvind på Utsira Nord i konflikt med både viktige naturverdier og fiskerier næringen.

2.3 Oppfølging av anmodningsvedtak under rammeområde 12

Komiteen viser til Prop. 1 S (2024–2025) fra Energidepartementet (ED) med oversikt over oppfølging av anmodnings- og utredningsvedtak under Energidepartementet.

2.3.1 STORTINGSESJONEN 2023–2024

2.3.1.1 Vedtak 450 (2023–2024): Framlegging av planer for utvinning av havbunnsmineraler

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til åpningsmeldingen for havbunnsmineraler. Et bredt flertall på Stortinget gjorde endringer i rammeverket som det blir viktig å følge opp i det videre arbeidet. Det vises til at vedtak 450 er reflektert i kongelig resolusjon av 12. april 2024 og høringsnotat i forbindelse med høring av første konsesjonsrunde. Disse medlemmer viser til omtalen av anmodningsvedtaket i Prop. 1 S (2024–2025), hvor det fremkommer at man ikke forventer at planer for utvinning vil bli lagt frem de nærmeste årene. Disse medlemmer mener at vedtaket ikke formelt sett er fulgt opp før de første planene faktisk legges frem for Stortinget som proposisjon, men erkjenner samtidig at regjeringen har lagt opp til en prosess der Stortingets føringer følges opp.

2.3.1.2 Vedtak 451 (2023–2024): Innhentning av innspill fra statlige etater om arbeidsprogram for havbunnsmineraler

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til omtalen av anmodningsvedtaket i Prop. 1 S (2024–2025), hvor det fremkommer at vedtak 451 ikke er gjennomført. Det fremholdes at Sjøkeldirektoratet akter å følge Stortingets føringer i den videre prosessen, men at en slik innhentning enda ikke har skjedd. Vedtaket bør etter disse medlemmers mening ikke utkvitteres før det reelt sett er innhentet nye og grundige innspill fra eksempelvis Miljødirektoratet og Havforskningsinstituttet i forbindelse med videre prosess på sokkelen knyttet til havbunnsmineraler.

2.3.1.3 Vedtak 910 (2023–2024): Energipartnerskap med olje- og gassnæringen

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til omtalen av anmodningsvedtaket og til kapittel 11 «Oppfølging av oppmodningsvedtak om energipartnerskap med mer», side 199–204, i Prop. 1 S (2024–2025), hvor det fremkommer at vedtak 910 ikke er gjennomført. Det vises til at departementet i Energipartnerskapet har en dialog med petroleumsnæringen, gjennom KonKraft, om et mål om å bidra til en felles virkelighetsforståelse om ytterligere omlegging til drift med kraft fra land.

Disse medlemmer viser til at Stortinget gjennom anmodningsvedtak 914 (2022–2023) ga regjeringen tydelige føringer om å legge frem tiltak som sikrer at oljenæringen selv bidrar med økt kraftproduksjon når de skal elektrifisere de siste feltene på sokkelen, men unngå svekket kraftbalanse på land. Regjeringen skulle legge frem tiltak innen framleggelsen av fjorårets statsbudsjett, Prop. 1 S (2023–2024). I stedet for å følge Stortingets anmodning og legge frem konkrete tiltak, satte regjeringen ned et Energipartnerskap med oljenæringen som skulle vurdere tiltak. Disse medlemmer viser videre til disse medlemmers merknad under omtale av anmodningsvedtak 914 (2022–2023).

Disse medlemmer viser til at Stortinget videre i forbindelse med revidert statsbudsjettet for 2024, Meld. St. 2 (2023–2024), vedtok anmodningsvedtak 910. I dette vedtaket bes regjeringen konkretisere innholdet i Energipartnerskapet slik at næringen bidrar mer til finansieringen av flytende havvind. Disse medlemmer kan ikke registrere at regjeringen har fulgt opp dette siden vedtaket ble fattet, heller ikke i Prop. 1 S (2024–2025). Disse medlemmer mener dermed at regjeringen ikke har fulgt opp og gjennomført anmodningsvedtak 910.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti, viser til omtalen av vedtaket i Meld. St. 4 (2024–2025). Flertallet er enige i at vedtak 910 ikke utkvitteres på nåværende tidspunkt.

2.3.1.4 Vedtak 911 (2023–2024) Havvind

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at Energidepartementet i Prop. 1 S (2024–2025) har lagt frem et støtteprogram med en tilsgagnsfullmakt innenfor en kostnadsramme på 35 mrd. kroner for flytende havvind knyttet til Utsira nord i Vestavind F. Disse medlemmer er opptatt av forutsig-

barhet i havvindssatsingen og at regjeringen gjennomfører den varslede utlysningen og støttekonkurransen for flytende havvind i Utsira nord så raskt som mulig.

Disse medlemmer er videre opptatt av å legge til rette for en betydelig flytende havvindsatsing frem mot 2040 for å sikre tilstrekkelig tilgang på fornybar energi, elektrifisere petroleumsinstallasjoner, kutte utslipp og skape nye muligheter for leverandørindustrien. Denne satsingen skal på en god måte ivareta sameksistens med andre havnæringer, miljø og bærekraft. Disse medlemmer er enig i at det skal legges opp til jevnlig utlysninger og støttekonkurranser for flytende havvind.

Disse medlemmer viser videre til den strategiske konsekvensutredning for Vestavind B, Vestavind F og Sørvest F som nå er på offentlig høring. Flertallet legger til grunn en oppstart av prosess med sikte på åpning og utlysning av areal og støttekonkurranse for flytende havvind innenfor ett eller flere av disse nye områdene så snart det lar seg gjøre.

Disse medlemmer ser frem til at regjeringen, på egnet måte, legger frem fremdriftsplan så snart det lar seg gjøre, av de øvrige områdene som NVE skal ferdigstille juni 2025, etter at den strategiske konsekvensutredningen har vært på offentlig høring. Disse medlemmer anser med dette vedtak 911 utkvittert.

2.3.1.5 Vedtak 913 (2023–2024): Fjerne konsesjonsplikt for solparker opp til 10 MW

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti, viser til omtalen av vedtaket i Meld. St. 4 (2024–2025). Flertallet legger merke til at forslaget har vært på høring, men mener vedtaket ikke kan utkvitteres før regjeringen har fjernet konsesjonsplikt på solparker opp til 10 MW lokalisert på industritomter, næringsarealer, flystriper eller lignende, slik at tillatelser gis av kommunene etter plan- og bygningsloven.

2.3.2 STORTINGSSESJONEN 2022–2023

2.3.2.1 Vedtak 923 (2023–2024) Solenergi

Komiteen viser til Meld. St. 4 (2024–2025) og til merknad i Innst. 447 S (2023–2024), som sier at regjeringen har levert en løypemelding om hvordan man skal nå 8TWh solenergi. Komiteen mener et mål om 8TWh solenergi i 2030 krever konkrete tiltak og virkemidler. Komiteen ber regjeringen rapportere om status for arbeidet med konkrete tiltak og virkemidler for å styrke solkraftproduksjonen i løpet av våren 2025.

2.3.2.2 Vedtak 13 (2022–2023): Kartlegging av potensialet for solenergiproduksjon på eksisterende infrastruktur

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til omtalen av anmodningsvedtaket i Prop. 1 S (2024–2025), hvor det fremkommer at vedtak 13 ikke er gjennomført. Det vises til at departementet har bedt NVE utarbeide et faglig grunnlag om solkraft og lokal energiproduksjon, men det fremkommer ikke at det er gjort noen kartlegging av potensialet på eksisterende infrastruktur som parkeringsplasser og i industriområder, slik vedtaket går ut på.

2.3.2.3 Vedtak 765, 766, 767 og 768 (2022–2023): Deling av lokalprodusert energi

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til omtalen av anmodningsvedtakene i Prop. 1 S (2024–2025), hvor det fremkommer at vedtakene ikke er gjennomført. Det vises til at departementet har sendt et forslag på effektgrense på 5 MW på høring, og at Energidepartementet og Finansdepartementet planlegger å sende forskriftsendringer som tillater deling av overskuddsproduksjon på inntil 5 MW innenfor et næringsområde på høring i løpet av høsten 2024. Det vises også til omtale på side 146 i Prop. 104 S (2023–2024) Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet 2024, hvor det presenteres noen punkter under overskriften Plan for tiltak for økt utbygging av solenergi og lokal energiproduksjon. Hverken denne omtale, eller punktene presentert på regjeringens nettside 14. mai 2024, inneholder et mål om 5 TWh produksjon fra næringsarealer, langs motorveier og i andre nedbygde arealer. Disse medlemmer mener også det er uklart om tiltakene som omtales vil oppnå målet fra stortingets vedtak. Disse medlemmer mener dermed det er for tidlig å utkvittere anmodningsvedtakene, og påpeker for øvrig at det er mer som gjenstår for å tilfredsstille anmodningsvedtakene.

2.3.2.4 Vedtak 836 og 914 (2022–2023): Havvind for elektrifisering av offshoreinstallasjoner

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til omtalen av anmodningsvedtakene og kap. 11 Oppfølging av oppmodningsvedtak om energipartnerskap med mer, side 199–204, i Prop. 1 S (2024–2025), hvor det fremkommer at vedtakene ikke er gjennomført. Det vises til at departementet i Energipartnerskapet har en dialog med petroleumsnæringen, gjennom KonKraft, med et mål om å bidra til en felles virkelighetsforståelse om ytterligere omlegging til drift med kraft fra land.

Disse medlemmer påpeker at de nevnte vedtakene ber om at det utarbeides forslag om hvordan elek-

trifisering av oljeinstallasjoner kan gjøres i forbindelse med utbygginger av havvind og erstatte kraft som er hentet fra land, og legge frem tiltak for å elektrifisere offshore-installasjoner ved hjelp av havvind. Disse medlemmer mener ikke etablering av et Energipartnerskap tilsvarende en utredning eller et konkret tiltak for å elektrifisere offshore-installasjoner med havvind. Disse medlemmer mener det dermed ikke er grunnlag til å anse vedtakene 836 og 914 som gjennomført.

2.3.2.5 Vedtak 842 (2022–2023): Finansieringsløsninger for havvind

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til omtalen av anmodningsvedtak 842 i Prop. 1 S (2024–2025), hvor det fremkommer at vedtakene ikke er gjennomført. Det vises til at departementet i gir en lengre beskrivelse av hvordan rammeverket for OPS-prosjekter fungerer, men vurderer ingen andre løsninger enn OPS-rammeverket som sikrer at bevilgningene spres over flere budsjettår enn bare bygge-fasen, slik vedtaket gikk ut på.

2.3.2.6 Vedtak 924, 925 og 926 (2022–2023): Solkraft

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til omtalen av anmodningsvedtakene i Prop. 1 S (2024–2025), hvor det fremkommer at vedtakene ikke er gjennomført. Det vises til at departementet har sendt et forslag på effektgrense på 5 MW på høring, og at Energidepartementet og Finansdepartementet planlegger å sende forskriftsendringer som tillater deling av overskuddsproduksjon på inntil 5 MW innenfor et næringsområde, på høring i løpet av høsten 2024. Disse medlemmer mener dermed det er for tidlig å utkvittere anmodningsvedtakene, og påpeker for øvrig at det er mer som må gjennomføres for å tilfredsstille anmodningsvedtakene.

2.3.2.7 Vedtak 924 (2022–2023) Solenergiparker

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti, viser til omtalen av vedtaket i Meld. St. 4 (2024–2025). Flertallet legger merke til at regjeringen sier at forslaget skal leveres høsten 2024 og er positiv til at grensen heves til 5 MW, men mener vedtaket ikke kan kvitteres ut før delingsordningen er innført.

2.3.2.8 Vedtak 925 (2022–2023) Solenergiparker

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Miljøpartiet De

Grønne og Kristelig Folkeparti, viser til omtalen av vedtaket i Meld. St. 4 (2024–2025). Flertallet mener vedtaket ikke kan kvitteres ut før NVE har mulighet til å unnta enkeltprosjekter med solparker med lavt konfliktnivå i grå areal fra konsesjonsplikt.

2.3.2.9 Vedtak 926 (2022–2023) Solenergiparker

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti, viser til omtalen av vedtaket i Meld. St. 4 (2024–2025), og til at regjeringen har hatt på høring et forslag om innføring av effektgrense for konsesjonsplikt for solkraftanlegg, og at regjeringen arbeider med en endringsforskrift. Flertallet er positive til dette arbeidet, men mener vedtaket ikke kan kvitteres ut før forskriften er lagt frem.

2.3.3 STORTINGSSESJONEN 2021–2022

2.3.3.1 Vedtak 385 (2021–2022): Strømsituasjonen i Geiranger og vedtak om nullutslippscruiseskip

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti påpeker at ferjeforbindelsen Kaupanger-Gudvangen i Nærøfjorden ikke er et fylkeskommunalt tiltak, og har ikke unntak fra kravet om nullutslipp slik fylkeskommunens rutebåt er gitt. Selskapet må derfor innfri kravet om utslippsfri transport og trenger ladekapasitet, eventuelt infrastruktur for å drive på biogass, og står ellers i fare for å måtte legge ned. Disse medlemmer mener derfor at regjeringen ikke har fulgt opp anmodningsvedtaket om å komme til Stortinget med en sak om hvordan kraftbehovet for ferjesambandet kan bli dekket.

2.3.3.2 Vedtak 548 (2021–2022): Fjerne regulatoriske barrierer som hindrer lokal energiproduksjon, energilagring og omsetning av energi mellom bygg

Komiteens medlemmer fra Høyre, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til omtalen av anmodningsvedtaket i Prop. 1 S (2024–2025), hvor det fremkommer at vedtak 548 ikke er gjennomført. Det vises til at Energidepartementet og Finansdepartementet planlegger å sende forskriftsendringer som tillater deling av overskuddsproduksjon på inntil 5 MW innenfor et næringsområde, på høring i løpet av høsten 2024. Disse medlemmer mener dermed det er for tidlig å utkvittere anmodningsvedtaket.

2.3.3.3 Vedtak 727 (2021–2022): Utrede ordninger for energisparecertifikater

Komiteens medlemmer fra Høyre, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til omtalen av anmodningsvedtaket i Prop. 1 S (2024–2025), hvor det fremkommer at vedtak 727 ikke er gjennomført. Ifølge statsrådets svar i dokument nr. 15:2334 (2023–2024) skulle anmodningsforslaget følges opp i Prop. 1 S (2024–2025), men i det fremlagte dokumentet omtales ikke ulike ordninger

med energisertifikater, slik vedtaket ber om. Regjeringens Handlingsplan for energieffektivisering i alle deler av norsk økonomi fra 5. oktober 2023 inneholdt for øvrig heller ingen omtale av energisparecertifikater, slik regjeringen sa de skulle ved fremleggelsen av Prop. 1 S (2023–2024). Disse medlemmer mener departementet må redegjøre for ulike ordninger for energisparecertifikater ved en egnet anledning før anmodningsvedtaket kan utkvitteres.

3. Rammeområde 13 – Miljø

Komiteen viser til Prop. 1 S (2024–2025).

Komiteen har ved Stortingets vedtak 15. oktober 2024 fått tildelt kapitler under rammeområde 13 Miljø, jf. Innst. 1 S (2024–2025). Ved Stortingets vedtak 5. desember 2024 er netto utgiftsramme for rammeområde 13 fastsatt til 23 836 361 000 kroner, jf. budsjettforliket mellom Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Komiteen viser til partienes respektive merknader om rammeområde 13 i finansinnstillingen, jf. Innst. 2 S (2024–2025). Innstillingen omfatter forslaget til statsbudsjett for 2024 fra regjeringen Støre, jf. Prop. 1 S (2024–2025).

Oversikt over bevilgningsforslagene på de ulike kapitler og poster under rammeområde 13 i Prop. 1 S (2024–2025).

90-poster behandles av finanskomiteen utenfor rammesystemet.

I det følgende gir komiteen sine merknader til de enkelte kapitler og poster under rammeområdet. Der et kapittel eller en post ikke er omtalt, har ikke komiteens medlemmer merknader til dette kapitlet eller denne posten.

Oversikt over budsjettkapitler og poster i rammeområde 13

		Prop. 1 S (2024–2025)
Kap.	Post Formål	Gul bok
Utgifter		
<i>Klima- og miljødepartementet</i>		
1400	Klima- og miljødepartementet	
	1 Driftsutgifter	352 514 000
	21 Spesielle driftsutgifter	99 693 000
	71 Internasjonale organisasjoner	104 283 000
	74 Tilskudd til AMAP, <i>kan overføres</i>	5 900 000
	76 Støtte til nasjonale og internasjonale miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	111 244 000
1410	Kunnskap om klima og miljø	
	21 Miljødata	517 321 000
	23 MAREANO, <i>kan overføres</i>	70 622 000
	70 Nasjonale oppgaver ved miljøinstituttene	58 007 000
	71 Grunnbevilgninger til miljøinstituttene under Norges forskningsråd	248 021 000
	73 Norges forskningsråd, <i>kan overføres</i>	444 695 000
1411	Artsdatabanken	
	1 Driftsutgifter	46 506 000
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	27 047 000
	70 Tilskudd til å styrke kunnskap om og formidling av naturmangfoldet, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	14 156 000
1412	Meteorologiformål	
	50 Meteorologisk institutt	422 002 000
	70 Internasjonale samarbeidsprosjekter	163 000 000
1420	Miljødirektoratet	
	1 Driftsutgifter	934 095 000

		Prop. 1 S (2024-2025)
Kap.	Post Formål	Gul bok
	21 Spesielle driftsutgifter	729 873 000
	23 Oppdrags- og gebyrrelatert virksomhet	249 601 000
	30 Statlige erverv, bevaring av viktige friluftslivsområder, <i>kan overføres</i>	23 054 000
	31 Tiltak i verneområder og naturrestaurering, <i>kan overføres</i>	151 252 000
	32 Statlige erverv, vern av naturområder, <i>kan overføres</i>	380 247 000
	39 Oppryddingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 69 og 79</i>	8 645 000
	60 Tilskudd til Natursats - tiltak og planlegging for natur i kommunene, <i>kan overføres</i>	18 226 000
	61 Tilskudd til klimatiltak og klimatilpasning, <i>kan overføres</i>	173 300 000
	62 Tilskudd til grønn skipsfart, <i>kan overføres</i>	34 027 000
	63 Tilskudd til returordning for kasserte fritidsbåter	204 000
	64 Tilskudd til skrantesykeprøver fra fallvilt	1 279 000
	66 Tilskudd til kommuner for å bedre tilgangen til strandsonen langs Oslofjorden	3 199 000
	69 Oppryddingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 39 og 79</i>	40 632 000
	71 Tilskudd til tiltak mot marin forsøpling, <i>kan overføres</i>	27 363 000
	72 Erstatning for beitedyr tatt av rovvilt, <i>overslagsbevilgning</i>	148 878 000
	73 Tilskudd til rovvilttiltak, <i>kan overføres</i>	71 706 000
	74 CO ₂ -kompensasjonsordning for industrien	7 000 000 000
	75 Utbetaling for vrakpant til kjøretøy og tilskudd til kassering av fritidsbåter, <i>overslagsbevilgning</i>	435 350 000
	76 Refusjon ved innlevering av klima- og miljøskadelige stoffer, <i>overslagsbevilgning</i>	179 800 000
	77 Tilskudd til fagspesifikke miljøorganisasjoner og -stiftelser	15 856 000
	78 Tilskudd til friluftslivsformål, <i>kan overføres</i>	219 680 000
	79 Oppryddingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 39 og 69</i>	492 000
	80 Tilskudd til tiltak for å ta vare på natur, <i>kan overføres</i>	164 908 000
	81 Tilskudd til verdiskaping basert på naturarven, <i>kan overføres</i>	13 192 000
	84 Tilskudd til internasjonalt klima- og miljøsamarbeid	9 086 000
	85 Tilskudd til besøksenter for natur og verdensarv, <i>kan overføres</i>	103 898 000
	86 Tilskudd til frivillige klima- og miljøorganisasjoner og klima- og miljøstiftelser	59 533 000
	87 Tilskudd til natur og friluftsliv i områder berørt av landbaserte vindkraftverk	32 176 000
1422	Miljøvennlig skipsfart	
	21 Spesielle driftsutgifter	9 347 000
	70 Tilskudd til private, <i>kan nyttes under post 21</i>	37 508 000
1423	Radioaktiv forurensning i det ytre miljø	
	1 Driftsutgifter	46 782 000
1425	Fisketiltak	
	21 Spesielle driftsutgifter	300 000
	70 Tilskudd til fiskeformål, <i>kan overføres</i>	17 553 000
1428	Enova SF	
	50 Overføring til Klima- og energifondet	6 681 575 000
	52 Tilskudd til landstrøm	100 000 000
1471	Norsk Polarinstittutt	
	1 Driftsutgifter	265 927 000
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	129 623 000
	50 Stipend	597 000
1472	Svalbards miljøvernfond	
	50 Overføringer til Svalbards miljøvernfond	18 632 000

		Prop. 1 S (2024-2025)
Kap.	Post Formål	Gul bok
1474	Fram - Nordområdesenter for klima- og miljøforskning	
	1 Driftsutgifter, kan nyttes under postene 50 og 70	274 000
	50 Tilskudd til statlige mottakere, kan overføres, kan nyttes under post 70	27 645 000
	70 Tilskudd til private mottakere, kan overføres, kan nyttes under post 50	32 029 000
1481	Klimakvoter	
	1 Driftsutgifter, kan overføres	2 873 000
	22 Internasjonalt samarbeid under Parisavtalens artikkel 6, kan overføres	300 000 000
1482	Internasjonale klima- og utviklingstiltak	
	1 Driftsutgifter	79 357 000
	21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres, kan nyttes under post 73	60 000 000
	73 Klima- og skoginitiativet, kan overføres, kan nyttes under post 21	4 108 751 000
Sum utgifter rammeområde 13		25 833 336 000

Inntekter

Inntekter under departementene

4400	Klima- og miljødepartementet	
	3 Refusjon fra Utenriksdepartementet	37 405 000
4420	Miljødirektoratet	
	1 Oppdrag og andre diverse inntekter	6 976 000
	4 Gebyrer, forurensningsområdet hos Miljødirektoratet	89 045 000
	6 Gebyrer, forurensningsområdet hos statsforvalterembetene	53 590 000
	7 Gebyrer, kvotesystemet	47 625 000
	9 Internasjonale oppdrag	41 048 000
4423	Radioaktiv forurensning i det ytre miljø	
	1 Gebyrer, radioaktiv forurensning	1 170 000
4471	Norsk Polarinstittutt	
	1 Salgs- og utleieinntekter	7 605 000
	3 Inntekter fra diverse tjenesteyting	75 737 000
	21 Inntekter, Antarktis	16 658 000
4481	Salg av klimakvoter	
	1 Salgsinntekter	3 135 116 000
Sum inntekter rammeområde 13		3 511 975 000
Netto rammeområde 13		22 321 361 000

3.1 Hovedprioriteringer og primærstandpunkter for de ulike fraksjoner for rammeområde 13 Miljø

3.1.1 ARBEIDERPARTIET OG SENTERPARTIETS HOVEDPRIORITERINGER

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at regjeringens forslag til statsbudsjett for 2025 er et budsjett som ruster Norge for fremtiden ved å bidra til å omstille industrien slik at vi kan kutte våre klimagassutslipp i tråd med Norges internasjonale forpliktelser, samtidig som det forbedrer arbeidstakere og bedrifter på de nødvendige omstillingene fremover.

Klima- og naturkrisen merkes allerede, både globalt og her i Norge, og vil i økende grad prege samfunnet i årene fremover. Disse medlemmer viser til at regje-

ringens budsjettforslag legger opp til kutt i klimagassutslipp som er i tråd med Norges internasjonale forpliktelser, både for 2025 og for de kommende årene.

Omstillingen vi står overfor, skaper og vil skape nye, grønne næringer og arbeidsplasser over hele landet, samtidig som den ruster eksisterende bedrifter og arbeidstakere for fremtidens utfordringer. Disse medlemmer peker på at regjeringens klima- og fordelingspolitikk er rettferdig, fordi den skaper verdier, utjevner forskjeller og kutter utslipp – samtidig.

Disse medlemmer viser til at regjeringen fortsetter arbeidet med Grønt Industriløft og styrker det næringsrettede virkemiddelapparatet gjennom blant annet Enova, som fungerer som et spesialverktøy og en spydspiss for både utvikling og innføring av nye klima- og energiløsninger, og sikrer grønn vekst og omstilling.

Videre viser disse medlemmer til at regjeringen følger opp «klima status og plan». et viktig klimastyringssystem som skal sikre at klima blir en ramme rundt all politikk og ligger til grunn for regjeringens beslutninger.

Disse medlemmer understreker også at regjeringen har lagt frem sin årlige Klimasatsing og plan sammen med statsbudsjettet for 2025, som en del av en helhetlig og ambisøs klimapolitikk for å sikre en bærekraftig fremtid for Norge.

3.1.2 MERKNAD FRA ARBEIDERPARTIET, SENTERPARTIET OG SOSIALISTISK VENSTREPARTI OM BUDSJETTFORLIKET

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til budsjettforliket av 1. desember 2024 mellom de tre partiene, der det er foreslått tiltak som styrker velferden, gir folk bedre råd og bidrar til grønn omstilling. Gjennom forliket gjøres det grep for å styrke velferden, som økt bevilgning til bemanning i SFO og barnehagene, og utvidelse av rabatt på tannhelse til nye grupper. Retten til 12 timers gratis SFO i uken for 1.–3. trinn skal nå lovfestes. Gjennom denne budsjettavtalen vil vi også lovfeste retten til tannhelsetjenester for 25–28-åringer på lik linje med unge voksne opp til 25 år. Barnetrygden, studiestøtten og minstepensjonen økes, og det opprettes en skjermingsordning i bostøtten for mottakere av AAP og dagpenger. Disse medlemmer er også enig om å utvide ordningen med hurtigdomstol for ungdom til to nye politidistrikt og å øke bemanningen i fengslene. Videre styrkes Husbanken, det legges til rette for bygging av flere studentboliger, og tiltak for å styrke kommunenes arbeid med klima og natur styrkes gjennom økte bevilgninger til Klimasats og Natursats. Det er også enighet om å ikke lyse ut første konsesjonsrunde for gruvedrift på havbunnen i 2024–2025. Disse medlemmer fremhever også at man styrker arbeidet med grønn omstilling blant annet gjennom økt bevilgning til Enova og oppstart av arbeid for mer CO₂-fangst, transport og lagring.

3.1.3 HØYRES HOVEDPRIORITERINGER

Klima- og miljøutfordringene

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at klima- og miljøutfordringene er en av de største utfordringene vi står overfor. Verdens land har gjennom Parisavtalen forpliktet seg å begrense den globale oppvarmingen til 1,5 grader. Disse medlemmer viser til at dette vil kreve en enorm og hurtig global omstilling av blant annet kraftsystemer, transport og industri. Disse medlemmer mener Norge og norske virksomheter har gode forutsetninger for å bidra betydelig til det grønne skiftet globalt, blant annet gjennom utvikling av

ny teknologi. I tillegg har Norge flere konkurransefortrinnsområder som gjør at norske bedrifter og industri har mulighet til å styrke sin konkurransekraft, gripe nye forretningsmuligheter og skape flere arbeidsplasser og verdier gjennom en kostnadseffektiv omstilling.

Disse medlemmer vil understreke at klimapolitikken må være sosialt rettferdig og legge grunnlaget for nye lønnsomme arbeidsplasser. Det må bli dyrere å forurense, billigere å være miljøvennlig og mer lønnsomt å utvikle ny teknologi og nye grønne arbeidsplasser.

Disse medlemmer viser til at klimapolitikken under regjeringen Solberg bidro til at utslippene gikk ned 8 pst., og at det ble lagt godt til rette for nye industrielle Klimasatsinger i Norge. Klimapolitikken må fortsette å legge til rette for at det utvikles teknologi og etableres nye virksomheter som både skaper verdier og nye grønne jobber i Norge, men som også kan bidra til store utslippsreduksjoner.

Disse medlemmer vil understreke at spørsmålet om økt konkurransekraft og klima- og energiomstilling henger tettere og tettere sammen. Geopolitisk er det større konkurranse om utvikling av grønn industri og grønn teknologi, og det driver den økonomiske veksten i flere nasjonalstater. Både EU og Norge er avhengig av å styrke egen konkurransekraft i årene fremover. En forutsetning for dette er tilgang på ren, rimelig kraft og at industrien omstiller seg til å produsere med lavere utslipp, samtidig som man sikrer gode og forutsigbare rammevilkår og mindre byråkrati og rapporteringsbyrder. Norsk industri er underlagt kvotesystemet i EU, og antall kvoter skal ned med 62 pst. innen 2030 og går mot null i 2040. Alternativet til å kutte utslipp i industrien er utflagging eller nedleggelse, med de konsekvenser det vil ha for arbeidsplasser og verdiskapning.

Disse medlemmer viser til at Høyres alternative statsbudsjett for 2025 bidrar til større tallfestede utslippskutt enn både Støre-regjeringens budsjettforslag og budsjettforliket mellom regjeringspartiene og Sosialistisk Venstreparti.

Disse medlemmer viser til at regjeringen Støre har økt Norges klimamål fra 50–55 pst. kutt innen 2030 til 55 pst. kutt innen 2030 uten at det er presentert nye tiltak for å nå målet. Samtidig foreslår regjeringen få nye klimatiltak i budsjettet for 2025. Dette viser at det er stor avstand mellom ord og handling.

Disse medlemmer viser til at regjeringen i strid med et stortingsvedtak ikke leverer en Klimaplan for 2030 til behandling på Stortinget. I vedlegget Grønn Bok erkjenner regjeringen at de ikke er i rute til å nå eget omstillingsmål. Regjeringen er videre avhengig av kjøp av kvoter, også for å oppfylle klimaforpliktelsene til Norge i ikke-kvotepiktig sektor.

Disse medlemmer vil påpeke at økt tilgang på fornybar energi er en av de viktigste innsatsfaktorene i

det grønne skiftet både hjemme og ute. Disse medlemmer mener det er uheldig at regjeringen har foreslått og innført skatteendringer for kraftsektoren som har bidratt til å bremse utbyggingen av fornybar energi i Norge og svekket Norges omdømme som et forutsigbart og attraktivt sted å investere. Det er også svært bekymringsfullt at det knapt er gitt konsesjoner til ny kraftproduksjon. Mangel på kraft er nå i ferd med å avslutte klimaomstillingen i Norge.

Disse medlemmer er bekymret over det raske tapet av arts- og naturmangfold i verden. Klimaendringer kan bidra til å forsterke tapet av naturmangfold. Samtidig er menneskelig påvirkning gjennom nedbygging av verdifulle habitat, avskoging og forringelsen av naturlige økosystemer en viktig bidragsyter. Disse medlemmer ønsker å fremheve viktigheten av å verne om sårbare dyre- og naturarter og redusere nedbygging av verdifull og karbonrik natur.

Enova og utslippskutt

Disse medlemmer viser til at Høyres alternative statsbudsjett omfatter tiltak med estimert kutt av klimautslipp på minst 250 000 tonn CO₂ mer enn regjeringspartiene i 2025, samtidig som Høyre foreslår bedre rammevilkår og lavere skatter for næringslivet som er i gang med en større omstilling. Høyre foreslår å styrke satsingen på omstilling for tungtransporten og hurtigbåtprogrammet, i tillegg til å forsterke et grønt skattesifte, der økt CO₂-avgift kompenseres med andre lettelser i skatter.

Disse medlemmer viser til at det er viktig å fortsette satsingen på og prioriteringen av forskning, utvikling og innovasjon for å bidra til å utvikle lav- og nullutslippsløsninger og kutte klimagassutslipp i Norge. På denne måten vil Norge også skape grønn teknologi som kommer resten av verden til gode, samtidig som man styrer egen konkurransekraft. Disse medlemmer mener Enova må være et sentralt virkemiddel i arbeidet med å redusere klimagassutslipp. Disse medlemmer viser til at regjeringen Solberg doblet de årlige bevilgningene til Enova, og at Høyre i sitt alternative statsbudsjett for 2025 foreslår å reversere regjeringens foreslåtte kutt til Enova og øke bevilgningen ytterligere.

Disse medlemmer viser til at regjeringen i sitt budsjettforslag ikke foreslo å videreføre et Punktutslippsprogram i regi av Enova, og at regjeringen heller ikke foreslo å gi Enova et mandat som kan støtte oppunder skalering og utrulling av moden teknologi i industrien.

Disse medlemmer mener det er behov for å endre innretningen på rammevilkårene for utslippsreduksjoner gjennom Enova, og foreslår derfor å bevilge 1,5 mrd. kroner til et punktutslippsprogram for industrien med et endret mandat. Norske industribedrifter er omfattet av EUs kvotesystem, og må betale stadig mer

for sine utslipp. For en del virksomheter er imidlertid dette ikke nok til å utløse fullskala karbonnøytrale løsninger. Et punktutslippsprogram som sikrer at man får størst mulig utslippskutt per krone, vil kunne bidra til skalering av større utslippsreducerende tiltak, i tillegg til at det vil bidra til å sikre industriens konkurransekraft. En måte å gjøre dette på kan for eksempel være å innføre karbondifferansekontrakter.

Disse medlemmer vil imidlertid påpeke at statlige virkemidler er et supplement til den viktige jobben hver enkelt bedrift må gjøre for å lykkes i det grønne skiftet. Landet står overfor en omstilling som vil kreve store investeringer for norsk industri og næringsliv. Disse medlemmer mener derfor det er uheldig at de generelle rammevilkårene for næringslivet er betydelig forverret under denne regjeringen, herunder kraftige skatteskjerpelser. Det vil gjøre det mer krevende for norske virksomheter å dra nytte av mulighetene denne omstillingen vil gi. Disse medlemmer viser til at Høyre foreslår betydelige skattelettelser for næringslivet i sitt alternative budsjett.

På lag med naturen

Disse medlemmer viser til at bruk av arealer mange steder er viktig for vekst og utvikling, og bidrar til bosetting, næringsutvikling og transport. Samtidig kan arealnedbygging føre til endringer i sårbare økosystem, øke utslippene av klimautslipp og resultere i en bit for bit nedbygging som gjør det utfordrende å se den samlede belastningen før det er for sent. Disse medlemmer viser til den globale Naturavtalen som ble inngått i 2022, og mener det er viktig at Norge følger opp sine forpliktelser de neste årene. Disse medlemmer viser til partiets alternative budsjett, hvor det foreslås en økt satsing på naturrestaurering sammenlignet med forslaget i Prop. 1 S (2024–2025).

Videre er det et behov for å i større grad gjenbruke og fortette på allerede nedbygd areal i nye utbyggingsprosjekt, såkalt «grått areal.» Disse medlemmer foreslår derfor en nasjonal kartlegging av grått areal som kan gjenbrukes, og at det etableres en nasjonal oversikt over disse i kartformat.

Disse medlemmer viser til at kommunene spiller en nøkkelrolle i arealpolitikken gjennom en bærekraftig arealforvaltning lokalt, og det er viktig at kommunene forvalter natur som en begrenset ressurs på en bærekraftig måte. Disse medlemmer viser til at en av tre norske kommuner har arealplaner som er eldre enn ti år, og at Høyre derfor foreslår å styrke tilskudd til «planvask» for kommunene i sitt alternative budsjett.

Disse medlemmer vil understreke behovet for en kraftigere satsing på en ren Oslofjord. Det er behov for flere tiltak for å restaurere naturverdier, redusere arealavrenning fra landbruket, redusere marin forurensning og overfiske. I tillegg må regjeringen ta en tydeligere

koordinerende rolle ovenfor kommunene i arbeidet med nitrogenrensing. Disse medlemmer viser til at Høyre foreslår å samle tilskuddene til Oslofjorden i en budsjettpost, og foreslår en styrking av bevilgningene.

Internasjonalt samarbeid

Disse medlemmer vil understreke at det ikke er mulig å nå verdens klimamål uten omfattende internasjonalt samarbeid. Norges viktigste bidrag til den internasjonale klimakrisen er landets internasjonale arbeid. Det gjelder både bevaring av regnskog, teknologioverføringer og regjeringen Solbergs opprettelse av et klimafond som over de neste årene skal investere 10 mrd. kroner i fornybar energi i utviklingsland. Disse medlemmer er tilfreds med at regjeringen Støre følger opp denne satsingen. Norges øvrige bistandsarbeid og landets rolle som katalysator for privat kapital gjennom blant annet Norfund, er også sentralt for at utviklingsland skal være bedre rustet til å redusere utslipp og håndtere klimaendringene i dag og i fremtiden. Denne koblingen understrekes gjennom bærekraftsmålene.

Disse medlemmer mener det er viktig at regjeringen viderefører regjeringen Solbergs klimasamarbeid med EU. Dette samarbeidet er avgjørende for å sikre at norske virksomheter har like konkurransevilkår som sine viktigste konkurrenter, og bidrar til at Europa samlet sett får en langt mer kraftfull klimapolitikk enn det man ellers ville hatt.

Disse medlemmene merker seg at regjeringen har sendt på høring forslag om endring av klimaloven: Regjeringens forslag til Norges nye klimamål for 2035. Disse medlemmer tar til orientering at et av alternativene som bes bli vurdert, er i strid med Parisavtalen, og at regjeringen heller ikke ønsker å ta stilling til om klimasamarbeidet med EU skal videreføres etter 2030. Disse medlemmer vil understreke at det er behov for et realistisk klimamål for 2035 som er i tråd med foringene i Parisavtalen.

Disse medlemmer er glad for at regjeringen endelig avklarer at Norge vil innlemme Carbon Border Adjustment Mechanism (CBAM-forordningen) i Norge. Disse medlemmer vil understreke behovet for å arbeide tett opp mot EU for å ivareta norske interesser i den endelige utformingen. Disse medlemmer peker eksempelvis på bekymringen til Hydro om at mer enn 30 pst. av all aluminiumsproduksjon blir industri-skrap før det smeltes om og blir ferdige produkter, og at denne produksjonen foreløpig ikke er pålagt karbon-toll. Disse medlemmer viser til at regjeringens sendrekthet har medført at Norge ikke er en del av den første toårige prøveperioden som nå har startet opp.

Sirkulær økonomi

Disse medlemmer mener at man i fremtidens lavutslippssamfunn må kombinere verdiskaping med

bærekraftig produksjon og forbruk av varer og tjenester. Økonomien må bli mer sirkulær for å holde verdiene av ressursene lenger i kretsløpet og bruke dem mer effektivt. Disse medlemmer viser til at regjeringen Solberg la frem en egen strategi for sirkulærøkonomi, og at Høyre har foreslått flere tiltak på Stortinget de siste årene for å styrke overgangen til en mer sirkulær økonomi. Det er særlig viktig at byggsektoren, som den største enkeltstående avfallssektoren, reduserer avfallsmengdene fra sin virksomhet.

Disse medlemmer viser i denne sammenheng til sine forslag i Innst. 64 S (2024–2025).

Disse medlemmer viser også til Høyres alternative budsjett og foreslår å øke grensen for skattefritt utleie av ting fra eget hjem til 20 000 kroner for å fremme gjenbruk og sirkulær økonomi.

Marin forsøpling og forurensing

Disse medlemmer understreker at marin forsøpling og mikroplast er en stor utfordring – både nasjonalt og internasjonalt. Det er derfor avgjørende at man adresserer utfordringen i Norge, men også over bistandsbudsjettet. Disse medlemmer viser til at regjeringen Solberg i 2018 opprettet et eget bistandsprogram mot marin forsøpling som skal hjelpe utviklingsland med å forhindre og redusere marin forsøpling. Disse medlemmer forventer at regjeringen viderefører dette arbeidet og Norges arbeid for bærekraftig havforvaltning gjennom FNs havpanel. Disse medlemmer peker på viktigheten av å videreføre arbeidet med å rydde opp i forurenset sjøbunn her hjemme.

3.1.4 FREMSKRITTPARTIETS HOVEDPRIORITERINGER

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener det er galt at Norge, med allerede lave utslipp, skal påta seg utslippskutt som både er kostbare og vanskelig å gjennomføre. Disse medlemmer vil også påpeke behovet for rasjonelle og fornuftige målsetninger for klimamål og tiltak.

Disse medlemmer mener at utslippsreduksjoner kan oppnås mer effektivt gjennom teknologiutvikling og kjøp av klimakvoter. Derfor er det ønskelig med investeringer i utvikling av lav- og nullutslippsteknologi. Disse medlemmer ønsker dog å advare mot urealistiske klimamål, som medfører behov for urealistiske tiltak og storstilte subsidieløp.

Disse medlemmer mener at klimatiltak må beregnes basert på kost/nytte.

Disse medlemmer mener at en av vår tids største globale miljøutfordringer er forekomsten av plast i havet. En stor andel av plasten kommer fra elver i utviklingsland, og det er derfor nødvendig å prioritere tiltak som dekker disse områdene. Tiltakene vil eksempelvis omfatte opp-

rydding og forebygging. Selv om Norge står for en svært liten andel av plastforurensning og har velfungerende innsamlingsordninger, er det også nødvendig med opprydding langs norske strender, elver og fjorder.

3.1.5 SOSIALISTISK VENSTREPARTIS HOVEDPRIORITERINGER

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at klimakrisen og naturkrisen er vår tids største utfordringer og vil understreke at man er på etterskudd med å bekjempe dem. Dette medlem vil understreke at en ikke lenger kan vente med å gjennomføre store utslippskutt, og mener klimabudsjettet må legge føringer slik at man sikrer at investeringene og pengebruken ikke undergraver klimamålene og de internasjonale forpliktelsene om å nå 1,5-gradersmålet. Sosialistisk Venstreparti har derfor i sitt alternative budsjett vist hvordan utslippene kan kuttes. Om andre har andre måter å gjøre det på, ser partiet gjerne på det. Det blir viktig at kuttene skjer på en rettferdig måte samtidig som man bidrar til ny næringsutvikling og bærekraftig matproduksjon. Samtidig må naturens evne til å ta opp og lagre CO₂ opprettholdes. Arealpolitikken vil spille en viktig rolle både for å nå klimamålene og for evnen til klimatilpasning. Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett inneholder derfor en klimaplan med klimatiltak for å kutte Norges utslipp med over 55 pst. innen 2030. Det har vært styrende for den alternative budsjettutformingen.

Grønn omstilling og kutt i klimagassutslipp

Dette medlem vil peke på at den grønne omstillingen av norsk næringsliv og industri går for sakte. Dette medlem vil understreke at dersom man skal lykkes med omstillingen, må hele Norges økonomi og næringsliv innrettes mot å løse oppgaven. Det krever at staten går foran med en aktiv politikk og tar risiko, som skaper nye markeder for et grønt næringsliv. Da trengs betydelige satsinger i budsjettet, samtidig som eksisterende virkemidler må vris fra forurensende virksomhet til fornybare satsinger, og forurensning må bli dyrere.

Dette medlem mener det er avgjørende at samfunnets institusjoner støtter opp under samfunnets hovedmål, som fremover vil være å bekjempe klimakrisen og stanse naturtapet. Dette medlem mener at selv om utfordringen er formidabel, har Norge gode forutsetninger for å klare den: Landet har store naturressurser, et rikt hav, store skoger, god tilgang på energi og teknologi og høykompetente arbeidere.

Veitrafikk

Dette medlem mener at omstillingen av veitrafikken må skje raskere. Nullutslippsløsninger i tungtransporten kommer ikke på plass uten nye virkemidler. Det er nødvendig å få til en storstilt utbygging av la-

demuligheter for elbil og elektriske lastebiler. Det vises til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett, hvor avgiftene på kjøp av nye fossile biler og drivstoffavgiftene økes. I tillegg foreslås det kraftigere støtteordninger til nullutslippslastebiler. Denne politikken sørger for at Norges veitrafikk elektrifiseres raskere enn det som er tilfellet med regjeringens politikk. Det må også legges bedre til rette for sykler, elsykler og rimelig kollektivtransport.

Grønne kommuner

Dette medlem vil peke på at kommunene og fylkene spiller en nøkkelrolle i arbeidet med å få ned klimagassutslippene i Norge. De skal ta i bruk teknologi, stille krav og bruke innkjøpsmakt slik som man har sett blant annet i elfergerevolusjonen. Men de må settes i stand til det. Dette medlem vil derfor vise til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative statsbudsjett vil beholde og prioritere ordningen Klimasats, som har bidratt til en rekke kommunale og fylkeskommunale klimakuttprosjekter.

Naturen

Dette medlem mener at å ta vare på natur er å investere i vårt eget livsgrunnlag. Det er behov for en mer helhetlig og økosystembasert forvaltning av natur på sjø og land, ikke en ødeleggende bit-for-bit-nedbygging. Naturtapet i Norge er stort, og arbeidet med vern av natur til lands og til havs går svært sakte. I en verden som går mot over 1,5 graders oppvarming er naturområdene svært viktige for å begrense konsekvensene av ekstremvær. Da må man ta vare på naturen.

Dette medlem understreker at kunnskap om økosystemene er essensielt i områder hvor det planlegges havvind eller andre industrier. Det er svært viktig å sikre nok kapasitet til naturkartlegging. Dette er noe som ikke lar seg oppskalere umiddelbart. Å åpne for store nye industrielle prosjekter til havs vil derfor få konsekvenser for eksisterende planer.

3.1.6 RØDTS HOVEDPRIORITERINGER

Komiteens medlem fra Rødt mener at norsk klimapolitikk altfor lenge kun har dreid seg om målsettinger langt fram i tid, og for lite om konkret handling. Det haster å kutte i klimagassutslippene for å stanse de verste utslagene av de menneskeskapt klimaendringene.

Dette medlem peker på at regjeringas politikk lar vente på seg. Stortinget vedtok i 2023 at regjeringen måtte legge fram en plan for hvordan målet om 55 pst. kutt i utslippene i 2030 skal nås. Det vedtaket vil ikke regjeringa følge opp. I stedet viser Arbeiderpartiet og Senterpartiet til Grønn bok (Regjeringens klimastatus og plan), som behandles som et vedlegg til statsbudsjettet. Årets «grønne» bok konkluderer med at det er umulig «å kvantifisere effektene» av regjeringens politikk. En rek-

ke effektgrep, som redusert veibruksavgift og flypassasjeravgift, vil dessuten øke utslippene. Dette medlem viser til at heller ikke Rødt får presise svar når Rødt spør om klimaeffekten av de verktoyene vi har innenfor for eksempel Enova eller Bionova. Rødt har like fullt lagt inn en rekke grep som vi mener vil gi utslippskutt på kort og lang sikt.

Rettferdig klima- og miljøpolitikk

Dette medlem understreker at for å sikre folkelig oppslutning om en handlekraftig klima- og miljøpolitikk må kostnadene fordeles rettferdig. Det er de rikeste som forurenser mest. Vi kan ikke sende regninga til folk med dårlig råd og distriktene, mens de som forurenser mest, kan fortsette som før. Samtidig må et land som Norge, som er rikt sammenlignet med mange andre, ta et større ansvar for globale utslippskutt. Rødt mener at de rikeste skal redusere sine utslipp samtidig som vi også sikrer arbeidsplasser og miljøvennlige alternativer for folk flest. Dette medlem henviser til Rødts helhetlige, alternative statsbudsjett for gjennomgang av sentrale klimapolitiske virkemidler, herunder innføring av klimarabatt og betydelige investeringer i kollektivtransport og jernbane.

Klima og natur går hånd i hånd

Dette medlem understreker at klimakrisen og naturkrisen går hånd i hånd. Å ta vare på natur er helt nødvendig for å sikre en levelig planet og redusere virkningene av klimaendringene. Vern og restaurering er ikke bare gode tiltak for naturen, men også i stor grad gode klimatiltak.

Dette medlem mener at løsninga på klimakrisa ikke er å bygge ned mer norsk natur, enten det dreier seg om vindturbiner i reinbeiteområder eller å gå løs på vernede vassdrag. Både klimagassutslippene og nedbygging av natur truer jordas tåleevne, og de to krisene forsterker dessuten hverandre. Når naturen bygges ned, forsvinner også jordas naturlige CO₂-lagre. Derfor må klimapolitikken være på naturens premisser.

Dette medlem viser til at Rødt styrker naturvern, bevaring, restaurering og kommunenes arbeid for å ta vare på natur med 1,345 mrd. kroner, sammenliknet med regjeringens opprinnelige budsjettforslag. I dette ligger også en reversering av regjeringas kutt i skogvernet. Dette medlem presiserer at naturvern også handler om å ta vare på havet. Heller enn å åpne opp for nye næringer som havbunnsmineraler, havvind og enda mer oljeleting, sikrer vi 181 mill. kroner til miljøkartlegging, gjennomføring av verneplan og restaureringsprosjekter.

Sikkerhet mot klimaendringer

Dette medlem understreker at restaurering av natur er viktig for å begrense virkningene av klimaendringene, men vi må også tilpasse oss til et endret kli-

ma på andre måter. Derfor gir Rødt 400 mill. kroner til klimatilpasning og klimatiltak i kommunene gjennom den viktige ordninga Klimasats. Rødt styrker NVEs flom- og skredforebygging, og fjerner kommunenes egenandel for dette, og finansierer å lage en nasjonal handlingsplan for oppgradering av vann og avløp, samt innfører en tilskuddsordning for teknologiutvikling på avløpsområdet, totalt 455 mill. kroner. I tillegg gjør Rødt grep på andre områder, som i transportsektoren. Til sammen bruker Rødt rundt 1,5 mrd. kroner på klimaberedskap, sammenliknet med regjeringens opprinnelige budsjettforslag.

Energieffektivisering, lokal energiproduksjon og biogass

Dette medlem mener at den mest miljøvennlige energien er den vi ikke bruker. I tillegg er energieffektivisering et klassespørsmål: Høye strømpriser fører i praksis til at de med dårlig eller vanlig råd rasjonerer med strømmen, mens de rikeste kan fortsette å sløse som før.

Dette medlem viser til at Rødt omprioriterer midler fra havvindsatsing til energieffektivisering og utslippskutt innenfor Enova, i tillegg til å tilføre 1 mrd. kroner i friske midler. Dette innebærer blant annet tilskudd til landstrøm og elektrifisering av tungtransport og kollektivtrafikk. Dette medlem viser til at Rødt setter av til sammen 600 mill. kroner ekstra til energieffektivisering for næringsliv og husholdninger. I tillegg gir Rødt 300 mill. kroner til Husbanken for å sikre energieffektivisering i kommunale boliger. Rødt bruker også 500 mill. kroner til utvikling av biogass gjennom Bionova (ramme 11 næring), og setter av 50 mill. kroner til forskning på bergvarme og andre mer energieffektive løsninger.

Dette medlem understreker at mandatet til Enova må endres, slik at mer penger går til strømsparing. De siste årene har midler til dette energi- og klimafondet samlet seg opp på Enovas bankkonto. På seks år har beholdningen vokst med 6 mrd. kroner. Selv om det ikke gir direkte utslag i budsjettet, vil Rødt kreve at flere av disse pengene går til å rulle ut velkjente og effektive tiltak for å spare energi.

3.1.7 VENSTRES HOVEDPRIORITERINGER

Klima

Komiteens medlem fra Venstre understreker at global oppvarming og naturødeleggelser utgjør vår tids største kriser. Høyere temperaturer, ekstremvær og svekkede økosystemer setter selve livsgrunnlaget på spill og truer fremtidig velferd og vekst. Dette medlem fremhever viktigheten av at man tar ansvar på vegne av dagens unge og fremtidige generasjoner, og viser til Venstres alternative budsjett, som inkluderer virkemidler for å både redusere klimagassutslippene og ta vare på naturen.

Dette medlem påpeker samtidig at det ligger store muligheter i det grønne skiftet. Omstillingen kan utløse ny næringsutvikling og arbeidsplasser, og med unike naturressurser, kompetanse og innovasjonskraft kan Norge bli verdensledende innenfor klimaløsninger som fornybar energi, karbonfangst og -lagring og hydrogen. For å utnytte mulighetene som ligger i det grønne skiftet, trenger man et næringsliv som får tydelige signaler om å snu seg i grønn retning, men som samtidig får lov til å tjene penger på å lykkes. Dette medlem mener at det alltid skal lønne seg å velge grønt – både for folk og bedrifter. Prising av utslipp er viktig, men det må støttes av insentiver til grønn omstilling. Derfor vil dette medlem både øke CO₂-avgiften til 3 000 kroner i 2030 og samtidig senke skattene for næringslivet, slik at bedrifter får bedre rammevilkår for å investere i grønne løsninger. Dette medlem påpeker at støtteordninger er viktig for å øke omstillingen og lette overgangen til mer klimavennlig teknologi. Dette medlem viser til Venstres alternative budsjett, som blant annet foreslår å styrke Enova med 2 mrd. kroner, videreføre både Klima- og Natursats for kommunene, tilskudd til norske prosjekter under hydrogenbanken, samt tilskudd til CCS på avfallsanlegg ved de store byene.

Dette medlem viser til at klima- og miljøkrisen må løses i fellesskap, og at Norge må ta sin del av ansvaret for å kutte utslipp i henhold til Parisavtalen. Norge har meldt inn et mål om 55 pst. kutt innen 2030, og vil oppfylle dette målet gjennom å delta i EUs klimaregelverk. En sentral del av både Parisavtalen og EUs klimaregelverk handler om at landene forplikter seg til nasjonale utslippskutt. Dette medlem viser til innsatsfordelingsforordningen, de ikke-kvotepfiktige, nasjonale utslippskuttene innenfor transport-, jordbruks-, bygg- og avfallssektoren, og til at regjeringen i sin klimastatus og -plan med sin politikk står overfor et utslippsgap på 5,4 mill. tonn CO₂-ekvivalenter for å nå målet i 2030. Dette medlem viser til at regjeringen planlegger å kjøpe klimakvoter i utlandet for å tette utslippsgapet under innsatsfordelingsforordningen, og forbløffes over regjeringens kortsiktighet i klimapolitikken.

Dette medlem avviser ikke at det er sentralt med fleksibilitet for å nå klimamålene på kort sikt, men understreker behovet for nasjonale utslippskutt for å nå det lovfestede målet i klimaloven om at Norge skal bli et lavutslippssamfunn innen 2050. Dette medlem deler Klimautvalget 2050 sine vurderinger av at det er et stort misforhold mellom de uttalte ambisjonene i klimapolitikken og vedtatte tiltak og virkemidler, og at norsk klimapolitikk i større grad må vektlegge varig omstilling til nullutslipp i Norge. Dette medlem mener at norsk klimapolitikk ikke bare kan belage seg på kvotekjøp i utlandet og storstilt import av biodrivstoff, som mangler omstillingseffekt og har store bærekraftsutfordringer, og viser til Venstres alternative budsjett og

grønne bok, som tetter utslippsgapet under innsatsfordelingsforordningen med utslippsreduksjoner i Norge, blant annet gjennom ytterligere økning av CO₂-avgiften, momsendringer i tråd med kostholdsradene, nullutslippskrav og økt støtte til omstilling. Dette medlem mener kjøp av utslippskutt i utlandet må komme i tillegg til, og ikke istedenfor, utslippsreduksjoner i Norge, og viser til at Venstres alternative budsjett både kutter utslipp i Norge og styrker klimainvesteringsfondet og regnskogssatsingen.

Dette medlem påpeker at norsk klimapolitikk er tett knyttet til europeisk klimapolitikk, og viser til at EU siden klimaavtalen ble inngått i 2019 har oppdatert både klimamål og regelverk. Dette medlem forventer at regjeringen legger fram den oppdaterte klimaavtalen med EU for Stortinget, slik at den er i samsvar med målet vi har meldt inn til FN under Parisavtalen. Dette medlem mener Norge fortløpende må implementere alle EØS-relevante direktiv som omfatter klima, og at dette må skje senest ett år etter vedtak i EU, slik at norske forbrukere og næringsliv ikke går glipp av viktige støtteordninger, rettigheter og rammevilkår. Dette medlem viser også til Klimautvalget 2050 sin vurdering av at norsk omstilling skjer raskere gjennom samarbeid med EU, og mener Norge bør følge EUs linje om å oppdatere klimamål.

Natur

Dette medlem understreker at naturødeleggelse, sammen med global oppvarming, er den største trusselen verden står overfor. Tapet av biologisk mangfold og nedbygging av natur må stanses for å sikre vårt eksistensgrunnlag. Å beskytte naturen mot menneskelige inngrep er å respektere naturens egenverdi og ta vare på verdier for fremtiden. Dette medlem understreker at Norge signerte Kunming-Montreal Global Biodiversity Framework 19. desember 2022, også kjent som naturavtalen. Dette medlem viser til at verdens land i denne avtalen ble enige om at verden skal stanse naturtapet, og at man skal få mer natur. Avtalen består av en rekke mål, blant annet målet om 30 pst. vern og bevaring og 30 pst. restaurering av ødelagte og skadde naturområder innen 2030.

Dette medlem viser til Meld. St. 35 (2023–2024), også kjent som naturmeldingen, og mener regjeringen med denne gjør for lite for å stoppe den storstilte nedbyggingen av natur, og ikke følger opp målene i naturavtalen. Dette medlem påpeker at regjeringspartiene derimot tar satsingen på natur i feil retning, ved at en i statsbudsjettet for 2025 foreslår å kutte i blant annet skogvern, Natursats, oppryddingstiltak og tilskudd for å ta vare på natur. Dette medlem understreker at et naturregnskap for å kartlegge nedbygging av naturen er positivt, men er opptatt av at det i seg selv ikke er et tiltak for å sikre mer naturmangfold. På samme måte som at regje-

ringen ikke kutter utslipp ved å vise en oversikt over dem i Grønn bok (Særskilt vedlegg til Prop. 1 S (2024–2025)), sørger man heller ikke for mer natur med et regnskap over den. Dette medlem viser til at Venstre i sitt alternative budsjettforslag bruker 1,375 mrd. kroner mer enn regjeringen på å ta vare på og sikre mer naturmangfold.

Dette medlem mener det både må vernes og restaureres mer natur. Dette medlem viser til at Venstre i sitt alternative budsjett foreslår å styrke satsingen på restaurering av myr, vassdrag, taesko og blå skog, samt Oslofjorden og andre sårbare områder. I tillegg til dette viser dette medlem til Venstres forslag om å øke tilskuddet til oppryddingstiltak i forurenset sjøbunn, vannmiljøtiltak, prioriterte tiltak for villrein og laks, pollinerende insekter og truede naturtyper samt bekjempelsen av fremmede arter.

Dette medlem påpeker at skog er det økosystemet som har størst rikdom av arter og mest variert naturmangfold. Skogvern og overgang til et miljøvennlig skogbruk er noe av det viktigste man kan gjøre for å bevare det verdifulle naturmangfoldet. Dette medlem viser til at Venstre i sitt alternative budsjett derfor foreslår å reversere regjeringens kutt og øke midlene til skogvern i Norge, styrke klima- og skogsatsingen internasjonalt og redusere tilskuddet til skogsbilveier i bratt terreng og gjødsling av skog, som bidrar til mindre natur og naturmangfold.

Dette medlem understreker at Klimasats har blitt et viktig verktøy for å kutte utslipp i kommunene. Skal man snu naturkrisen, bør kommunene få et tilsvarende verktøy for å øke satsingen på natur – for eksempel ved å restaurere våtmark, gjenåpne lukkede bekker, bekjempe inntoget av fremmede arter, styrke planarbeid og kartlegge natur. Dette medlem viser til Venstres alternative budsjett, som foreslår å styrke både Klima- og Natursats.

Dette medlem viser for øvrig til Venstres merknader i Innst. 3 S (2024–2025), der blant annet Venstres forslag til omlegging av miljøavgifter, økt CO₂-avgift, fritak for merverdiavgift på frukt og grønt og økning av merverdiavgift på kjøtt, samt fritak for merverdiavgift på reparasjon, omtales. Dette medlem påpeker at reparasjon av ulike produkter, fremfor kasting, er viktig for å utvikle en mer sirkulær økonomi. Dette medlem har merket seg at norske forbrukere er opp tatt av å ta miljøvennlige valg, og mener at momsfrigjøring på reparasjoner av for eksempel klær og sko er et viktig tiltak for å styrke den sirkulære økonomien og redusere forbruk. Dette medlem viser til Venstres alternative budsjett, som foreslår nettopp dette.

3.1.8 MILJØPARTIET DE GRØNNES HOVEDPRIORITERINGER

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative

statsbudsjett, som foreslår en helt ny naturpolitikk og en bred styrking av KLDs arbeid på de fleste områder. Det trengs flere store nye satsinger på klima- og miljøområdet for å skaffe Norge en ansvarlig miljøpolitikk.

Klima

Dette medlem viser til regjeringens mål om å kutte norske utslipp med 55 pst. mot 2030 sammenlignet med 1990. Dette medlem viser videre til at utslippene i Norge kun har gått ned med 9 pst. siden 1990. Det innebærer at tempoet i klimapolitikken må mangedobles de neste årene hvis regjeringens målsettinger skal innfris. Dette medlem kan ikke se at regjeringens budsjettforslag er i nærheten av å levere den politikken som trengs. Det er behov for nye grep i alle sektorer.

Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, der det foreslås en lang rekke tiltak som gjør det mulig å innfri klimamålene. Blant disse tiltakene er: Økte avgifter på bruk av fossil energi, økt støtte til CCS og havvind, en kraftfull grønn investeringsmekanisme for grønn omstilling, stans i nye oljeprosjekter, redusert kjøttforbruk, billigere kollektivreiser, kutt i motorveibygging, økt skogvern og regnskogvern, mer penger til Enovas Klimasatsing, etablering av en klimaprosent og store avgiftskutt på for eksempel reparasjoner, frukt og grønt.

Natur

Dette medlem viser til hovedrapporten fra FNs naturpanel, som blant annet slår fast at én av åtte millioner arter er utrydningstruet, herunder en tredel av alle korallrev og en tredel av alle marine pattedyr, og at plastforurensningen er tidoblet siden 1980. Utryddelsen av arter og ødeleggelsen av naturområder pågår også i Norge. Dette medlem viser til at verden står midt i en naturkrise som er like alvorlig som klimakrisen, og at krisene må løses parallelt.

Dette medlem mener en villere, rikere og mer robust natur kan gi større naturopplevelser for millioner av nordmenn og bedre livskvalitet for mange. Selv om vi mennesker er avhengige av naturen og velfungerende økosystemer, er norsk natur og mange norske økosystemer nå skadet etter tiår med for høyt ressursuttak og store naturinngrep. Over halvparten av dyrelivet på kloden er blitt borte de siste 45 årene. Naturvern kan ikke lenger være bevaring av småflekker i et voksende hav av skadet natur. Dette medlem mener vi må slutte å bygge ned natur, og i stedet reparere ødelagt natur.

Dette medlem viser til at Miljøpartiet De Grønne foreslår å øke bevilgningene til naturmangfoldstiltak med mer enn 4 mrd. kroner sammenlignet med regjeringens forslag. I Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett foreslås det blant annet å styrke skogvernet med 650 mill. kroner, sette av 400 mill. kroner til et

program for statlig naturrestaurering, 250 mill. kroner ekstra til Natursats, en milliardpakke for Oslofjorden, 115 mill. kroner til klima og miljørådgivere i kommunene, for å nevne noe.

Dette medlem viser til at Klima- og miljødepartementets og Miljødirektoratets ansvar og oppgaver vokser. Samtidig vokser de konkrete effektene av klimændringer i Norge og dermed oppgavene med å følge dem opp. Videre fører mange trender i samfunnet til økende belastning på areal og natur i Norge. I en slik utvikling blir det nødvendigvis mer krevende for Klima- og miljødepartementet og Miljødirektoratet å ivareta sine oppgaver med å bevare norsk natur i samsvar med et bredt ønske i opinionen, nasjonale politiske mål og internasjonale forpliktelser. Dette medlem mener regjeringens forslag til statsbudsjett ikke sikrer det nødvendige løftet i kapasitet og foreslår derfor et betydelig løft på dette området.

3.1.9 KRISTELIG FOLKEPARTIS HOVEDPRIORITERINGER

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti er kritisk til at regjeringen ikke klarer å sannsynliggjøre at Norge vil klare å kutte 55 pst. innen 2030 med sitt klimabudsjett. Det er klart at Norge må gjøre betydelig flere og sterkere tiltak for å kutte utslippene nok til å nå dette målet.

Dette medlem ønsker i sitt alternative statsbudsjett derfor å gjøre ytterligere grep for å få ned klimagassutslippene enda mer allerede i 2025. Kristelig Folkeparti vil med sitt budsjett kutte mer utslipp enn regjeringspartiene. Dette gjøres gjennom satsinger på flere felt.

Dette medlem mener det må være et mål å overlevere natur og miljø i bedre stand til våre etterkommere enn da vi selv overtok ansvaret. Målet med all politikk skal være å løse dagens utfordringer uten at det går på bekostning av fremtidige generasjoners behov. Naturen skal ikke bare beskyttes fordi den er vårt livsgrunnlag, men også fordi den har egenverdi. Naturressursene skal ikke misbrukes eller overforbrukes, men brukes for å skape bedre liv for alle mennesker og bevares for fremtidige generasjoner.

3.1.10 SAMMENLIGNING AV BUDSJETTALL, KAPITLER OG POSTER. RAMMEOMRÅDE 13

I tabellen nedenfor vises forslag til bevilgninger under de respektive kapitler og poster der det er avvik fra regjeringens forslag. Avvik i parentes. Forslaget fra regjeringspartiene Arbeiderpartiet og Senterpartiet har subsidiær tilslutning fra Sosialistisk Venstreparti, og er derfor komiteens tilråding. Øvrige forslag uttrykker alternativbudsjettens standpunkter.

Kap. Post	Formål	Prop. 1 S	A, Sp og SV	H	FrP	SV	R	V	MDG	KrF
Utgifter rammeområde 13 (i tusen kroner)										
1400	Klima- og miljødepartementet									
1	Driftsutgifter	352 514	352 514	352 514	352 514	352 514	352 514	352 514	385 514	352 514
			(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+33 000)	(0)
21	Spesielle driftsutgifter	99 693	99 693	99 693	99 693	99 693	149 693	99 693	116 693	99 693
			(0)	(0)	(0)	(0)	(+50 000)	(0)	(+17 000)	(0)
23	Natur- og klimaråd	0	0	0	0	0	0	0	2 000	0
			(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+2 000)	(0)
51	Den naturlige skolesekken	0	0	0	0	0	0	0	15 000	0
			(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+15 000)	(0)
63	Miljørådgivere i kommunene	0	0	0	0	0	0	0	115 000	0
			(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+115 000)	(0)
64	Planvask i kommunene	0	0	0	0	0	0	0	80 000	0
			(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+80 000)	(0)
71	Internasjonale organisasjoner	104 283	104 283	104 283	52 283	104 283	104 283	104 283	114 283	104 283
			(0)	(0)	(-52 000)	(0)	(0)	(0)	(+10 000)	(0)
76	Støtte til nasjonale og internasjonale miljøtiltak	111 244	111 244	111 244	111 244	111 244	115 244	136 744	111 244	114 244
			(0)	(0)	(0)	(0)	(+4 000)	(+25 500)	(0)	(+3 000)
1410	Kunnskap om klima og miljø									
21	Miljødata	517 321	517 321	512 321	517 321	537 321	542 321	517 321	642 321	517 321
			(0)	(-5 000)	(0)	(+20 000)	(+25 000)	(0)	(+125 000)	(0)
23	MAREANO	70 622	70 622	70 622	70 622	90 622	170 622	70 622	95 622	70 622
			(0)	(0)	(0)	(+20 000)	(+100 000)	(0)	(+25 000)	(0)
70	Nasjonale oppgaver ved miljøinstituttene	58 007	58 007	58 007	58 007	58 007	58 007	58 007	65 007	58 007
			(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+7 000)	(0)
71	Grunnbevilgninger til miljøinstituttene under Norges forskningsråd	248 021	248 021	248 021	248 021	248 021	248 021	248 021	268 021	248 021
			(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+20 000)	(0)

Kap. Post	Formål	Prop. 1 S	A, Sp og SV	H	FrP	SV	R	V	MDG	KrF
	73 Norges forskningsråd	444 695	444 695	444 695	444 695	444 695	444 695	444 695	459 695	444 695
			(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+15 000)	(0)
1411	Artsdatabanken									
	1 Driftsutgifter	46 506	46 506	46 506	46 506	46 506	46 506	46 506	52 506	46 506
			(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+6 000)	(0)
	70 Tilskudd til å styrke kunnskap om og formidling av naturmangfoldet	14 156	14 156	14 156	14 156	27 156	14 156	14 156	28 156	14 156
			(0)	(0)	(0)	(+13 000)	(0)	(0)	(+14 000)	(0)
1420	Miljødirektoratet									
	1 Driftsutgifter	934 095	934 095	924 095	934 095	954 095	940 095	934 095	1 023 095	934 095
			(0)	(-10 000)	(0)	(+20 000)	(+6 000)	(0)	(+89 000)	(0)
	21 Spesielle driftsutgifter	729 873	739 873	712 873	754 873	754 873	849 873	889 873	827 873	729 873
			(+10 000)	(-17 000)	(+25 000)	(+25 000)	(+120 000)	(+160 000)	(+98 000)	(0)
	22 Naturtiltak for Oslofjorden	0	0	63 000	0	0	0	0	0	0
			(0)	(+63 000)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)
	25 Program for restaurering av Oslofjorden	0	0	0	0	0	0	0	990 000	0
			(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+990 000)	(0)
	26 Statlig program for storskala naturrestaurering	0	0	0	0	0	0	0	400 000	0
			(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+400 000)	(0)
	30 Statlige erverv, bevaring av viktige friluftslivsområder	23 054	23 054	23 054	23 054	33 054	123 054	33 054	43 054	23 054
			(0)	(0)	(0)	(+10 000)	(+100 000)	(+10 000)	(+20 000)	(0)
	31 Tiltak i verneområder og naturrestaurering	151 252	181 252	176 252	151 252	181 252	351 252	186 252	181 252	151 252
			(+30 000)	(+25 000)	(0)	(+30 000)	(+200 000)	(+35 000)	(+30 000)	(0)
	32 Statlige erverv, vern av naturområder	380 247	580 247	480 247	380 247	824 247	890 247	880 247	1 115 247	480 247
			(+200 000)	(+100 000)	(0)	(+444 000)	(+510 000)	(+500 000)	(+735 000)	(+100 000)
	36 Statlige erverv, marint vern	0	0	0	0	0	0	0	50 000	0
			(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+50 000)	(0)
	38 Tiltak for å redusere metanutslipp fra avfallsdeponier	0	0	0	0	0	0	0	75 000	0
			(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+75 000)	(0)
	39 Oppryddingstiltak	8 645	8 645	8 645	8 645	8 645	8 645	108 645	13 645	8 645
			(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+100 000)	(+5 000)	(0)
	60 Tilskudd til Natursats - tiltak og planlegging for natur i kommunene	18 226	118 226	28 226	18 226	243 226	218 226	118 226	268 226	18 226
			(+100 000)	(+10 000)	(0)	(+225 000)	(+200 000)	(+100 000)	(+250 000)	(0)

Kap. Post	Formål	Prop. 1 S	A, Sp og SV	H	FrP	SV	R	V	MDG	KrF
61	Tilskudd til klimatiltak og klimatilpasning	173 300	273 300 (+100 000)	173 300 (0)	173 300 (0)	398 300 (+225 000)	583 300 (+410 000)	373 300 (+200 000)	573 300 (+400 000)	473 300 (+300 000)
62	Tilskudd til grønn skipsfart	34 027	34 027 (0)	84 027 (+50 000)	34 027 (0)	34 027 (0)	34 027 (0)	34 027 (0)	34 027 (0)	74 027 (+40 000)
63	Tilskudd til returordning for kasserte fritidsbåter	204	204 (0)	204 (0)	204 (0)	100 204 (+100 000)	204 (0)	204 (0)	204 (0)	204 (0)
65	Rentekompensasjonsordning vann og avløp	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	250 000 (+250 000)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
66	Tilskudd til kommuner for å bedre tilgangen til strandsonen langs Oslofjorden	3 199	3 199 (0)	3 199 (0)	3 199 (0)	8 199 (+5 000)	3 199 (0)	3 199 (0)	18 199 (+15 000)	3 199 (0)
68	Tilskudd til å hindre utslipp av gummigranulat og andre mikroplastutslipp	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	125 000 (+125 000)	0 (0)
69	Oppryddingstiltak	40 632	40 632 (0)	40 632 (0)	40 632 (0)	65 632 (+25 000)	40 632 (0)	40 632 (0)	125 632 (+85 000)	40 632 (0)
71	Tilskudd til tiltak mot marin forsøpling	27 363	27 363 (0)	27 363 (0)	77 363 (+50 000)	27 363 (0)	27 363 (0)	62 363 (+35 000)	82 363 (+55 000)	27 363 (0)
73	Tilskudd til rovvilttiltak	71 706	71 706 (0)	61 706 (-10 000)	71 706 (0)	71 706 (0)	71 706 (0)	71 706 (0)	116 706 (+45 000)	71 706 (0)
74	CO2-kompensasjonsordning for industrien	7 000 000	7 000 000 (0)	7 000 000 (0)	7 000 000 (0)	3 600 000 (-3 400 000)	5 100 000 (-1 900 000)	3 600 000 (-3 400 000)	5 125 000 (-1 875 000)	3 600 000 (-3 400 000)
77	Tilskudd til fagspesifikke miljøorganisasjoner og -stiftelser	15 856	15 856 (0)	15 856 (0)	15 856 (0)	15 856 (0)	15 856 (0)	18 356 (+2 500)	18 856 (+3 000)	15 856 (0)
78	Tilskudd til friluftslivsformål	219 680	244 680 (+25 000)	244 680 (+25 000)	219 680 (0)	244 680 (+25 000)	229 680 (+10 000)	254 680 (+35 000)	284 680 (+65 000)	219 680 (0)
80	Tilskudd til tiltak for å ta vare på natur	164 908	214 908 (+50 000)	126 908 (-38 000)	302 908 (+138 000)	299 908 (+135 000)	349 908 (+185 000)	269 908 (+105 000)	283 908 (+119 000)	194 908 (+30 000)
81	Tilskudd til verdiskaping basert på naturarven	13 192	13 192 (0)	13 192 (0)	13 192 (0)	13 192 (0)	13 192 (0)	16 192 (+3 000)	13 192 (0)	13 192 (0)
82	Tilskudd til blomsterenger og andre pollinatorvennlige vekster	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	30 000 (+30 000)	0 (0)
84	Tilskudd til internasjonalt klima- og miljø samarbeid	9 086	9 086 (0)	9 086 (0)	9 086 (0)	9 086 (0)	11 086 (+2 000)	9 086 (0)	9 086 (0)	9 086 (0)

Kap. Post	Formål	Prop. 1 S	A, Sp og SV	H	FrP	SV	R	V	MDG	KrF	
	85 Tilskudd til besøkscenter for natur og verdensarv	103 898	103 898 (0)	103 898 (0)	103 898 (0)	116 898 (+13 000)	108 898 (+5 000)	119 398 (+15 500)	130 898 (+27 000)	103 898 (0)	
	86 Tilskudd til frivillige klima- og miljøorganisasjoner og klima- og miljøstiftelser	59 533	59 533 (0)	59 533 (0)	59 533 (0)	59 533 (0)	65 533 (+6 000)	59 533 (0)	69 533 (+10 000)	59 533 (0)	
	88 Klimatilpasning av friluftslivets infrastruktur	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	4 000 (+4 000)	0 (0)	
1422	Miljøvennlig skipsfart										
	70 Tilskudd til private	37 508	37 508 (0)	37 508 (0)	37 508 (0)	37 508 (0)	37 508 (0)	62 508 (+25 000)	37 508 (0)	37 508 (0)	
1428	Enova SF										
	50 Overføring til Klima- og energifondet	6 681 575	7 681 575 (+1 000 000)	6 731 575 (+50 000)	5 181 575 (-1 500 000)	9 381 575 (+2 700 000)	6 391 575 (-290 000)	8 681 575 (+2 000 000)	11 581 575 (+4 900 000)	6 681 575 (0)	
1471	Norsk Polarinstittutt										
	1 Driftsutgifter	265 927	265 927 (0)	265 927 (0)	265 927 (0)	265 927 (0)	265 927 (0)	265 927 (0)	275 927 (+10 000)	265 927 (0)	
1481	Klimakvoter										
	22 Internasjonalt samarbeid under Parisavtalens artikkel 6	300 000	300 000 (0)	240 000 (-60 000)	400 000 (+100 000)	0 (-300 000)	300 000 (0)	120 000 (-180 000)	100 000 (-200 000)	300 000 (0)	
1482	Internasjonale klima- og utviklingstiltak										
	21 Spesielle driftsutgifter	60 000	60 000 (0)	60 000 (0)	0 (-60 000)	60 000 (0)	60 000 (0)	60 000 (0)	410 000 (+350 000)	60 000 (0)	
	73 Klima- og skoginitiativet	4 108 751	4 108 751 (0)	4 008 751 (-100 000)	0 (-4 108 751)	4 108 751 (0)	4 108 751 (0)	4 358 751 (+250 000)	4 208 751 (+100 000)	4 108 751 (0)	
	74 Internasjonal finansieringsordning for livet i havet	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	100 000 (+100 000)	0 (0)	
	Sum utgifter rammeområde 13	25 833 336	27 348 336 (+1 515 000)	25 916 336 (+83 000)	20 425 585 (-5 407 751)	26 418 336 (+585 000)	25 576 336 (-257 000)	25 854 836 (+21 500)	33 427 336 (+7 594 000)	22 906 336 (-2 927 000)	
	Inntekter rammeområde 13 (i tusen kroner)										
	Sum inntekter rammeområde 13	3 511 975	3 511 975 (0)	3 511 975 (0)	3 511 975 (0)	3 511 975 (0)	3 511 975 (0)	3 511 975 (0)	3 511 975 (0)	3 511 975 (0)	
	Sum netto rammeområde 13	22 321 361	23 836 361 (+1 515 000)	22 404 361 (+83 000)	16 913 610 (-5 407 751)	22 906 361 (+585 000)	22 064 361 (-257 000)	22 342 861 (+21 500)	29 915 361 (+7 594 000)	19 394 361 (-2 927 000)	

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til budsjettforliket av 1. desember 2024 mellom de tre partiene.

3.1.11 KAP. 1400 KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET

Komiteen har merket seg at regjeringen foreslår en bevilgning på 673 634 000 kroner under kap. 1400, og at dette er en noe høyere bevilgning enn i saldert budsjett 2024, der det ble bevilget 617 367 000 kroner over kap. 1400. Komiteen merker seg at økningen blant annet skyldes prisjustering, endring i valutakurs og flytting av penger fra andre kapitler. I tillegg budsjetteres det med økte utgifter blant annet til å forberede den nye loven om vern utenfor territorialfarvannet, økte midler til utredninger på forurensningsområdet og Europas grønne giv. Komiteen viser til at kap. 1400 blant annet dekker utgifter til drift av Klima- og miljødepartementet, utredninger av nye politiske tiltak og evaluering av eksisterende politikk. Kapitlet dekker også flere andre tilskuddsposter for nasjonalt og internasjonalt klima- og miljøarbeid.

Komiteen viser til at Norge har forpliktet seg til å redusere klimagassutslippene med 55 pst. innen 2030, og at Norge i desember 2022 sluttet seg til den internasjonale naturavtalen der verdens land er enige om at det trengs minst 30 pst. beskyttelse av et representativt utvalg av natur innen 2030, samt at det må iverksettes restaurering av minst 30 pst. av områdene med forringet natur innen 2030. Disse forpliktelsene vil kreve tydeligere politisk styring. De skjerpede ambisjonene stiller nye og høyere krav til en effektiv, kunnskapsbasert og treffsikker klima- og miljøpolitikk. Behovet for kvalitetssikring og faglig forankret politikk forsterkes av at miljøpolitikken er mer kompleks enn før, med mange ulike miljømål som må håndteres samtidig. Det er derfor viktig med et sterkt klima- og miljødepartement.

Komiteen mener norsk klima- og miljøpolitikk må bygge på respekten for kunnskap, føre-var-prinsippet og forvalteransvaret som hver generasjon har på vegne av sine etterkommere.

Komiteen peker på at karboninnholdet i atmosfæren nå er høyere enn det har vært på fire millioner år, ifølge tall fra amerikanske National Oceanic and Atmospheric Administration (NOAA). Samtidig er verdens dyrebestander, i gjennomsnitt, redusert med mer enn to tredjedeler siden 1970.

Komiteen mener Norge må ta sin del av ansvaret for at verden skal nå sine klima- og naturmål i tide.

Post 1 Driftsutgifter

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative

statsbudsjett, der det foreslås å sette av midler på flere poster på kap. 1400, 1410 og 1420 for å kartlegge natur raskere, etablere metodikk for naturregnskap og naturbudsjetter i kommunene og til utvikle kunnskapen som trengs for å stanse tap av norsk natur. Blant de konkrete tiltakene vi foreslår penger til, er:

Raskere og bedre naturregnskap, kart over grå arealer, kart over restaurerbare arealer og storskala naturkartlegging i områder aktuelle for havvind.

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Komiteens medlem fra Rødt viser til Rødts alternative budsjett, der partiet setter av 20 mill. kroner til henholdsvis teknologiutvikling på avløpsområdet og til nasjonal kartlegging av behov for renseanlegg og oppgradering av vann og avløp samt 10 mill. kroner til å utarbeide kart over potensialet for økt karbonopptak i natur.

Post 23 Natur- og klimaråd

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, der det foreslås avsatt 2 mill. kroner til å opprette et natur- og klimaråd, som skal vurdere regjeringens natur- og klimapolitikk i lys av etablert lovverk og internasjonale avtaler og forpliktelser på klima og miljøområdet.

Post 63 Miljørådgivere i kommunene

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne mener økte ambisjoner på klima- og miljøområdet krever økt kompetanse og større ressurser. Kommunene har ansvaret for arealpolitikken og er avgjørende når vi skal kutte utslipp raskere. Dette medlem viser til at mange kommuner har ansatt klima- og miljørådgivere som gjør en viktig jobb, men mener det trengs økte ressurser, særlig i mindre kommuner, som har knappe budsjetter samtidig som de forvalter store arealer. Dette medlem mener derfor det er nødvendig med et spleiselag der staten bidrar til å styrke miljøkompetansen i kommunene.

Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, der det settes av 115 mill. kroner på post 63, kap. 1400 til å dekke kostnader ved å ansette nye miljørådgivere i norske kommuner og fylkeskommuner.

Post 64 Planvask i kommunene

Komiteens medlemmer fra Høyre er bekymret over at 1 av 3 kommuner ifølge SSB har utdaterte arealplaner, og foreslår derfor å øke bevilgningen til planvask med 10 mill. kroner under Kap 1420 post 60.

Komiteens medlem fra Rødt viser til Rødts alternative budsjett, der partiet gir et tilskudd på 10 mill. kroner til planvask i kommunene.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, der det settes av 80 mill. kroner på en ny post 64 under kapittel 1400 til en planvask i kommunene som sikrer at areal- og reguleringsplaner er i tråd med gjeldende regelverk for natur.

Post 76 Støtte til nasjonale og internasjonale miljøtiltak, kan overføres

Komiteens medlem fra Rødt viser til behovet for videre redusering av klimagassutslipp fra veitrafikken, og at Grønt Landtransportprogram (GLP) er et offentlig-privat samarbeid på dette området. Dette medlem viser til Rødts alternative statsbudsjett, der partiet foreslår å øke støtten til GLP med 3 mill. kroner sammenlignet med regjeringens opprinnelige budsjettforslag. I tillegg øker Rødt reise støtten til frivillige miljøorganisasjoner til internasjonale møter med 1 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Venstre viser til at regjeringens budsjettforslag har lagt til grunn en bevilgning på 111,2 mill. kroner til post 76. Dette medlem mener at Maridalens venner skal tilgodeses med 1 mill. kroner av disse midlene.

Dette medlem viser videre til Venstres alternative budsjett, der partiet foreslår 20 mill. kroner til kartlegging av kritiske og strategiske mineraler i sidestrømmer fra prosessindustrien ut over regjeringens forslag. Dette medlem viser videre til at Venstre også foreslår 5,5 mill. kroner til pilotprosjekter knyttet til biogass i veitransport og anlegg, samt fossilfrie ekspressbusser, under Grønt landtransportprogram, ut over regjeringens forslag.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at Norge og EU skal kutte klimagassutslippene med 55 pst. innen 2030, og lav- og nullutslippsteknologi skal rulles ut i stor skala. Mobilisering av bedriftene og tett samarbeid mellom myndighetene og næringslivet er en forutsetning for å lykkes. Derfor er Grønt landtransportprogram etablert for å møte dette behovet. Dette medlem foreslår derfor i sitt alternative statsbudsjett å øke posten med 3 mill. kroner.

3.1.12 KAP. 4400 KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET

Komiteen viser til at regjeringen foreslår at det budsjetteres med inntekter på 37 405 000 kroner over dette kapitlet, jf. Prop. 1 S (2024–2025). Dette er en marginal nedgang sammenliknet med saldert budsjett 2024. Nedgangen skyldes valutakursendringer.

3.1.13 KAP. 1410 KUNNSKAP OM KLIMA OG MILJØ

Komiteen viser til kap. 1410 Kunnskap om klima og miljø. Under dette kapitlet bevilges det midler til å utvikle et helhetlig kunnskapsgrunnlag på tvers av alle resultatområdene, herunder miljødata, grunnbevilgninger til miljøinstituttene, forskning finansiert gjennom Norges forskningsråd og andre tilskudd til miljøinstituttene. Det største beløpet er post 21 Miljødata på 517,3 mill. kroner. Komiteen viser til at disse midlene blant annet skal bidra til at vi har nok naturdata til å lage gode og presise naturregnskap. Etter denne posten følger post 73 Norges forskningsråd. Komiteen viser til at denne posten erstatter tidligere post 51 Forskningsprogrammer under Norges forskningsråd.

Post 21 Miljødata

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til partiets alternative budsjett, hvor regjeringens forslag til kutt i bevilgningen til friluftsmål rettes opp gjennom omdisponering fra andre tilskuddsposter. Disse medlemmer foreslår derfor å redusere bevilgningen til forskning på jerv og tap av sau med 5 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Rødt mener at det er behov for mer kunnskap om natur gjennom økt miljøovervåking og mer miljødata, og viser til Rødts alternative statsbudsjett, der partiet setter av ytterligere 20 mill. kroner til dette formålet sammenlignet med regjeringens opprinnelige budsjettforslag. Dette medlem peker også på viktigheten av å sikre gjenbruk av allerede nedbygde arealer fremfor nye naturinngrep, og at Rødt bevilger ytterligere 5 mill. kroner til utvikling av kart over grå arealer og nedbygd natur.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, der det foreslås å sette av 65 mill. kroner ekstra til utarbeidelse av et naturregnskap som kan anvendes direkte i kommunenes planprosesser. En bevilgning på dette nivået kan bidra til å raskt etablere et skikkelig grunnlag for arealnøytrale arealplaner i hele Norge.

Post 23 Mareano, kan overføres

Komiteens medlem fra Rødt viser til det betydningsfulle arbeidet med kartlegging av havbunnen i norske havområder gjennom Mareano-programmet, og viser til Rødts alternative statsbudsjett, der Mareano styrkes med 100 mill. kroner sammenlignet med regjeringens opprinnelige budsjettforslag.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne mener satsingen på naturkartlegging i områder aktuelle for havvind ikke står i forhold til Stortingets

ambisjoner for en rask og omfattende kartlegging av naturverdiene i havet. Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, der det foreslås å styrke dette arbeidet med til sammen 325 mill. kroner, herunder 25 mill. kroner over post 23.

3.1.14 KAP. 1411 ARTSDATABANKEN

Komiteen viser til at det foreslås bevilget 87 709 000 kroner på dette kapitlet for 2025, jf. Prop. 1 S (2024–2025).

Komiteen viser til at Artsdatabanken er en nasjonal kunnskapsbank for naturmangfold i Norge, som forsyner samfunnet med oppdatert og lett tilgjengelig kunnskap om naturtyper, arter og populasjoner.

Komiteen viser til at tap av naturmangfold sammen med klimaendringene er en stor trussel mot vårt eksistensgrunnlag. Et bærekraftig samfunn er avhengig av naturen. Komiteen viser videre til at Norge gjennom konvensjonen om biologisk mangfold har forpliktet seg til å stanse tapet av arter og naturtyper, og vil understreke at for å bidra til å stanse tap av biologisk mangfold, og sikre at økosystemtjenestene er velfungerende og leverer nødvendige tjenester, er det avgjørende å styrke kunnskapen om arter og naturtyper i Norge.

Komiteen viser videre til at Norge, gjennom konvensjonen om biologisk mangfold, har forpliktet seg til å stanse tapet av arter og naturtyper. Komiteen understreker at det er avgjørende å styrke kunnskapen om arter og naturtyper i Norge for å bidra til å stanse tapet av biologisk mangfold og sikre velfungerende økosystemtjenester.

Komiteen viser til at naturavtalen som ble fremforhandlet i Montreal i desember 2022, setter globale mål som utgjør et veikart for å snu det globale tapet av natur og nedbryting av økosystem. Norge hadde en sentral rolle i forhandlingene og var en aktiv pådriver for en ambisiøs avtale. Komiteen viser til at regjeringen har lagt frem Meld. St. 35 (2023–2024) Bærekraftig bruk og bevaring av natur, som viser hvordan Norge skal følge opp naturavtalen og bidra til oppnåelse av avtalens globale målsettinger. Denne meldingen er Norges nye handlingsplan for natur og vil ligge til grunn for arbeidet med å ta vare på norsk natur.

3.1.15 KAP. 1412 METEOROLOGIFORMÅL

Komiteen viser til at det foreslås bevilget 585 002 mill. kroner på dette kapitlet for 2025, jf. Prop. 1 S (2024–2025).

3.1.16 KAP. 1420 MILJØDIREKTORATET

Komiteen viser til at Miljødirektoratet er Klima- og miljødepartementets sentrale rådgivende og utøvende fagorgan innen klima, naturmangfold, forurensning, friluftsliv og polarområdene. Hovedoppgavene er å re-

duusere klimagassutslipp, ta vare på naturmangfoldet og sikre den naturlige produksjonsevnen, hindre forurensning og legge til rette for friluftsliv. Dette innebærer å legge til rette for å ta vare på naturen, bærekraftig bruk og verdiskaping.

Komiteen understreket at nasjonale klima- og miljømål setter rammene for Miljødirektoratets arbeid. Europas grønne giv innebærer en omfattende politikk- og regelverksutvikling på flere områder som Miljødirektoratet har ansvaret for, og utgjør dermed også en viktig ramme for Miljødirektoratets arbeid i tiden framover. Direktoratet arbeider blant annet med tiltaksanalyser for reduksjon i klimagassutslipp, utvikling og rapportering av klimagassregnskapet til FN, utvikling og rapportering av klimagassregnskapet for kommuner, utslippsreduksjon og omstilling til lavutslippssamfunnet i kommuner og fylkeskommuner, overvåking av klimaendringer og virkninger av klimaendringer på naturmangfoldet. Direktoratet deltar i de internasjonale forhandlingene under klimakonvensjonen, særlig med spørsmål knyttet til utslippsrapportering, kvoteregistret, forskning og overvåking. Videre er direktoratet Norges nasjonale kontaktpunkt for FNs klimapanel (IPPC) og koordinerer alle prosesser knyttet til arbeidet klimapanelet gjør.

Komiteen viser til at det under driftsutgifter er lagt inn 15 mill. kroner grunnet merarbeid med nytt klima- og miljøregelverk i EU knyttet til «Europas grønne giv» som er viktig for norsk næringsliv. I tillegg er det lagt inn 16 mill. kroner til arbeidet med CBAM-forordningen. Fra kap. 1410 post 21 er det flyttet 10 mill. kroner for å effektivisere og økonomisere Miljødirektoratets arbeid med miljøovervåking gjennom fokus på bruk av ny teknologi. Under post 21 er det lagt inn 50 mill. kroner til beskyttelsestiltak for villaksen. I 2025 vil 28 mill. kroner av disse bli brukt til tiltak mot den fremmede arten pukkellaks. I tillegg kommer midler som direktoratet har fra før til dette formålet. De resterende 22 mill. kroner vil bli brukt til oppstart av behandling i Drammensregionen for å bli kvitt lakseparasitten Gyrodactylus salaris fra vassdragene.

Komiteen understreker betydningen som overgangen til en mer sirkulær økonomi og avfallshåndtering har for at klimamålene kan nås. En av flere forutsetninger for at forbruket av naturressurser skjer langsommere enn naturens reproduksjon, er at ressursene holdes lenger i økonomisk omløp. Det betyr større evne til å utvinne ressurser av avfall og redusere avfallsmengden. Komiteen viser til at omstilling til sirkulær økonomi krever endringer i produksjonsmetoder, produksjonsmønster og design. Det forutsetter sterkere insentiver til å øke levetiden for produkter gjennom produktutvikling, større muligheter for reparasjon og økt materialutvinning. Komiteen understreker at digitalisering og delingsøkonomi

står sentralt, og at det offentlige bør bruke sin innkjøpsmakt til å støtte nye sirkulære verdikjeder.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til at regjeringen Solberg gjennomførte en rekke tiltak for klima, miljø og natur. Utslippene gikk ned, det ble inngått en forpliktende klimaavtale med EU, de årlige bevilgningene til Enova ble doblet, det ble fremmet en ambisiøs og konkret klimaplan for Norge, og Norges klimamål ble lovfestet. Det ble også fremmet en rekke tiltak for natur og miljø. Det ble også fremmet en stortingsmelding om friluftsliv, Meld. St. 18 (2015–2016).

Post 1 Driftsutgifter

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til partiets alternative budsjett, hvor regjeringens forslag til kutt i bevilgningen til friluftsmål rettes opp gjennom omdisponering fra andre tilskuddsposter. Disse medlemmer foreslår derfor å omprioritere og redusere bevilgningen til Statens Naturoppsyn med 10 mill. kroner. Disse medlemmer viser også til at Statens naturoppsyn er godt oppsatt og kan fordele personalressurser også til oppgaver i Nord-Norge dersom det trengs, og at ekstra midler til dette formål ikke prioriteres.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne konstaterer at Miljødirektoratet er underfinansiert. Dette medlem peker på at Miljødirektoratet er Klima- og miljødepartementets sentrale fagorgan, og at arbeidet som utføres her, er en forutsetning for å få gjennomført nasjonal klima- og miljøpolitikk og få satt i verk konkrete tiltak. Dette medlem viser til at økt ambisjonsnivå på en rekke områder på miljøfeltet vil kreve økt kapasitet i Miljødirektoratet, og at kapasiteten til å følge opp kjerneoppgaver som for eksempel at forurensningsloven etterleves, allerede er hardt presset.

Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, der det foreslås å øke bevilgningen til driftsutgifter betydelig. I tillegg foreslås en rekke øremerkede bevilgninger til ulike oppgaver, herunder økt kapasitet i arbeidet med skogvern, naturrestaurering, arealnøytralitet og havforvaltning.

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at det i budsjettforliket er foreslått å gi 5 mill. kroner i støtte til avlsprogrammet for fjellrev. Disse medlemmer viser videre til at det i budsjettforliket er foreslått å styrke bekjempelsen av pukcellaks med 5 mill. kroner og foreslår derfor at kap. 1420 post 21 økes med 10 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til at det ligger et betydelig kraftpotensial i å utnytte såkalte grå areal, herunder eksempelvis industritomter eller tidligere anleggsområder. Disse medlemmer mener kraftproduksjon på grå arealer bør tilbys en enklere konsesjonsprosess og kunne bidra til tilliggende industriaktivitet. Disse medlemmer viser til at regjeringen Støre ikke har kommet videre i å realisere kraftproduksjon på grå arealer. Disse medlemmer viser også til at det første skritt må være å skaffe en nasjonal oversikt over grå arealer, noe som ikke finnes i dag.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til partiets alternative budsjett og foreslår en bevilgning på 3 mill. kroner til å lage en felles definisjon og et første generasjons nasjonalt kart over grått areal i Norge.

Disse medlemmer viser også til den akutte situasjonen for å gjenopprette en ren og artsrik Oslofjord. Disse medlemmer ønsker å prioritere tiltak for Oslofjorden og flytter 20 mill. kroner til dette formål til en ny samlepost 1420/22 til oppfølging av tiltaksplan for Oslofjorden.

Komiteens medlem fra Rødt viser til behovene for økt samordning i miljøpolitikken. I Rødts alternative statsbudsjett foreslår partiet 30 mill. kroner til å utarbeide og følge opp en tverrsektoriell plan for restaurering av natur i tråd med Naturavtalen.

Dette medlem peker videre på behovet for å forsterke vannmiljøtiltak og vassdragsrestaurering. Rødts alternative statsbudsjett foreslår å styrke denne innsatsen med 15 mill. kroner. Videre foreslår partiet ytterligere 50 mill. kroner til Havforskningsinstituttet til kartlegging av vannmassene.

Dette medlem viser til at den norske villaksen siden 2021 er rødlista som «nær truet» og at pukcellaks er en sterkt økende trusselfaktor, særlig i Nord-Norge. Artsdatabanken plasserer pukcellaksen i sin høyeste risikokategori over fremmede arter. I Rødts alternative statsbudsjett foreslår partiet å styrke tiltak mot pukcellaks med ytterligere 20 mill. kroner sammenlignet med budsjettforliket mellom regjeringspartiene og Sosialistisk Venstreparti.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative statsbudsjett, der posten foreslås økt med 160 mill. kroner ut over regjeringens budsjettforslag. Den foreslåtte økningen inneholder henholdsvis 70 mill. kroner til statlige vannmiljøtiltak og vassdragsrestaurering, 50 mill. kroner til vannforvaltning i Oslofjorden og andre sårbare områder, 30 mill. kroner i tilskudd til vannmiljøtiltak, kalking, anadrome laksefisk og bekjempelse av pukcellaks og 10 mill. kroner i prioriterte tiltak for villrein.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til at Oslofjorden er i en kritisk situasjon, og at det trengs flere tiltak for å bygge opp igjen økosystemet i fjorden. Dette medlem mener regjeringens håndtering av situasjonen i Oslofjorden bærer preg av handlingslammelse og beslutningsvegring. Dette medlem viser til at en rekke ordførere rundt Oslofjorden i januar 2022 ba staten om å ta en andel av regningen for å oppgradere avløpsanlegg rundt fjorden. Dette medlem viser videre til at Miljødirektoratet har anbefalt etablering av nullfiskeområder.

Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, der det foreslås en tiltakspakke på om lag 1 mrd. kroner til Oslofjorden, herunder 850 mill. kroner som skal gå til nitrogenreanseanlegg i fjordens nedbørsfelt. Dette medlem foreslår også satsing på restaurering av tareskoger, flere naturreservater og kompensasjon til fiskere for etablering av nullfiskeoner.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti er sterkt bekymret for tilstanden til villaksen. Over tiår har det vært en nedgang i villaksbestanden i en rekke land inkludert i norske vassdrag. Sommeren 2024 var innsiget svært lite sammenlignet med normale nivåer. Tiltakene for å styrke villaksens levetilstand må reflektere de sammensatte faktorene som påvirker villaksen. Herunder er klimaendringer, lakselus og rømming fra oppdrettsanlegg, sur nedbør og sykdom. Disse medlemmer viser til at regjeringen Solberg lanserte en miljøteknologiordning for å bidra til ny teknologi innen oppdrett som eksempelvis lukkede anlegg i sjø. Denne ordningen ble ikke fulgt opp av regjeringen Støre inntil det ble flertall i Stortinget tidligere i 2024 for å iverksette ordningen. Bekjempelse av pukcellaks med både tillatelse til kommersielt fiske og moderne teknologi er blant tiltakene som kan ha en positiv effekt. Disse medlemmer viser også til arbeidet med å lage laksetrappeslik slik at laksen kan benytte en større del av vassdragene.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet er bekymret for tilstanden i norske elver, og da i særdeleshet relatert til levetilstandene for villaksen. Eksempelvis utgjør fortsatt pukcellaks en trussel for den naturlige laksebestanden. Disse medlemmer mener det er viktig å arbeide for sunne samt levedyktige bestander av villaks og viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2025, hvor denne posten økes med 25 mill. kroner i krisetiltak for å bedre de nevnte forholdene.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til at det skjer svært lite arbeid med å identifisere nye nasjonalparker. Dette medlem viser

til at Norge trenger flere, større og mer sammenhengende nasjonalparker, særlig i lavlandet. Dette medlem mener at nye nasjonalparker blant annet bør vurderes i kyststrøkene og Osloområdet. Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, der det er satt av ekstra midler under post 21 kap. 1420 til dette arbeidet.

Dette medlem viser videre til at det trengs omfattende tiltak for å ta vare på villaksen som er under sterkt press flere steder i landet. Dette innebærer habitattiltak, bygging av laksetrappeslik og tiltak ved kraftverk. Dette medlem viser i forbindelse med dette til arbeidet med Meld. St. 35 (2023–2024) og merknader og forslag fra Miljøpartiet De Grønne i behandlingen av denne saken.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede bygging av en korridor for villaksen under rullebanen ved Hellestranda ved Stjørdalselvas utløp.»

Post 22 Oppfølging av tiltaksplan for Oslofjorden

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at regjeringen Solberg utarbeidet en Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med aktivt friluftsliv. Den helhetlige tiltaksplanen inneholder 63 tekniske tiltak og 19 tiltak som skal gi mer kunnskap om fjordens tilstand og hvordan tilstanden kan bedres. Disse medlemmer mener at flere av tiltakene må følges opp raskere for å bedre miljøet i Oslofjorden, og viser til partiets alternative budsjett, hvor det foreslås å øke posten med totalt 63 mill. kroner til dette formålet. Herav er 15 mill. kroner en økning, mens de øvrige 48 mill. kronene hentes fra postene 1420/21 og 1420/80 og danner en felles post for tiltak for Oslofjorden.

Post 26 Statlig program for storskala naturrestaurering

Komiteens medlemmer fra Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til at Norge i den internasjonale Naturavtalen inngått høsten 2022 har forpliktet seg til følgende målsetting:

«Sikre at det innen 2030 er iverksatt effektiv restaurering av minst 30 prosent av arealene med forringede økosystemer på land, i elver og innsjøer, langs kysten og i havet, for å forbedre naturmangfold og økosystemfunksjoner og -tjenester samt økologisk tilstand og sammenheng.»

Det er et ambisiøst mål som krever en rekke tiltak.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, der det foreslås en rekke tiltak for å realisere dette målet, herunder etablering av et statlig program for restaurering og reetablering av våtmarker,

naturskog, edelløvsskog, restaurering av kysttorskbestander og mange andre naturtiltak. Programmet foreslås etablert på en ny post 26, på kap. 1420.

Post 30 Statlige erverv, bevaring av viktige friluftsområder, kan overføres

Komiteens medlem fra Rødt viser til Rødts alternative statsbudsjett, der partiet foreslår å støtte kommunene med 100 mill. kroner til oppkjøp og tilrettelegging av strandeieendommer og friluftsområder.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative statsbudsjett, der posten foreslås økt med 10 mill. kroner til opprettelse av friluftsområder.

Post 31 Tiltak i verneområder og naturrestaurering, kan overføres

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at det i budsjettforliket er foreslått å øke bevilgingen til restaurering av myr til 30 mill. kroner, sammenlignet med regjeringens forslag. Disse medlemmer foreslår derfor at kap. 1420, post 31 Restaurering av myr, økes med 30 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at naturmangfold både kan ivaretas og styrkes gjennom naturrestaurering. Disse medlemmer viser til partiets alternative budsjett, hvor bevilgningen økes med 15 mill. kroner, i tillegg omdisponeres 10 mill. kroner fra post 1420/80 til dette formål, totalt en økning på 25 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Rødt, Miljøpartiet De Grønne, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til at det på havbunnen langs store deler av kysten, særlig i nord, har utviklet seg kråkebolleørkener som har fortrent livsviktig tareskog for det marine miljø og liv i havet. Disse medlemmer mener restaurering av tareskog bør være en sentral del av satsingen på restaurering fremover. Disse medlemmer viser i denne sammenheng til vedtak 789 (2023–2024) fra Innst. 375 S (2023–2024) på bakgrunn av Meld. St. 21 (2023–2024), som lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en plan og foreslå tiltak for å systematisk restaurere norsk tareskog langs kysten for å bedre det marine miljø.»

Komiteens medlem fra Rødt viser til det er behov for betydelige tiltak for å stoppe og reversere naturnedbygging for at Norge skal klare å oppfylle Naturavtalens mål om 30 pst. naturrestaurering. Dette medlem viser til Rødts alternative statsbudsjett, der partiet foreslår å sette av 100 mill. kroner ekstra til et fond for restaurering av natur, inkludert arbeid med of-

fisiell avklaring av begrepet og plan fordelt på naturtyper. I tillegg foreslår Rødt å styrke restaurering av myr og annen våtmark med 70 mill. kroner sammenlignet med budsjettforliket mellom regjeringspartiene og Sosialistisk Venstreparti.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative statsbudsjett, der det foreslås å bevilge 35 mill. kroner til tiltak i verneområder og naturrestaurering, ut over regjeringens budsjettforslag.

Post 32 Statlige erverv, vern av naturområder, kan overføres

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at det i budsjettforliket er foreslått å øke bevilgingen til skogvern med 200 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag. Disse medlemmer foreslår derfor at kap. 1420, post 32 Skogvern, økes med 200 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at halvparten av de truede artene i Norge lever i skog, og at mer vern og bevaring av skog er viktig for å stanse tap av naturverdier. Disse medlemmer foreslår dermed å øke denne posten med 100 mill. kroner sammenliknet med forslaget i Prop. 1 S (2023–2024).

Komiteens medlem fra Rødt viser til at omtrent 5,3 pst. av all skog i Norge dag er vernet, sammenlignet med Stortingets vedtak om 10 pst. skogvern i forbindelse med behandlingen av Meld. St. 14 (2015–2016) Natur for livet. Støtteordningen med frivillig skogvern er et viktig tiltak for å oppnå denne målsettingen. Dette medlem viser til Rødts alternative statsbudsjett, der ordningen foreslås styrket med 300 mill. kroner sammenlignet med budsjettforliket mellom regjeringspartiene og Sosialistisk Venstreparti. I tillegg foreslår Rødt 10 mill. kroner ekstra til gjennomføring av en nasjonal marin verneplan og utredning av nye marine verneområder.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative budsjett, der det foreslås å styrke støtteordningen for frivillig skogvern med 500 mill. kroner ut over regjeringens forslag. Dette medlem viser til at regjeringen i sitt budsjettforslag for 2025 kutter ordningen med over 435 mill. kroner sammenlignet med saldert budsjett for 2024. Dette medlem er forbauset over at regjeringen foreslår kutt på nesten en halv mrd. kroner til skogvern samme år som statsminister Støre 25. september til NRK varslet en historisk satsing på naturen, og legger fram en handlingsplan for hvordan målet i naturavtalen om 30 pst. vern av all natur skal nås.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til at regjeringen nok en gang har foreslått å kutte skogvernbevilgningen kraftig i forslaget til statsbudsjett for 2025. Dette er en alvorlig svekkelse av ordningen for frivillig skogvern og en klar nedprioritering av et av de viktigste naturtiltakene på statsbudsjettet. Dette medlem viser til at forslaget har blitt møtt med bred kritikk under høringen. Kritikken kommer både fra miljøbevegelsen og fra Skogeierforbundet.

Dette medlem viser til at Stortinget har vedtatt at ti pst. av den produktive norske skogen skal vernes. Halvparten av de trua artene i Norge lever i skog, og de er i all hovedsak truet på grunn av skogbruk. Mer vern av skog er derfor avgjørende for å stanse tap av natur i Norge. Med det foreslåtte kuttet vil det ta mange tiår å nå Stortingets skogvernmål. Mye av den mest verneverdige skogen vil dermed bli hugget før den vernes. Dette medlem mener derfor at regjeringens forslag til skogvernbevilgning er i strid med Stortingets mål om 10 pst. vern, og at regjeringens systematiske nedprioritering av ordningen er en alvorlig forsømmelse av Stortingets vedtak.

Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, der det foreslås å styrke skogvernarbeidet med 650 mill. kroner slik at det bevilges en mrd. kroner til skogvern i 2025.

Dette medlem viser til at regjeringen har kjøpt den store skogeiendommen Meraker Brug i Trøndelag, og at Statskog for øvrig forvalter store skogarealer over hele landet. Dette medlem mener potensialet for å bruke det statlige eierskapet til å utvikle et mer bærekraftig skogbruk er stort. Dette medlem mener Statskog bør sette i gang minst et storskala forsøksprosjekt på sine eiendommer der plukkhogst erstatter flatehogst, der man benytter lengre rotasjonstider, og der målet er å restaurere naturlig artsrik skog.

Post 39 Oppryddingstiltak, kan overføres, kan nyttes under postene 69 og 79

Komiteens medlem fra Venstre påpeker at regjeringen ikke gjør nok for å igangsette nye havneoppryddingsprosjekter i tråd med handlingsplanen for opprydding i forurenset sjøbunn som ble lagt frem i St.meld. nr. 14 (2006–2007) «Sammen for et giftfritt miljø – forutsetninger for en tryggere fremtid». Av de 17 prioriterte havne- og fjordområdene for oppfølging i handlingsplanen er fortsatt mindre enn halvparten fulgt opp. Dette medlem påpeker at Venstre hvert år siden 2013 har sørget for pågående, større oppryddingsprosjekter. Dette medlem merker seg at det nå med regjeringens budsjettforslag for 2025 ikke settes i gang noen nye prosjekter etter at Hammerfest og Store Lungegårdsvann ferdigstilles.

Dette medlem viser til Venstres alternative budsjett, der det foreslås å styrke post 39 til oppryddingstil-

taki forurenset sjøbunn med 100 mill. kroner ut over regjeringens forslag. Dette medlem viser til at prioriterte prosjekter inkluderer blant annet Vågen i Bergen, Galeivågen, Stavanger og Aspevågen i Borgundfjorden.

Post 60 Tilskudd til ivaretagelse av naturmangfold i kommuneplanlegging

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at det i budsjettforliket er foreslått å øke bevilgningen til natursatsing i kommunene over posten «Tilskott for å ivareta naturmangfold i kommuneplanlegging» med 100 mill. kroner. Disse medlemmer er enige om at i tillegg til å benytte midlene til samme formål som i 2024, skal støtten også kunne tildeles kommuner som ønsker å bli arealnøytrale. Disse medlemmer foreslår derfor at kap. 1420 post 60 økes med 100 mill. kroner, sammenlignet med regjeringens forslag.

Komiteens medlemmer fra Høyre mener det er en utfordring at mange kommuner har utdaterte arealplaner, og vil støtte kommunene i arbeidet med å gjennomføre «planvask» av egne arealplaner, og vurdere disse i tråd med oppdatert kunnskap om naturverdier. Disse medlemmer viser til partiets alternative budsjett og foreslår å øke posten med 10 mill. kroner sammenliknet med forslaget i Prop. 1 S (2023–2024).

Komiteens medlem fra Rødt viser til Rødts alternative statsbudsjett, der det foreslås at Natursats styrkes med 100 mill. kroner sammenlignet med budsjettforliket mellom regjeringspartiene og Sosialistisk Venstreparti.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative statsbudsjett, der det foreslås å styrke Natursats med 100 mill. kroner ut over regjeringens forslag. Dette medlem viser til at regjeringen i sitt budsjettforslag for 2025 kutter ordningen med 35 mill. kroner sammenlignet med saldert budsjett for 2024.

Dette medlem viser til at Klimasats har blitt et av kommunenes viktigste verktøy for å kutte utslipp. Skal vi snu naturkrisen, må vi gi kommunene et tilsvarende verktøy for å øke satsingen på natur – for å restaurere myr, gjenåpne lukkede bekker, bekjempe inntoget av fremmede arter, styrke planarbeider og kartlegge natur. På samme måte som kommunene får støtte til å kutte utslipp, mener dette medlem at kommunene må få støtte fra staten til å bekjempe naturkrisen.

Post 61 Tilskudd til klimatiltak og klimatilpasning, kan overføres

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Ven-

strepart i viser til at det i budsjettforliket er foreslått å øke bevilgingen til Klimasats med 100 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag. Disse medlemmer foreslår derfor at kap. 1420, post 61 Klimasats, økes med 100 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Rødt viser til at Klimasats er en viktig og effektiv tilskuddsordning for å støtte lokale myndigheter i deres klimaarbeid. I Rødts alternative statsbudsjett foreslår partiet å styrke Klimasats med 300 mill. kroner sammenlignet med budsjettforliket mellom regjeringspartiene og Sosialistisk Venstreparti.

Komiteens medlem fra Venstre viser til at regjeringen i sitt budsjettforslag for 2025 kutter over 110 mill. kroner til Klimasats, en støtteordning for klimatiltak og klimatilpasning for kommuner og fylkeskommuner, sammenlignet med saldert budsjett for 2024. Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett, der det foreslås å styrke Klimasats med 200 mill. kroner ut over regjeringens forslag. Dette medlem understreker at tilskuddsordningen kom på plass som følge av Venstres budsjettforhandlinger med regjeringen utgått av Høyre og Fremskrittspartiet i 2015 om statsbudsjettet for 2016. Dette medlem understreker at ordningen både er populær i kommunene og fylkeskommunene, og at den har bidratt til betydelige kutt i klimagassutslippene og omstilling til lavutslippssamfunnet.

Komiteens medlemmer fra Rødt og Miljøpartiet De Grønne viser til at Klimasatsordningen har bidratt til å utløse utslippskutt i kommuner og fylkeskommuner siden den ble innført i 2016. Miljødirektoratet sin rapport «Effektivrøding av Klimasats: Støtte skreddersydd for kommunenes klimaarbeid» (2023) viser at 790 mill. kroner brukt på 1624 prosjekter har ført til et kvantifiserbart utslippskutt på minst 627 000 tonn CO₂-ekvivalenter.

Disse medlemmer mener at ordningen er et treffsikkert, godt etablert og populært verktøy for å omstille Norge nedenfra. Disse medlemmer understreker at alvoret i klimakrisen tilsier at alle tiltak som bidrar til utslippskutt og som fungerer godt, bør videreføres.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne mener derfor det er svært uheldig at Klimasats er foreslått avvirket i regjeringens forslag til statsbudsjett 2025.

Dette medlem mener Klimasats bør opprettholdes og gjøres til en permanent ordning og viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett for 2025, der kap. 1420 post 61 foreslås økt med 400 mill. kroner til nye Klimasats-avtaler for 2025.

Komiteens medlemmer fra Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gjøre Klimasatsordningen til en permanent ordning.»

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at denne posten blant annet inneholder Klimasats-ordningen. Ordningen stiller penger til disposisjon for kommuner i hele landet som ønsker å gjennomføre klimatiltak på egne premisser. Dette er en ordning der stat og kommune spleiser på tiltak som reduserer klimagassutslipp. Dette medlem ønsker å styrke Klimasats-ordningen og foreslår i sitt alternative statsbudsjett å øke bevilgningen på posten med 300 mill. kroner.

Post 62 Tilskudd til grønn skipsfart, kan overføres

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti mener miljøvennlig skipsfart skal være et prioritert innsatsområde i klimapolitikken og i Norges maritime strategi. Bruk av mer klima- og miljøvennlig drivstoff og energieffektive skip er nøkkelfaktorer for å redusere utslippene fra skipsfarten. Norge er i dag ledende i utviklingen og bruken av lav- og nullutslippsløsninger for skip, et fortrinn som kan utnyttes og utvikles videre, og på sikt kunne bli en eksportmulighet. Disse medlemmer mener likevel at vi ikke kan regne med å ha denne posisjonen om vi ikke i fortsettelsen også har en proaktiv rolle.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til partiets alternative budsjett og foreslår at posten økes med 50 mill. kroner til hurtigbåtprogrammet sammenliknet med forslaget i Prop. 1 S (2023–2024), som skal bidra til fortsatt satsing på grønn omstilling for skipsfarten.

Post 71 Tilskudd til tiltak mot marin forsøpling, kan overføres

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener marin forsøpling er en av vår tids store utfordringer. Disse medlemmer mener det er avgjørende å fatte vedtak som vil begrense forekomsten av plast i havet, og dermed vårt eget matfat. Det vises derfor til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2025, hvor denne posten økes med 50 mill. kroner for tilskudd til tiltak mot marin forsøpling ut over regjeringens forslag.

Komiteens medlem fra Venstre viser til at regjeringen siden 2021 har kuttet bevilgningen til tiltak mot marin forsøpling med mer enn to tredjedeler. Dette medlem viser videre til Venstres alternative budsjett, der det foreslås en økning i bevilgningen til til-

tak mot marin forsøpling med 35 mill. kroner ut over regjeringens forslag.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne har merket seg at regjeringens forslag til statsbudsjett innebærer at bevilgningen på dette feltet har blitt redusert over tid. Hold Norge rent melder at svært mange nordmenn bidrar i dette arbeidet, men at stadi-ge kutt i de offentlige bevilgningene til denne dugnaden truer både engasjementet, innsatsen og aktivitetsnivå-
et. Dette medlem mener dette er av de mest vellyk-
kede og populære miljøtiltakene man har. Det relativt
begrensede statlige bidraget er med på å utløse svært
mye aktivitet og frivillig dugnadsinnsats.

Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes
alternative statsbudsjett, der det foreslås 55 mill. kroner
ekstra på post 71 for å øke aktiviteten og betale ut refu-
sjon til frivillige for kostnader ved å håndtere avfall.

Post 73 Tilskudd til rovvilttiltak, kan overføres

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til
partiets alternative budsjett, hvor regjeringens forslag til
kutt i bevilgningen til friluftsmål rettes opp gjennom
omdisponering fra andre tilskuddsposter. Disse med-
lemmer foreslår derfor å omprioritere og redusere be-
vilgningen til skadefelling av rovdyr med 10 mill. kroner,
da dette kan ivaretas med dagens ressursituasjon.

Post 74 CO₂-kompensasjonsordning for industrien

Komiteens medlemmer fra Arbeider-
partiet, Senterpartiet og Sosialistisk Ven-
streparti er enige om en virkemiddelpakke for å sti-
mulere til økt klima- og energiomstilling i industrien.
Enigheten med industrien om CO₂-kompensasjonsord-
ningen innebærer at kraftkrevende industribedrifter
må legge fram en forpliktende klima- og investerings-
plan og gjennomføre tiltak innen 2034, krav om at 40
pst. av mottatt støtte skal gå til energi- og klimatiltak
opp til taket på 2,8 mrd. kroner i året. For å sette ytterli-
gere fart på omstillingen i industri og avfallsforbrenning
er disse medlemmer enige om å tilrettelegge for in-
dustrikllynger med fellesløsninger for CO₂-håndtering
og bevilge 1 000 mill. kroner til styrking av punktut-
slippsprogrammet under Enova. Disse medlem-
mer foreslår derfor at kap. 1428 post 50 økes med 1 000
mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

Komiteens medlem fra Rødt viser til Rødts
alternative budsjett, der partiet kutter kompensasjon
for Hydros egenkraft. Dette medlem mener det er
urimelig at Hydro, som både er kraftprodusent og for-
edler av kraft, skal få CO₂-kompensasjon. Det er galt å
kompensere for strøm som Hydro lager selv og uansett
slipper å betale for i strømmarkedet.

Komiteens medlem fra Venstre foreslår vi-
dere å redusere CO₂-kompensasjonsordningen betyde-
lig. Det gjør vi av flere grunner. For det første støtter
Venstre i utgangspunktet ikke den inngåtte avtalen som
regjeringen har inngått med industrien om å videreføre
ordningen til 2030 med en totalramme på hele 50 mrd.
kroner for perioden. For det andre er dette medlem
helt enig med SSB, som etterlyser effektene av ordning-
en, og som mener at den ikke kan klassifiseres som et
positivt miljøtiltak. For det tredje vil ordningen fort
være uforenlig med EUs CBAM-forordning, som regjer-
ingen prisverdig vil tilslutte seg, særlig om ordningen
utvides til å gjelde indirekte utslipp. Og for det fjerde går
store deler av totalbeløpet til bedrifter som går med
svært store overskudd, og tilsvarer en subsidie på over
én mill. kroner per ansatt hos disse bedriftene. Dette
medlem viser videre til finanspolitikuttvalgets kon-
klusjoner om at CO₂-kompensasjonsordningen er dyr,
lite treffsikker, samfunnsøkonomisk ineffektiv, svekker
vekstkraften i økonomien og motvirker nødvendig om-
stilling i både Norge og andre land.

Dette medlem støtter imidlertid initiativet om
at 40 pst. av kompensasjonen fra regjeringens budsjett-
forslag skal benyttes til tiltak som bidrar til utslippsre-
duksjoner og/eller energieffektivisering i bedriften eller
i bedriftens konsern, og understreker derfor at samme
sum på 2,8 mrd. kroner skal brukes til klimatiltak i Ven-
stres forslag.

Dette medlem viser videre til at Venstre foreslår
å kompensere norsk næringsliv og industri på andre
måter i partiets alternative budsjett. Dette medlem
viser til forslaget om å styrke Enova med 2 mrd. kroner
til blant annet punktutslippsprogram i industrien, som
gir støtte til både klimatiltak og energieffektiviserings-
tiltak i industribedrifter. Videre understreker dette
medlem at Venstre foreslår at norsk næringsliv kan
beholde mer av sine egne midler til å investere i grønn
omstilling gjennom blant annet betydelige lettelser i
formuesskatten.

Post 77 Diverse organisasjoner og stiftelser m.m.

Komiteens medlem fra Venstre viser til at
regjeringens budsjettforslag har lagt til grunn en bevilg-
ning på 15,8 mill. kroner under post 77. Dette med-
lem mener at Norsk naturarv skal tilgodeses med 1
mill. kroner av disse midlene.

Dette medlem viser videre til Venstres budsjett-
forslag, der det foreslås å øke tilskuddet til diverse orga-
nisasjoner og stiftelser utover regjeringens forslag, her-
under 1,5 mill. kroner til Miljøfyrtårn og 1 mill. kroner
til BirdLife Norge, til både Lista Fyr og Jomfruland nasjo-
nalpark.

Post 78 Friluftslivsformål, *kan overføres*

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at det i budsjettforliket er foreslått å øke bevilgingen til stimulering til friluftsliv med 25 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag. Disse medlemmer foreslår derfor at kap 1420, post 78 Stimulering til friluftslivsaktivitet, økes med 25 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til at friluftslivsorganisasjonene lenge har planlagt å arrangere friluftslivets år i 2025 i forståelse og dialog med sentrale myndigheter.

Disse medlemmer viser til at regjeringen i prop. 1 S (2023–2024) ga tilsagn på 25 mill. kroner til friluftslivsorganisasjonene for at de kunne begynne å planlegge aktiviteter og tiltak i forbindelse med Friluftslivets år. Disse medlemmer merker seg at regjeringen i sitt budsjettforslag foreslo å finansiere dette ved å ta midlene fra den ordinære tilskuddsordningen til friluftslivsaktivitet, som ville resultert i et 40 pst. kutt i ordinære tilskudd til friluftslivsorganisasjonene. Disse medlemmer viser til at mange friluftslivsorganisasjoner i budsjett-høringen varslet at dette vil ha store konsekvenser for eksisterende aktivitet, blant annet for aktivitetsprogrammer for barn og unge. Disse medlemmer mener det er uheldig at regjeringens overraskende forslag skapte uforutsigbarhet og svekket tillit blant organisasjoner som tilrettelegger for den viktige satsing på naturopplevelser, friluft og å få flere i aktivitet.

Komiteens medlemmer fra Høyre foreslår å øke bevilgningene med 25 mill. kroner sammenlignet med forslaget i Prop. 1 S (2024–2025).

Disse medlemmer viser videre til Sosialistisk Venstrepartis gjennomslag i budsjettenigheten med regjeringen for å reversere kuttet til friluftslivet i forbindelse med friluftslivets år. Disse medlemmer mener dette er en god prioritering i tråd med Høyres alternative budsjett og til beste for en viktig satsing på friluftsliv i 2025.

Komiteens medlem fra Rødt viser til Rødts alternative budsjett, der partiet foreslår å øke tilskuddet til friluftslivsformål med 10 mill. kroner sammenlignet med regjeringens opprinnelige budsjettforslag.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative statsbudsjett, der posten foreslås økt med 35 mill. kroner ut over regjeringens budsjettforslag. Den foreslåtte økningen inneholder henholdsvis 25 mill. kroner i tilskudd til friluftslivsaktivitet for å tette regjeringens kutt, 5 mill. kroner i tilskudd til nasjonale turiststier og 5. mill. kroner i utvikling av blå-grønn infrastruktur i områdesatsingene i Oslo.

Post 80 Tilskudd til tiltak for å ta vare på natur, *kan overføres*

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at det i budsjettforliket er foreslått å øke bevilgingen til naturrestaurering og tiltak for Oslofjorden med 50 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag. Disse medlemmer foreslår derfor at kap. 1420, post 80 Naturrestaurering og tiltak for Oslofjorden, økes med 50 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at posten har en rekke søkbare ordninger blant annet for bevaring av kulturlandskap og andre søkbare ordninger for kommuner og private. Disse medlemmer viser til partiets alternative budsjett, hvor det foreslås å flytte 28 mill. kroner fra denne posten som i dag går til tiltak i Oslofjorden, til en ny samlet post 1420/22 for tiltak for ren og rik Oslofjord.

Disse medlemmer viser videre til at det i partiets alternative budsjett også foreslås å omprioritere og redusere posten med ytterligere 10 mill. kroner og øke posten 1420/31 for statlig-initierte naturrestaureringsprosjekter med tilsvarende 10 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil påpeke at krav om nitrogenrensing av Oslofjorden vil medføre store kostnader for innbyggerne i dens nedslagsfelt. Disse medlemmer viser til tidligere forslag fremmet av Fremskrittspartiet på området. Dette er svært viktig for det biologiske livet i Oslofjorden. Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2025, hvor denne posten økes med 100 mill. kroner til rensing av Oslofjorden.

Disse medlemmer viser til at påskoging samt gjødsling er viktige klimatiltak, da dette øker CO₂-opptaket til norsk skog. Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet ønsker å medregne allerede eksisterende skog i klimaopptaket. Det er, i forlengelse av dette, viktig å plante ny skog som kan øke opptaket ytterligere, derfor øker Fremskrittspartiet denne posten i sitt alternative statsbudsjett for 2025 med 38 mill. kroner til påskoging og gjødsling.

Komiteens medlem fra Rødt viser til Rødts alternative budsjett, der partiet foreslår å øke tilskuddet til tiltak for å ivareta natur med 150 mill. kroner. Partiet foreslår å øke også tilskuddet til planlegging og prosjektering av kommunale rensaneanlegg langs Oslofjorden med 20 mill. kroner sammenlignet med regjeringens opprinnelige budsjettforslag. Videre foreslår Rødts alternative budsjett å øke støtten til Havforskningsinstituttet og Porsanger kommunes restaureringsprosjekt for å få tilbake kysttorskens med 3 mill. kroner, samt å

støtte senter for marin restaurering av tareskog i Kabelvåg med 12 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative statsbudsjett, der posten foreslås økt med 105 mill. kroner ut over regjeringens budsjettforslag. Dette medlem viser til at Venstre innenfor dette prioriterer 80 mill. kroner for å ta vare på naturen, herunder tiltak for truede naturtyper, pollinerende insekter og mot fremmedarter, og 30 mill. kroner til naturrestaurering av blant annet blå skog og tareskog.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at Oslofjordens tilstand er på et kritisk punkt. Forurensing fra landbruk, avløp og industri, som bidrar til stor tilførsel av nitrogen og fosfor, har bidratt til en dårlig kjemisk miljøtilstand. Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett, der det foreslås å styrke innsatsen til tiltak som skal kunne bedre situasjonen i områdene rundt fjorden med 30 mill. kroner.

Post 81 Verdiskaping basert på naturarven, kan overføres

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative budsjettforslag, der det prioriteres 3 mill. kroner til verdiskaping basert på naturarven, ut over regjeringens budsjettforslag.

Post 85 Besøksenter for natur og verdensarv, kan overføres

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til at oppslutningen om å bevare og oppleve natur må opprettholdes mellom generasjoner. Disse medlemmer har merket seg planene om å etablere et nytt besøksenter for nasjonalparkene Hallingskarvet og Hardangervidda på Geilo i Hol kommune i Buskerud. Geilo er allerede en nasjonalparklandsby med god infrastruktur og jernbane og store besøkstall fra innenlands og utenlands turisme. Planene innebærer en rekke utstillinger med bruk av ny teknologi som vil stimulere til økt kunnskap om natur og dyreliv. Disse medlemmer mener at planene om et Norsk Rype-senter samlokalisert med et nasjonalparksenter på Geilo er spennende og vil følge med på den videre utviklingen.

Komiteens medlem fra Rødt viser til Rødts alternative budsjett, der partiet foreslår å øke støtten til besøksentre for natur og verdensarv, herunder Runde miljøsenters, med 5 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Venstre viser til at regjeringen i sitt budsjettforslag foreslår å kutte 8,2 mill. kroner i tilskudd til besøksenter for natur og verdens-

arv sammenlignet med saldert budsjett for 2024. Dette medlem viser til Venstres budsjettforslag, der posten foreslås styrket med 15,5 mill. kroner ut over regjeringens budsjettforslag, hvorav 10 mill. kroner foreslås til stiftelsen nasjonale villakssentre og 5,5 mill. kroner foreslås til Runde miljøsenters.

Komiteens medlemmer fra Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen foreslå bevilgning over statsbudsjettet som sikrer fast og forutsigbar drift av Runde miljøsenters.»

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til at Runde Miljøsenters siden 2015 har fått driftsmidler over statsbudsjettet. I 2022 var tilskuddet på 5,4 mill. kroner, 2023 ble det redusert til 3 mill. kroner. I regjeringens forslag til statsbudsjett foreslås det avviklet.

Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, der det foreslås bevilget midler til å etablere et besøksenter for Langsua nasjonalpark.

Dette medlem fremmer følgende forslag

«Stortinget ber regjeringen sørge for at det etableres et besøksenter for Langsua nasjonalpark.»

Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, der det foreslås bevilget midler til å etablere et nasjonalt senter for naturrestaurering og vurdere om dette kan legges til Dokka i tilknytning til Dokkadeltaet nasjonale våtmarkssenters.

Dette medlem fremmer følgende forslag

«Stortinget ber regjeringen etablere et nasjonalt senter for naturrestaurering og vurdere om dette kan legges til Dokka i tilknytning til Dokkadeltaet nasjonale våtmarkssenters.»

Post 86 Frivillige klima- og miljøorganisasjoner samt klima- og miljøstiftelser

Komiteens medlem fra Rødt viser til Rødts alternative budsjett, der partiet foreslår å øke støtten til frivillige miljøorganisasjoner og allmennyttige miljøstiftelser med 6 mill. kroner.

3.1.17 KAP. 1422 MILJØVENNLIG SKIPSFART

Komiteen viser til at det foreslås bevilget 46 855 000 kroner på dette kapitlet for 2025, jf. Prop. 1 S (2024–2025). Komiteen viser videre til at miljøvennlig skipsfart er et prioritert innsatsområde i klimapolitikken.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres budsjettforslag, der posten til grønn skipsfart foreslås styrket med 25 mill. kroner ut over regjeringens forslag. Dette medlem viser til at 5 mill. kroner foreslås til det offentlig-private samarbeidet Grønt Skipsfartsprogram, og 15 mill. kroner til videreføring av arbeidet med å realisere grønn flåtefornyelse, spesielt grønn flåtefornyelse av lasteskip. Dette medlem viser videre til at 5 mill. kroner foreslås til Maritime CleanTech for å styrke arbeidet med grønn omstilling og reversere regjeringens kutt.

3.1.18 KAP. 1423 RADIOAKTIV FORURENSNING I DET YTRE MILJØ

Komiteen viser til at midlene over posten i sin helhet dekker driftsutgifter til Direktoratet for strålevern og atomtrygghet (DSA). Komiteen viser videre til at den fremste oppgaven til DSA er å utøve forvaltningsmyndighet, skaffe informasjon og gi faglige råd når det gjelder radioaktiv forurensning og avfall. Komiteen merker seg at en viktig oppgave for DSA er å ha tilsyn med opprydding av virksomheten etter atomanleggene i Halden og på Kjeller, og herunder veilede både IFE og NND. Komiteen mener at det er viktig å ivareta og videreutvikle Norges nukleære kompetanse i denne opprydningsprosessen, og viser til behandling av Meld. St. 8 (2020–2021), der hele komiteen understreker viktigheten av dette.

3.1.19 KAP. 1425 FISKETILTAK

Komiteen viser til at det foreslås bevilget 8 657 600 mill. kroner på dette kapitlet for 2025, jf. Prop. 1 S (2024–2025).

3.1.20 KAP. 1428 ENOVA SF

Komiteen viser til at statsforetaket Enova forvalter midlene fra Klima- og energifondet og er et virkemiddel for å fremme innovasjon og utvikling av nye klima- og energiløsninger. Formålet til Enova under den inneværende styringsavtalen er å bidra til å nå Norges klimapliktelser og bidra til omstillingen til lavutslippssamfunnet.

Komiteen viser til at styringsavtalen mellom departementet og Enova utløper i 2024, og en ny styringsavtale vil gjelde i 2025. Komiteen legger til grunn at regjeringen orienterer Stortinget om den nye styringsavtalen så snart som mulig.

Komiteen viser videre til budsjettfremlegget i Prop. 1 S (2024–2025), der det foreslås for 2025 en samlet bevilgning til Klima- og energifondet på 8 058 mill. kroner, hvorav 6 781 mill. kroner går over Klima- og miljødepartementet sitt budsjett. Stortingets forlik om 2024-budsjettet er ikke videreført. 1 277 mill. kroner av

bevilgningen til Enova går over Energidepartementet sitt budsjett. Enova skal tilby støtte til energieffektivisering i husholdningssektoren, uten krav til varige markedsendringer, som finansieres gjennom en øremerket bevilgning over Energidepartementets budsjett. Komiteen tar til orientering at Enovas punktutslippsprogram ikke videreføres i forslaget til statsbudsjett for 2025.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til budsjettforliket. For å sette ytterligere fart på omstillingen i industri og avfallsforbrenning, er dette flertallet enige om å tilrettelegge for industriklynger med fellesløsninger for CO₂-håndtering og bevilge 1 000 mill. kroner til styrking av punktutslippsprogrammet under Enova. Disse medlemmer foreslår derfor at kap. 1428 post 50 økes med 1 000 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

Videre viser disse medlemmer til budsjettforliket og verbalforslag 88, sitat:

«Stortinget ber regjeringen om at det i ny styringsavtale for Enova legges til grunn at Enova som del av helhetlige virkemiddelpakker i Klimastatus og plan skal utløse utslippskutt over perioden på minimum 4 millioner tonn i hele økonomien og understøtte regjeringens mål om 10TWh strømsparing i bygg i 2030, sammenlignet med 2015-nivå.»

Disse medlemmer er enige om at Enova i kommende avtaleperiode bør bidra til betydelige utslippskutt. Disse medlemmer understreker at det er kort tid til 2030, og Enova bør derfor i større grad støtte moden teknologi og tiltak i modne markeder for å sørge for raskere bytte til nullutslippsløsninger.

Komiteens medlemmer fra Høyre mener det haster med å kutte utslipp fra transportsektoren, og at Enova er et viktig virkemiddel for å lykkes med dette. Disse medlemmer viser til Høyres alternative budsjett, der det bevilges mer penger enn regjeringens budsjettforslag til omstilling både innenfor tungtransport og hurtigbåter, samtidig som det er gunstigere å kjøpe elvarebil framfor fossil varebil. Disse medlemmer viser til at Høyre i sitt alternative budsjett foreslår å øke bevilgningene til døgnhvileplasser og utbygging av la-deinfrastruktur for tunge kjøretøy.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti merker seg at Støre-regjeringen fremstilte sin satsing på tungtransporten som en økning i bevilgning på 1,2 mrd. kroner hos Enova, men at dette viste seg å kun være en øremerking av tilskudd til grønn tungtransport innenfor reduserte rammer.

Disse medlemmer viser til at Norge er verdensledende på miljøteknologi i maritim næring, og mener det er viktig at staten bidrar med å legge til rette for utslippsfrie løsninger langs kysten. Utviklingen av fremtidens ferjer og hurtigbåter med utslippsfrie energibærere er et eksempel på at offentlige innkjøp kan bidra til å skape arbeidsplasser i tillegg til å drive frem ny teknologi, som i neste omgang kan gi Norge et konkurransefortrinn og eksportmuligheter.

Disse medlemmer viser til at i 2023 fikk åtte hydrogen- og ammoniakkfartøy tilskudd på mer enn 494 mill. kroner gjennom Enovas teknologiprogram, men flere av hydrogen- og ammoniakkprosjektene som er støttet, har møtt utfordringer i form av en uventet kostnadsøkning, særlig etter krigsutbruddet i Ukraina. Det er ventet at første skip som har fått slikt tilskudd vil være i drift fra 2026. Disse medlemmer merker seg videre at den økte kraftprisen har ført til at kostnadene for produksjon av hydrogen kan bli vesentlig høyere enn forventet. Disse medlemmer mener derfor det er positivt at Enova er i gang med å gjennomføre en styrket satsing innen hydrogen og ammoniakk som drivstoff i maritim sektor gjennom nye støtteprogram, og håper disse vil realisere de første fungerende verdikjedene for både hydrogen og ammoniakk som drivstoff i Norge. Disse medlemmer mener det er viktig at regjeringen, sammen med den maritime næringen og Enova, jevnlig vurderer om det er tilstrekkelige virkemidler for å få den ønskede overgangen fra fossil til fornybare energibærere, eller om det også for maritim næring må utvikles retningslinjer for bruk av differansekontrakter som sikrer at verdikjeden blir etablert.

Disse medlemmer mener at solceller til boliger kan bli mer lønnsomt for forbrukeren i kombinasjon med løsninger for lagring av strøm eller smartstyre-systemer. Når strømforbruket delvis kan styres etter utviklingen i strømprisen kan dette redusere utgifter både til strøm og nettleie. Strømsparing og salg ut fra prissignaler vil i tillegg bidra til en mer rasjonell utnyttelse av nettkapasiteten. Disse medlemmer viser til at det har blitt vanligere i andre europeiske land å kombinere anskaffelse av solceller med batterilagring og smartstyring. For å stimulere til et marked for forbrukervennlige og etter hvert rimelige strømlagrings- og smartstyre-systemer vil det i en overgangsperiode være nødvendig med Enova-støtte i kombinasjon med anskaffelse av solceller for en husholdning.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen endre Enova-støtten til solenergi til å omfatte batterilagring og systemer for smartstyring av strøm fra solceller.»

Komiteens medlemmer fra Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til vedtak 915 fattet 21. juni 2024 som lyder som følger:

«Stortinget ber regjeringen fastsette et mål om 10 TWh redusert strømforbruk i den totale bygningsmassen i 2030 sammenlignet med 2015 og rapportere tilbake til Stortinget om dette i forbindelse med statsbudsjettet for 2025.»

Disse medlemmer viser videre til Norges vassdrag- og energidirektorat (NVE) og deres rapport «Mål om 10 TWh mindre strømforbruk i bygninger innen 2030», som vurderer at dette målet er «ambisiøst, men mulig», men at det vil «kreve kraftigere virkemidler enn det som ligger i eksisterende og vedtatt politikk for å nås» (februar 2024, s. 3). NVEs framskrivninger i langsiktig kraftmarkedsanalyse 2023 anslår at gitt eksisterende politikk og virkemidler vil kraftbruken i bygningsmassen reduseres til om lag 62,2 TWh i 2030. Dette er en reduksjon på 3,4 TWh sammenlignet med 2015, 6,6 TWh unna målet.

Disse medlemmer peker også på Themas rapport «Gevinster av å nå målet om 10 TWh mindre strømforbruk i bygninger innen 2030» (6. november 2024). Rapporten peker på de positive samfunnsmessige virkningene av å nå målet Stortinget har vedtatt, ved å frigjøre kraft og nett med en verdi på minimum 8–10 mrd. kroner årlig, i tillegg til at strømkundene vil kunne spare 22–23 mrd. kroner årlig.

For å nå målsettingen Stortinget har satt om 10 TWh redusert strømforbruk i den totale bygningsmassen i 2030 sammenlignet med 2015, trengs det altså sterkere virkemidler. Disse medlemmer vil understreke behovet for at den nye styringsavtalen i større grad rettes mot energieffektivisering, slik at energisparetiltak raskt kan ruller ut. Dette pekes det også på i Miljødirektoratets rapport «Klimatiltak i Norge. Kunnskapsgrunnlag 2024»:

«Enovas mandat bør sees i lys av behovet for utrullingsvirkemidler. Utrullingsvirkemidler i form av subsidier, må ha et "hjem". Dette kan løses ved å gi eksisterende virkemiddelaktører nye oppgaver, eller ved å opprette nye organer. Klima- og energifondet som Enova forvalter har som formål å bidra til at Norge når sine klimaforpliktelser og omstilles til et lavutslippssamfunn, og Enova har lang erfaring med subsidier som virkemiddel. Dagens mandat er imidlertid tydelig på at Enovas aktivitet skal rettes mot senfase teknologiutvikling og tidlig markedsintroduksjon. For at Enova skal kunne være et aktuelt hjem også for utrullingsvirkemidler, hvis formål er rask skalering og utslippskutt, vil Enovas mandat måtte endres.» (Miljødirektoratet, 2024, s. 15)

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen innarbeide målet om 10 TWh redusert strømforbruk i den totale bygningsmassen i 2030 sammenlignet med 2015 i den nye styringsavtalen med Enova, slik at moden teknologi kan ruller ut. Avtalen skal særlig ta sikte på å treffe lavinntektsgrupper.»

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med fremleggelse av statsbudsjettet å komme med oppdaterte beregninger av den antatte strømforbruksutviklingen i bygg i perioden frem til 2030.»

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med fremleggelse av statsbudsjettet om en årlig oppdatering av handlingsplanen for energieffektivisering i alle deler av norsk økonomi.»

«Stortinget ber regjeringen gi NVE i oppdrag å beregne effekten av de ulike tiltakene i handlingsplanen for energieffektivisering i alle deler av norsk økonomi.»

Komiteens medlemmer fra Rødt og Miljøpartiet De Grønne viser til at også den økonomiske støtten til energisparetiltak må økes dersom man skal nå Stortingets vedtatte mål om å 10 TWh redusert strømforbruk i den totale bygningsmassen i 2030 sammenlignet med 2015. I ZEN-rapporten «Energisparepotensialet i bygg fram mot 2030 og 2050», utarbeidet av forskere i SINTEF og Skanska, beregnes det at «totale merkostnader for energitiltakene på både nye og eksisterende bygg for alle bygningskategorier vil ligge på ca. 18 mrd. NOK per år». For at dette potensialet skal utløses, beregnes det 5 mrd. kroner støtte per år. Norges vassdrag- og energidirektorat (NVE) kom sommeren 2024 med en rapport som opererte med enda høyere tall, på inntil 69 mrd. kroner i årlige investeringer. I begge scenarier trengs det mer offentlig støtte til energisparetiltak. Rapportene viser også at tiltakene blir dyrere jo lenger man venter med å sette i gang.

Her er det verdt å peke på at Enova ved inngangen til 2024 hadde om lag 24,3 mrd. kroner på bankkontoen sin. Per 1. september 2024 hadde Enova 21,7 mrd. kroner på konto. Hvis utbetalingene i siste tertial er som i tertial 1 og 2, vil Enova ved inngangen til 2025 ha 28,5 mrd. kroner på konto. Samtidig har Enova per 1. september 2024 om lag 17,8 mrd. kroner i forpliktelser fra tilsagn til prosjekter. Erfaringsmessig blir mange prosjekter ikke realisert og tilsagn ikke benyttet. Tilsagnsfullmakt benyttes i tilknytning til ordninger hvor mottaker vanligvis først skal oppfylle visse vilkår etter at tilsagn er gitt, slik at utbetaling ikke kan foregå i samme budsjettermin. Denne gir adgang til å avtale at betaling skal skje i neste budsjettermin eller seinere.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Enova gis tilsagnsfullmakt på 10 mrd. kroner for å kunne øke støtten til energiltak tilsvarende, øremerket målet om 10 TWh redusert strømforbruk i den totale bygningsmassen i 2030 sammenlignet med 2015.»

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt alternative budsjett foreslår å styrke tilskuddet til Enova med 2 000 mill. kroner ut over regjeringens forslag på 6 781 mill. kroner. Dette medlem påpeker at regjeringen i statsbudsjettet for 2025 foreslår et reelt kutt i bevilgningen til Enova på 700 mill. kroner i budsjettet for 2025, sammenlignet med saldert budsjett for 2024.

Komiteens medlemmer fra Venstre og Kristelig Folkeparti viser til at Enova er et sentralt verktøy for å fremme innovasjon og utvikling av nye klima- og energiløsninger, og dermed bidra til å nå klimamålene. Disse medlemmer påpeker at Enova har bidratt til å støtte en rekke viktige prosjekter de siste årene, som kan få stor betydning for omstillingen til et lavutslippssamfunn. Det gjelder blant annet hydrogen- og ammoniakkprosjekter, nullutslippsferjer, verdens reneste aluminiumsproduksjon på Karmøy, Nord-Europas største biogassanlegg på Skogn, elektrifiseringsprosjekter i transportsektoren og en rekke andre tiltak som bidrar til å fremme innovasjon og teknologiutvikling.

Disse medlemmer påpeker at Norge må nå klimamålet innen 2030, og mener tempoet må opp. Disse medlemmer mener det er bra at Enova støtter teknologiutvikling som kutter klimagassutslipp, men mener Enovas mandat også bør knyttes tettere opp til de delmålene Stortinget har satt, og som er avgjørende for at vi skal nå klimamålet i 2030. Disse medlemmer mener det er et gjentakende problem at Enovas støtte til en del teknologiske løsninger som er avgjørende for det grønne skiftet, fases ut for tidlig. Dette er knyttet til Enovas mandat om at teknologi skal støttes til markedet er modent.

Komiteens medlemmer fra Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti mener regjeringens budsjettforslag ikke prioriterer en nødvendig satsing på biogass, og er av den oppfatning at satsingen på biogass går for sakte. Disse medlemmer påpeker at biogass er fornybar og utslippsfri energi som produseres av blant annet husdyrgjødsel, matavfall, avløp og fiskeslam. Det kan erstatte fossilt drivstoff i skip og kjøretøy og bidra til utslippskutt i industrien. Samtidig produseres biogjødsel som kan erstatte kunstgjødsel i landbruket og gi økt karboninnhold i matjord. Disse medlemmer påpeker at økt produksjon av biogass vil bidra til å løse klima- og miljøutfordringer i både landbruket og fiskeri- og havbrukssektoren. Disse medlemmer viser til at Norge

går mot et kraftunderskudd, og at man trenger mer energi. Disse medlemmer mener biogass kan bidra til dette, og samtidig avlaste strømmettet.

Disse medlemmer har merket seg at aktører i bransjen mener det er realistisk med en produksjon av 5 TWh biogass innen 2030, og fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen om at Enova i ny avtale gis ansvar for etablering av et nasjonalt nett av fyllestasjoner for flytende biogass og minst 30 fyllestasjoner for hydrogen innen 2028.»

Komiteens medlemmer fra Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sette et mål om produksjon av 5 TWh biogass i 2030, og ber regjeringen utarbeide en plan for å nå dette målet.»

Komiteens medlemmer fra Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til at Stortinget i 2022 satte et mål for ny solenergi på 8 TWh innen 2030, og påpeker at Enova er et sentralt virkemiddel for å nå dette målet.

Disse medlemmer mener at Enovas mandat må legge til rette for utrulling av mer solenergi, og fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen knytte støtten til Enova opp mot Stortingets mål om 8 TWh solkraft.»

Komiteens medlemmer fra Rødt, Venstre og Kristelig Folkeparti peker videre på at energieffektivisering kan bidra til å løse mange av utfordringene vi har i dag som handler om tilgang på fornybar strøm. En grunnleggende utfordring med mange energieffektiviseringstiltak er imidlertid ofte kostnadene. Flere tiltak kan ha lang tilbakebetalingstid, noe som kan være en barriere for både privatpersoner og bedrifter. Disse medlemmer viser til at Stortinget har vedtatt et mål om 10 TWh energieffektivisering, og mener dette bør knyttes til Enova, slik at flere kan få støtte til energieffektiviseringstiltak.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen knytte støtten til Enova opp mot Stortingets mål om 10 TWh energieffektivisering.»

Komiteens medlem fra Venstre viser til at vi har et strømsystem med ulike prisområder, som i all hovedsak tjener oss godt. I denne sammenheng viser dette medlem videre til at Tyskland, som kun har ett prisområde, har store kostnader forbundet med reser-

ver og omdirigering av kraft. I 2022 var disse kostnadene på hele 4 mrd. euro. Dette medlem anerkjenner likevel at det er noen områder som opplever noe høyere pristrykk sammenlignet med andre prisområder. Dette medlem viser til at årsakene er sammensatte, og blant annet handler om magasinkapasitet, nettkapasitet og noe utveksling. Dette medlem mener det er sentralt å i større grad kunne utligne prisforskjellene. Dette medlem mener løsningene blant annet ligger i å bygge ut mer nettkapasitet mellom prisområdene, og utnytte det nettet vi har, enda bedre. Derfor har dette medlem fremmet et forslag om å prioritere bedre overføringskapasitet inn til NO2 og gjennomføre tiltak som sikrer mest mulig effektiv utnyttelse av eksisterende strømmett under kap. 5680.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Venstre påpeker at en videre måte å kompensere husholdninger og bedrifter med høye strømutgifter på, er å sikre at Enova prioriterer områder med høyest strømpriser ved tildeling av støtteordninger knyttet til energieffektivisering.

På bakgrunn av dette fremmer komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre at Enova prioriterer områder med høyest strømpriser ved tildeling av støtteordninger knyttet til energieffektivisering.»

Post 50 Overføring til Klima- og energifondet

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Enova har stor kompetanse på energitiltak og energieffektivisering. Dessuten har Enova god erfaring med å forvalte støtte til effektive tiltak. Energieffektivisering og energisparing er positivt for miljøet og har en rekke positive virkninger på kraftsystemet. Disse medlemmer viser til partiets alternative budsjett, hvor det er foreslått en økt bevilgning på 200 mill. kroner til energitiltak innenfor Enovas ramme og 50 mill. kroner til energieffektivisering (Enøk-tiltak) under Enova sammenlignet med forslaget i Prop. 1 S (2024–2025).

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti er opptatt av å styrke norske bedrifters konkurransevne, og viser til at det er global konkurranse om utvikling av grønn teknologi og industriell omstilling mellom land og kontinenter. Disse medlemmer viser videre til at nesten førti pst. av Norges samlede utslipp stammer fra noen få store punktutslipp.

Disse medlemmer vil påpeke at EUs kvotesystem ikke vil være tilstrekkelig for å utløse de investeringer som industrien er avhengig av for å kutte utslip-

pene i tilstrekkelig grad. Uten nye tiltak risikerer man at norsk industri legger ned, utsetter omstillingen eller flagger ut. Disse medlemmer er positive til fleksible mekanismer for å kutte utslipp i Europa og globalt, men mener det er viktig at Norge styrker konkurransevnen til norsk industri og støtter industriens omstillingsevne.

Komiteens medlemmer fra Høyre mener derfor det er behov for nye virkemidler i virkemiddelapparatet som er tilpasset industriens behov. I forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet 2024 foreslo derfor Høyre i sitt alternative budsjett å opprette et Punktutslippprogram under Enova. Senere gikk Sosialistisk Venstreparti og Støre-regjeringen inn for å avsette penger til et slikt program i sitt budsjettforlik for 2024. Disse medlemmer merker seg at regjeringen foreslo å avvikle programmet i sitt budsjettforslag for 2025, og at regjeringen ikke har gitt Enova et mandat som muliggjør støtte til utrulling og skalering av moden teknologi i industrien, for eksempel gjennom bruk av differansekontrakter.

Disse medlemmer viser til Høyres alternative budsjett, der Høyre foreslår å sette av 1,5 mrd. kroner i Enovas ramme for å videreføre Punktutslippsprogrammet. Disse medlemmer mener at programmet kan ta utgangspunkt i karbondifferansekontrakter, omvendte auksjoner, konkurransebasert investeringsstøtte, kombinasjoner av disse eller andre egnede virkemidler som gjør det mulig å gå fra piloter til skalering av utslippsreducerende tiltak på en effektiv måte. Disse medlemmer legger til grunn at departementet vil raskt gå i dialog med ESA med tanke på eventuell problematikk knyttet til statsstøtte.

Disse medlemmer vurderer at det må gjennomføres en justering av Enovas mandat for å kunne etablere et resultatorientert og effektivt punktutslippsprogram under deres ledelse, slik at Enovas mandat tydeligere tillater betydelig støtte til utrulling av moden teknologi også i kvotepliktig sektor. Enova bør også måles på resultatene av dette programmet, og man må eventuelt utvide målindikatorerne til å omfatte klimareultat.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget i revidert nasjonalbudsjett 2025 med forslag til konkret innretning av et program for reduserte punktutslipp i industrien frem til 2030, der karbondifferansekontrakter og andre egnede virkemidler er vurdert.»

«Stortinget ber regjeringen utforme Enovas styringsavtale for perioden 2025-2029 slik at punktutslippspro-

grammet i industrien skal omfatte støtte til utrulling av moden teknologi, ved for eksempel å utvide delmålet om å redusere klimagassutslipp til også å inkludere kvotepliktig sektor, og tillate at moden teknologi gis støtte der det effektivt kan kutte utslipp på kort sikt.»

Komiteens medlem fra Rødt viser til Rødts alternative statsbudsjett, der partiet øker støtten til miljøvennlige energitiltak gjennom klima- og energifondet på denne posten med 710 mill. kroner sammenlignet med budsjettforliket mellom regjeringspartiene og Sosialistisk Venstreparti.

Dette medlem viser til Rødts alternative budsjett, der de største bevilgningene angår 300 mill. kroner til henholdsvis (a) punktutslippskutt i industrien, (b) energieffektivisering i næringsbygg, (c) energieffektivisering hos husholdninger, borettslag og sameier, og (d) tilskudd til lokal energiproduksjon, inkludert solceller, bergvarme, solfangere og batterier i hjem og boligblokker.

I tillegg støttes oppgradering av vannkraft samt omlegging til elektriske busser i fylkeskommunal kollektivtrafikk med henholdsvis 100 mill. kroner. Utover dette foreslås det å øremerke 50 mill. kroner til henholdsvis (a) utslippskutt i havbruksnæringen, (b) omstilling av fiskeflåten samt (c) tilskudd til å bygge 10 ladestasjoner på 1 MW for tungtransport.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative budsjett, der det foreslås en økning av bevilgningen til Enova under post 50 på 2 000 mill. kroner ut over regjeringens budsjettforslag. Dette medlem påpeker at Venstre i sitt alternative budsjett avsetter disse midlene til blant annet punktutslippsprogrammet i industrien og energieffektiviseringstiltak.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne peker på at raske investeringer i solenergi og energisparing kan styrke forsyningsikkerheten, senke strømrregningene og gjøre energisystemet mer bærekraftig. Dette medlem viser til at flere studier har dokumentert det store potensialet for energisparing i bygg. En av disse er studien «Energisparepotensialet i bygg fram mot 2030 og 2050» fra SINTEF og Skanska som ble offentliggjort tidligere i høst, der det anslås at en videreføring av dagens politikk vil innebære at energibruken i bygg øker med 2 TWh i 2030 og 4 TWh i 2050 sammenlignet med 2020. Studien viser samtidig at en politikk som utnytter potensialet for energieffektivisering, varmepumper og solceller kan redusere behovet for tilført elektrisitet til bygg med 13 TWh i 2030 og 42 TWh i 2050.

Dette medlem mener tiltakene regjeringen har levert så langt, har vært svært utilstrekkelige i møte med den krevende energisituasjonen i Norge og Europa de siste årene. Dette medlem har merket seg at Enova

har fått et tydeligere mandat om å prioritere energieffektivisering, men kan ikke se at det har blitt bevilget friske midler som svarer til behovet.

Dette medlem mener at støttesatsene må økes slik at flere får råd til å energispare, og at støtteordningene må utvides til å omfatte flere tiltak.

Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, der det foreslås å sette av til sammen 4,7 mrd. kroner ekstra til å støtte investeringer i blant annet energisparing og solenergi, batterier, lokal energilagring, varmepumper og energirådgivning. Dette medlem vil understreke at pengene i størst mulig grad må være utløsende for nye tiltak og gi raske reduksjoner i energibruk. Ordningene må være tilgjengelige for borettslag, og det bør vurderes en gradert støttesats der folk med lav inntekt får høyere støtte enn de med høy inntekt.

Dette medlem viser til at Miljødirektoratet foreslår å forby fyring med fossile brensler i kjeler, både i kvotepliktig og ikke-kvotepliktig industri, fra 2030.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med et forslag om forbud mot bruk av fossil fyring i industrien fra og med 2028.»

«Stortinget ber regjeringen sørge for at Enova-støtten tilbyr høy støttesats til investeringer i batterilagring, andre former for lokal lagring av strøm og systemer for smartstyring av strøm fra solcelle.»

Komiteens medlemmer fra Rødt og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget slår fast at norske klimamål skal innfris gjennom kutt på norsk territorium og ikke gjennom kjøp av klimakvoter i utlandet.»

«Stortinget ber regjeringen sikre at økt bruk av biodrivstoff ikke fører til økt bruk av konvensjonelt biodrivstoff eller annet biodrivstoff med avskogingsfare.»

3.1.21 KAP. 1471 NORSK POLARINSTITUTT

Komiteen viser til at det er foreslått en bevilgning på 396 147 mill. kroner til Norsk Polarinstitut for 2025, jf. Prop. 1 S (2024–2025). Dette innebærer en nedgang på 1,2 pst. sammenlignet med 2024-bevilgningen, som var på 401 133 mill. kroner, jf. saldert budsjett 2024. Komiteen merker seg at den foreslåtte justeringen innebærer en liten reduksjon i instituttets totale budsjetttramme.

3.1.22 KAP. 1472 SVALBARDS MILJØVERN FOND

Komiteen viser til at det foreslås bevilget 18 632 mill. kroner på dette kapitelet for 2025, jf. Prop. 1 S (2024–2025).

3.1.23 KAP. 1474 FRAM – NORDOMRÅDESENTER FOR KLIMA- OG MILJØFORSKNING

Komiteen viser til at bevilgningene under kapitelet skal gå til å skaffe fremragende ny kunnskap om klima og miljø og om miljøkonsekvenser av ny næringsvirksomhet i nord. Kunnskapen skal bidra til å forvalte hav- og landområdene våre i nord og de ressursene som finnes der, på en enda bedre måte og sikre at ny næringsvirksomhet skjer innenfor forsvarlige rammer for miljøet. Den faglige aktiviteten skjer innenfor fire forskningsområder med varighet på fem år (2022–2026): – Forskning for god forvaltning av Polhavet – Den samlede effekten av flere stressfaktorer i økosystemene i nordområdene – Sammenhengen mellom terrestriske, ferskvanns, kyst- og marine økosystemer – Bærekraftig matproduksjon langs kysten i nord. I tillegg samarbeides det om treårige prosjekter og insentiver for å videreutvikle forskningssamarbeidet.

3.1.24 KAP. 1481 KLIMAKVOTER

Komiteen viser til at det foreslås bevilget 302 873 mill. kroner på dette kapitelet for 2025, jf. Prop. 1 S (2024–2025).

Post 22 Internasjonalt samarbeid under Parisavtalens artikkel 6, kan overføres

Komiteens medlemmer fra Høyre foreslår å styrke Norfunds klimainvesteringsfond på utenriksdepartementets budsjett. Disse medlemmer om-disponerer midler gjennom å legge opp til en noe svake-re økning i bevilgningen til kjøp av klimakvoter under Parisavtalens artikkel 6. Det vises i den forbindelse til at departementet peker på usikkerhet knyttet til omfang og tidspunkt for kvotekjøp. Posten foreslås derfor redusert med 60 mill. kroner sammenlignet med forslaget i Prop. 1 S (2024–2025).

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at kjøp av klimakvoter er et svært viktig element i norsk klimapolitikk. Fremskrittspartiet mener det er viktig å påse at klimatiltak som benyttes, faktisk kutter utslipp, samtidig som de gode vilkårene til næringslivet og enkeltpersoner bevares. Disse medlemmer mener derfor at kjøp av klimakvoter fortsatt er et viktig element i norsk klimapolitikk, og viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2025,

hvor denne posten økes med 100 mill. kroner til kjøp av flere klimakvoter.

Komiteens medlem fra Rødt mener at Parisavtalen og internasjonalt klimapolitisk samarbeid generelt er avgjørende for å nå FNs klimamål, og at Norge må spille en aktiv rolle i denne sammenhengen. Rødt mener allikevel at kutt i klimagassutslippene skal skje innenlands, og ikke gjennom kvotekjøp. Dette medlem understreker at denne nedprioriteringen må skje uten at finansiering av utslippskutt i andre land skal kuttes.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative budsjett, der det foreslås en reduksjon på 180 mill. kroner til kjøp av klimakvoter under post 22.

Dette medlem avviser ikke at det er sentralt med fleksibilitet for å nå klimamålene på kort sikt, men understreker behovet for nasjonale utslippskutt for å nå det lovfestede målet i klimaloven om at Norge skal bli et lavutslippssamfunn innen 2050. Dette medlem deler Klimautvalget 2050 sine vurderinger av at norsk klimapolitikk i større grad må vektlegge varig omstilling til nullutslipp i Norge. Dette medlem mener at norsk klimapolitikk ikke kan belage seg på kvotekjøp i utlandet for å nå klimamålene, og viser til Venstres alternative budsjett og grønne bok, som tetter utslippsgapet under innsatsfordelingsforordningen med utslippsreduksjoner i Norge, blant annet gjennom ytterligere økning av CO₂-avgiften, momsendringer i tråd med kostholdsradene, nullutslippskrav og økt støtte til omstilling.

Dette medlem mener kjøp av utslippskutt i utlandet må komme i tillegg til, og ikke istedenfor, utslippsreduksjoner i Norge, og viser til at Venstres alternative budsjett både kutter utslipp i Norge og styrker klimainvesteringsfondet og regnskogsatsingen.

3.1.25 KAP. 4481 SALG AV KLIMAKVOTER

Komiteen viser til at det anslås inntekter på 3 135 116 mill. kroner på dette kapitlet for 2025, jf. Prop. 1 S (2024–2025).

3.1.26 KAP. 1482 INTERNASJONALE KLIMA- OG UTVIKLINGSTILTAK

Komiteen viser til at det foreslås bevilget 4 248 108 mill. kroner på dette kapitlet for 2025, jf. Prop. 1 S (2024–2025).

Post 73 Klima- og skogsatsingen, *kan overføres*

Komiteens medlemmer fra Høyre foreslår å styrke bevilgningen til frivillig skogvern i Norge med 100 mill. kroner, og reduserer som følge av dette bevilgningen til skogvern i utlandet med tilsvarende beløp.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres budsjettforslag, der det foreslås å styrke klima- og skogsatsingen med 250 mill. kroner ut over regjeringens budsjettforslag.

3.2 Oppfølging av anmodningsvedtak under rammeområde 13

Nedenfor er komiteens merknader til regjeringens oppfølging av anmodnings- og utredningsvedtak under Klima- og miljødepartementet (KLD), jf. oversikten i Prop. 1 S (2024–2025) fra KLD. Vedtak som ikke er nevnt nedenfor har ikke komiteen merknader til.

3.2.1 STORTINGSSESJONEN 2023–2024

3.2.1.1 Vedtak 42 (2023–2024): Stortingsmelding om utslippskutt

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til omtalen av anmodningsvedtaket i Prop. 1 S (2024–2025), hvor det fremkommer at vedtak 42 ikke er gjennomført. Disse medlemmer påpeker at «Grønn bok» ikke er en stortingsmelding, og at stortingsmeldingen som regjeringen varsler våren 2025, ikke omhandler 2030-målet og hvordan dette skal nås. Disse medlemmer er således kritiske til regjeringens håndtering av vedtak 42 og mener det ikke er grunnlag for å anse stortingsvedtaket som oppfylt.

3.2.1.2 Vedtak 450 (2023–2024): Sirkulærøkonomi

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til omtalen av anmodningsvedtaket i Prop. 1 S (2024–2025), hvor det fremkommer at vedtak 450 ikke er gjennomført. Disse medlemmer påpeker at det ikke er gjort en kartlegging av hvordan virkemiddelapparatet kan innrettes for å bidra mer til en overgang til sirkulær økonomi. Disse medlemmer mener dermed det ikke er grunnlag for å anse stortingsvedtaket som oppfylt.

3.2.2 STORTINGSSESJONEN 2022–2023

3.2.2.1 Vedtak 92 (2022–2023) Lavutslipp offshorefartøy

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til omtalen av vedtaket i Meld. St. 4 (2024–2025). Disse medlemmer er enige om at regjeringen skal sende forslaget på høring innen 1. februar 2025, og at forslaget skal tre i kraft senest innen 1. januar 2026. Partiene er enige om at en løsning hvor man plasserer kravet på operatør, skal være en del av høringen.

3.2.2.2 Vedtak 108 (2022–2023) Forbud mot nedbygging av myr

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til omtalen av vedtaket i Meld. St. 4 (2024–2025), og til at regjeringen har fått utredet et forbud mot nedbygging av myr, med forslag til ny lovtekst og forskrift. Disse medlemmer er enige om at forslaget skal behandles i Stortinget våren 2025.

3.2.2.3 Vedtak 760 (2022–2023): En oppdatert Klimaplan med konkrete virkemidler

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til sine merknader under vedtak 42 (2023–2024), og mener ikke forslaget kan utkvitteres.

3.2.3 VEDTAK 691 (2022–2023): UTSLIPP I VERDEN SARVFJORDENE OG LANDSTRØM

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti merker seg at departementet mener dette anmodningsvedtaket er fulgt opp gjennom den bevilgningen som kan bidra til å gi Flåm et landstømsanlegg. Disse medlemmer mener at det ennå ikke er klart om den bevilgning som staten yter, vil bidra til at landstrømsanlegget blir etablert. Dette vil avhenge av om vilkår for bevilgning og sluttsum på anbudet er tilstrekkelig for å gjennomføre tiltaket. Videre merker disse medlemmer seg at regjeringen har utsatt innføring av krav for nullutslippshurtigbåt som også ville bidra som inntektskilde til landstrømsanlegget, og således svekkes driftsmodellen. Disse medlemmer mener anmodningsvedtaket ikke kan lukkes før endelig beslutning om etablering av et landstrømsanlegg er gjort.

3.3 Regjeringens klimastatus og -plan (Grønn bok). Særskilt vedlegg til Prop. 1 S (2024–2025)

Komiteens medlemmer fra Rødt og Miljøpartiet De Grønne mener det er problematisk at Stortinget ikke får behandle regjeringens klimastatus og -plan (Grønn bok). Disse medlemmer viser til at regjeringen ikke har fulgt opp Stortingets anmodningsforslag om stortingsmelding om utslippskutt, vedtak 42, 20. desember 2023. Når regjeringen kvitterer ut vedtaket i Prop. 1 S (2024–2025), viser den til at Stortinget kan be om å få behandlet Grønn boksom egen sak. Når disse medlemmer og andre partier på Stortinget har bedt om en slik behandling, har regjeringspartiene og Fremskrittspartiet blokkert en slik behandling. Disse medlemmer mener at dette undergraver en grundig og demokratisk behandling av Norges klimapolitikk.

Komiteens medlemmer fra Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til innsatsfordelingsforordningen, de ikke-kvotepiktige, nasjonale utslippskuttene innenfor transport-, jordbruks-, bygg- og avfallssektoren, og til at regjeringen i sin klimastatus og -plan med sin politikk står overfor et utslippsgap på 5,4 mill. tonn CO₂-ekvivalenter for å nå målet i 2030. Disse medlemmer viser til at regjeringen planlegger å kjøpe klimakvoter i utlandet for å tette utslippsgapet under innsatsfordelingsforordningen, og forbløffes over regjeringens kortsiktighet i klimapolitikken.

Disse medlemmer avviser ikke at det er sentralt med fleksibilitet for å nå klimamålene på kort sikt, men understreker behovet for nasjonale utslippskutt for å nå det lovfestede målet i klimaloven om at Norge skal bli et lavutslippssamfunn innen 2050. Disse medlemmer deler Klimautvalget 2050 sine vurderinger av at det er et stort misforhold mellom de uttalte ambisjonene i klimapolitikken og vedtatte tiltak og virkemidler, og at norsk klimapolitikk i større grad må vektlegge varig omstilling til nullutslipp i Norge.

Komiteens medlem fra Venstre mener at norsk klimapolitikk ikke kan belage seg på kvotekjøp i utlandet og storstilt import av biodrivstoff, som mangler omstillingseffekt og har store bærekraftsutfordringer, og viser til Venstres alternative budsjett og grønne bok, som tetter utslippsgapet under innsatsfordelingsforordningen med utslippsreduksjoner i Norge, blant annet gjennom ytterligere økning av CO₂-avgiften, momsendringer i tråd med kostholdsradene, nullutslippskrav og økt støtte til omstilling. Dette medlemmer mener kjøp av utslippskutt i utlandet må komme i tillegg til, og ikke istedenfor, utslippsreduksjoner i Norge, og viser til at Venstres alternative budsjett både kutter utslipp i Norge og styrker klimainvesteringsfondet og regnskogssatsingen.

4. Forslag fra mindretall

Forslag fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen sikre at Statnett prioriterer bedre overføringskapasitet inn til strømområde NO₂, og gjennomfører tiltak som sikrer mest mulig effektiv utnyttelse av eksisterende strømmnett.

Forslag fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen instruere NVE om å prioritere raskere saksbehandling av småkraftkonsesjoner for å styrke kraftbalansen på kort sikt.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen sikre at Enova prioriterer områder med høyest strømpriser ved tildeling av støtteordninger knyttet til energieffektivisering.

Forslag fra Høyre, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti:

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen utrede ulike finansieringsløsninger for utbygging av havvind, herunder i Vestavind B og Vestavind F, og fremme en egen sak for Stortinget om et støtteprogram så snart som mulig, og se nest innen revidert nasjonalbudsjett for 2025.

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen endre Enova-støtten til solenergi til å omfatte batterilagring og systemer for smartstyring av strøm fra solceller.

Forslag 6

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget i revidert nasjonalbudsjett 2025 med forslag til konkret innretning av et program for reduserte punktutslipp i industrien frem til 2030, der karbondifferansekontrakter og andre egnede virkemidler er vurdert.

Forslag 7

Stortinget ber regjeringen utforme Enovas styringsavtale for perioden 2025-2029 slik at punktutslippsprogrammet i industrien skal omfatte støtte til utrulling av moden teknologi, ved for eksempel å utvide delmålet om å redusere klimagassutslipp til også å inkludere kvotepliktig sektor, og tillate at moden teknologi gis støtte der det effektivt kan kutte utslipp på kort sikt.

Forslag fra Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti:

Forslag 8

Stortinget ber regjeringen etablere en nasjonal ordning med nasjonalt kompetansesenter for kraft, der kommuner kan få støtte og veiledning til å lage kraftplaner og etablere ny kraftproduksjon.

Forslag fra Høyre og Kristelig Folkeparti:

Forslag 9

Stortinget ber regjeringen opprette forskningsprogrammet Blåhydromaks for å styrke kompetansen om blått hydrogen sin plass i verdikjeder for hydrogen.

Forslag 10

Stortinget ber regjeringen gå i dialog med EU om å likebehandle grønt og blått hydrogen for en raskest mulig realisering av større verdikjeder for hydrogen i energimiksen.

Forslag 11

Stortinget ber regjeringen sikre at tiltak for å utvikle kommersielle verdikjeder for utvikling og bruk av blått hydrogen likebehandles med grønt hydrogen i virkemiddelapparatet.

Forslag fra Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti:

Forslag 12

Stortinget ber regjeringen sikre at Sökkeldirektoratet skal bidra til en forsvarlig utvinning av norske petroleumsressurser, i tråd med Norges klimamål og internasjonale klimaforpliktelser.

Forslag 13

Stortinget ber regjeringen gjøre Klimasatsordningen til en permanent ordning.

Forslag 14

Stortinget ber regjeringen innarbeide målet om 10 TWh redusert strømforbruk i den totale bygningsmassen i 2030 sammenlignet med 2015 i den nye styringsavtalen med Enova, slik at moden teknologi kan rulles ut. Avtalen skal særlig ta sikte på å treffe lavinntektsgrupper.

Forslag 15

Stortinget ber regjeringen i forbindelse med fremleggelse av statsbudsjettet å komme med oppdaterte beregninger av den antatte strømforbruksutviklingen i bygg i perioden frem til 2030.

Forslag 16

Stortinget ber regjeringen i forbindelse med fremleggelse av statsbudsjettet om en årlig oppdatering av handlingsplanen for energieffektivisering i alle deler av norsk økonomi.

Forslag 17

Stortinget ber regjeringen gi NVE i oppdrag å beregne effekten av de ulike tiltakene i handlingsplanen for energieffektivisering i alle deler av norsk økonomi.

Forslag 18

Stortinget ber regjeringen sette et mål om produksjon av 5 TWh biogass i 2030, og ber regjeringen utarbeide en plan for å nå dette målet.

Forslag fra Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 19

Stortinget ber regjeringen foreslå bevilgning over statsbudsjettet som sikrer fast og forutsigbar drift av Runde miljøsentere.

Forslag fra Rødt, Venstre og Kristelig Folkeparti:*Forslag 20*

Stortinget ber regjeringen knytte støtten til Enova opp mot Stortingets mål om 10 TWh energieffektivisering.

Forslag fra Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti:*Forslag 21*

Stortinget ber regjeringen om at Enova i ny avtale gis ansvar for etablering av et nasjonalt nett av fyllestasjoner for flytende biogass og minst 30 fyllestasjoner for hydrogen innen 2028.

Forslag 22

Stortinget ber regjeringen knytte støtten til Enova opp mot Stortingets mål om 8 TWh solkraft.

Forslag fra Fremskrittspartiet:*Forslag 23*

Stortinget ber regjeringen innføre et CO₂-fond for maritim sektor som baserer seg på inntektene fra sektoren gjennom EU ETS, og tilgjengeliggjør disse for omstilling i sektoren.

Forslag fra Rødt og Miljøpartiet De Grønne:*Forslag 24*

Stortinget ber regjeringen etablere en egen ordning med tilskudd til gratis energirådgivning.

Forslag 25

Enova gis tilsagnsfullmakt på 10 mrd. kroner for å kunne øke støtten til energiltak tilsvarende, øremerket målet om 10 TWh redusert strømforbruk i den totale bygningsmassen i 2030 sammenlignet med 2015.

Forslag 26

Stortinget slår fast at norske klimamål skal innfris gjennom kutt på norsk territorium og ikke gjennom kjøp av klimavoter i utlandet.

Forslag 27

Stortinget ber regjeringen sikre at økt bruk av biodrivstoff ikke fører til økt bruk av konvensjonelt biodrivstoff eller annet biodrivstoff med avskogingsfare.

Forslag fra Miljøpartiet De Grønne:*Forslag 28*

Stortinget ber regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2025 fremme forslag om å styrke bevilgningene til naturkartlegging i områder som er aktuelle for havvind og legge frem en helhetlig plan for dette.

Forslag 29

Stortinget ber regjeringen slå fast at rammene for ytterligere én støttekonkurranse for flytende havvind skal annonseres innen første halvår 2025.

Forslag 30

Stortinget ber regjeringen utrede bygging av en korridor for villaksen under rullebanen ved Hellestranda ved Stjørdalselvas utløp.

Forslag 31

Stortinget ber regjeringen sørge for at det etableres et besøkscenter for Langsua nasjonalpark.

Forslag 32

Stortinget ber regjeringen etablere et nasjonalt senter for naturrestaurering og vurdere om dette kan legges til Dokka i tilknytning til Dokkadeltaet nasjonale våtmarkssenter.

Forslag 33

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med et forslag om forbud mot bruk av fossil fyring i industrien fra og med 2028.

Forslag 34

Stortinget ber regjeringen sørge for at Enova-støtten tilbyr høy støttesats til investeringer i batterilagring, andre former for lokal lagring av strøm og systemer for smartstyring av strøm fra solcelle.

5. Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

A.

Rammeområde 12

(Olje og energi)

I

På statsbudsjettet for 2025 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
				Utgifter
954		Petoro AS		
	70	Tilskudd til administrasjon	434 000 000	
1800		Energidepartementet		
	1	Driftsutgifter	261 041 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, kan overføres, kan nyttes under postene 50, 71 og 72	39 300 000	
	50	Overføring til andre forvaltningsorganer, kan overføres	2 250 000	
	70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner mv.	10 500 000	
	71	Norsk Oljemuseum	16 800 000	
	72	Tilskudd til energiformål, kan overføres, kan nyttes under post 21	13 000 000	
1810		Sokkeldirektoratet		
	1	Driftsutgifter	400 500 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, kan overføres	202 000 000	
	23	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet, kan overføres	47 500 000	
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat		
	1	Driftsutgifter	928 000 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, kan overføres	107 000 000	
	22	Flom- og skredforebygging, kan overføres, kan nyttes under postene 45 og 60	353 000 000	
	23	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet, kan overføres	60 000 000	
	25	Krise- og hastetiltak i forbindelse med flom- og skredhendelser, kan nyttes under post 61	100 000 000	
	26	Reguleringsmyndigheten for energi	83 500 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres, kan nyttes under post 22	32 000 000	
	60	Tilskudd til flom- og skredforebygging, kan overføres, kan nyttes under post 22	100 000 000	
	61	Tilskudd til krise- og hastetiltak i forbindelse med flom- og skredhendelser, kan nyttes under post 25	100 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	62	Fordeling av inntekt fra avgift på vindkraft	371 000 000	
	73	Tilskudd til utjevning av overføringstariffer	18 000 000	
	74	Tilskudd til museums- og kulturminnetiltak, <i>kan overføres</i>	9 100 000	
	75	Stønad til husholdninger for ekstraordinære strømutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	4 800 000 000	
	76	Stønad til husholdningskunder av nærvarmeanlegg, <i>kan overføres</i>	5 000 000	
1825		Energieffektivisering og -omlegging		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	14 000 000	
	50	Klima- og energifondet, virkemidler for -ener- gieffektivisering	1 377 000 000	
	60	Tilskudd til energiltak i kommunale bygg, <i>kan overføres</i>	450 000 000	
1850		Klima, industri og teknologi		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	88 000 000	
	50	Fond for CO ₂ -håndtering	80 000 000	
	70	Gassnova SF	118 000 000	
	71	Teknologisenter Mongstad	89 000 000	
	72	Langskip - fangst og lagring av CO ₂ , <i>kan overføres</i>	2 160 000 000	
	73	Norges forskningsråd, <i>kan overføres</i>	966 000 000	
	75	Norwegian Energy Partners	28 500 000	
2440		Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten		
	30	Investeringer	29 600 000 000	
Totale utgifter				43 463 991 000
Inntekter				
4800		Energidepartementet		
	70	Garantiprovisjon, Gassco	2 200 000	
4810		Sokkeldirektoratet		
	1	Gebyrinntekter	31 900 000	
	2	Oppdrags- og samarbeidsinntekter	47 500 000	
4820		Norges vassdrags- og energidirektorat		
	1	Gebyrinntekter	10 000 000	
	2	Oppdrags- og samarbeidsinntekter	60 000 000	
	40	Flom- og skredforebygging	20 000 000	
5440		Statens direkte økonomiske engasjement i pet- roleumsvirksomheten		
	24	Driftsresultat:		
	1	Driftsinntekter	300 310 000 000	
	2	Driftsutgifter	-42 600 000 000	
	3	Lete- og feltutviklingsutgifter	-2 000 000 000	
	4	Avskrivninger	-32 100 000 000	
	5	Renter av statens kapital	-4 900 000 000	218 710 000 000
	30	Avskrivninger	32 100 000 000	
	80	Renter av statens kapital	5 000 000 000	
Totale inntekter				255 981 600 000

II

Fullmakt til å overskride

Stortinget samtykker i at Kongen i 2025 kan overskride bevilgningen under kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten (SDØE) med inntil 5 mrd. kroner ved utøvelse av statens forkjøpsrett ved overdragelser av andeler i utvinningstillatelser på norsk kontinentalsokkel.

III

Fullmakt til å utgiftsføre uten bevilgning

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2025 kan utgiftsføre uten bevilgning under kap. 954 Petoro AS, post 71 Erstatninger, erstatning til Norges Bank som omfatter netto rentetap og andre dokumenterte kostnader grunnet avvik i varslet og faktisk innbetaling av valuta fra SDØE til Norges Bank, jf. avtale om overføring og kjøp av valuta fra SDØE til Norges Bank.

IV

Forpliktelse under avsetningsinstruksen og øvrige driftsrelaterte forpliktelser

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2025 kan pådra staten forpliktelser utover bevilgningene under kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten, knyttet til:

1. løpende forretningsvirksomhet i interessentskapene, samt deltakelse i annen virksomhet som har tilknytning til leting og utvinning av petroleum.
2. avsetning av statens petroleum etter avsetningsinstruksen gitt Equinor ASA.

V

Utbyggingsrelaterte forpliktelser

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2025 kan pådra staten forpliktelser utover bevilgningene under kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten, hvor øvre grense for statens forholdsmessige andel for det enkelte prosjekt/fase utgjør inntil 5 mrd. kroner knyttet til deltakelse i:

1. utbyggingsprosjekter (planer for utbygging/anlegg og drift) på norsk kontinentalsokkel.
2. utviklingsprosjekter under Gassled eller andre interessentskap.

VI

Forpliktelser i fasen før plan for utbygging og drift og for anlegg og drift er behandlet

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2025 kan pådra staten forpliktelser utover

bevilgningene under kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten knyttet til kontraktsmessige forpliktelser i fasen før plan for utbygging og drift er godkjent eller før tillatelse til anlegg og drift er gitt, herunder forpliktelser knyttet til en pre-interessentskapsfase.

VII

Overføring av eiendomsrett mot bruksrett

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2025 kan godkjenne overføring av eiendomsrett fra en rettighetshavergruppe hvor Petoro AS som forvalter av SDØE er en av rettighetshaverne, til en annen rettighetshavergruppe. Det forutsettes at Petoro AS som forvalter av SDØE er sikret tilstrekkelig bruksrett. Denne fullmakt vil gjelde for de prosjekter hvor Energidepartementet har fullmakt til å godkjenne plan for utbygging/anlegg og drift, samt ved mindre endringer for prosjekter hvor plan for utbygging/anlegg og drift allerede er godkjent. Fullmakten gis under forutsetning av at overføring av eiendomsrett ikke har prinsipielle eller samfunnsmessige sider av betydning.

VIII

Overdragelse av andeler i utvinningstillatelser

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2025 kan godkjenne overdragelse (salg, kjøp eller bytte) av deltakerandeler for Petoro AS som forvalter av SDØE der det antas at ressursene i utvinningstillatelsen på tidspunkt for overdragelsen er mindre enn 3 millioner Sm³ oljeekvivalenter.

IX

Overdragelse og samordning av andeler i utvinningstillatelser

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2025 kan godkjenne at Petoro AS kan delta i:

1. overdragelse (salg, kjøp eller bytte) av deltakerandeler i interessentskap hvor en rettighetshaver velger å tre ut av interessentskapet og hvor SDØE berøres av overdragelsen.
2. forenklet samordning av utvinningstillatelser med SDØE-andeler.
3. ny/endret plan for utbygging og drift av forekomster innenfor et samordnet område med SDØE-deltakelse.
4. overdragelse av deltakerandeler for å oppnå fortsatt harmonisering av deltakerandeler i utvinningstillatelser som er samordnet og hvor SDØE berøres av overdragelsen.

X

Overdragelse av andeler i rørledninger mv.

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2025 kan godkjenne nødvendige transaksjoner for overdragelse av andeler for Petoro AS som forvalter av SDØE for å innlemme rørledninger og transportrelaterte anlegg med SDØE-andel i Gassled eller andre interessentskap. Statens andel i Gassled eller andre interessentskap skal justeres for å gjenspeile innlemmelsen.

XI

Regnskapsføring av kontantinnkallinger mot mellomværendet med statskassen

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2025 kan gi Petoro AS fullmakt til å postere inn- og utbetalinger for SDØE mot mellomværendet med statskassen. Mellomværendet omfatter over-/underinnkalling av kontanter fra operatørselskapene (differansen mellom kontantinnkalling og avregning fra operatør), arbeidskapital, avregning fra operatør, merverdiavgift og mellomværende med betalingsformidler m.m.

XII

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Energidepartementet i 2025 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1810 post 23	kap. 4810 post 2
kap. 1820 post 23	kap. 4820 post 2
kap. 1820 post 45	kap. 4820 post 3

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

XIII

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Energidepartementet i 2025 kan pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye forpliktelser og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post Betegnelse	Samlet ramme
1800	Energidepartementet	
	21 Spesielle driftsutgifter	15 mill. kroner
1810	Sokkeldirektoratet	
	21 Spesielle driftsutgifter	50 mill. kroner
1820	Norges vassdrags- og energidirektorat	
	21 Spesielle driftsutgifter	50 mill. kroner
	22 Flom- og skredforebygging	330 mill. kroner
	25 Krise- og hastetiltak i forbindelse med flom- og skredhendelser	200 mill. kroner

XIV

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Energidepartementet i 2025 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post Betegnelse	Samlet ramme
1800	Energidepartementet	
	72 Tilskudd til energiformål	10 mill. kroner

Kap.	Post Betegnelse	Samlet ramme
1820	Norges vassdrags- og energidirektorat	
	60 Tilskudd til flom- og skreforebygging	350 mill. kroner
1850	Klima, industri og teknologi	
	70 Gassnova SF	20 mill. kroner
	73 Norges forskningsråd	4 150 mill. kroner

XV

Støtteprogram for flytende havvind i Vestavind F og Vestavind B

Stortinget samtykker i at Energidepartementet kan inngå forpliktelser om støtte til flytende havvind i Vestavind F og Vestavind B, men slik at de samlede statlige forpliktelsene ikke overstiger en kostnadsramme på 35 mrd. kroner (2025-kroner). Energidepartementet får fullmakt til å prisjustere kostnadsrammen.

XVI

Utbyggingsprosjekter på norsk kontinentalsokkel

Stortinget samtykker i at Energidepartementet i 2025 kan godkjenne prosjekter (planer for utbygging/anlegg og drift) på norsk kontinentalsokkel under følgende forutsetninger:

1. Prosjektet må ikke ha prinsipielle eller samfunnsmessige sider av betydning.
2. Øvre grense for de samlede investeringer per prosjekt utgjør 15 mrd. kroner.
3. Hvert enkelt prosjekt må vise akseptabel samfunnsøkonomisk lønnsomhet og være rimelig robust mot endringer i prisutviklingen for olje og naturgass.

B.

Rammeområde 13**(Miljø)**

I

På statsbudsjettet for 2025 bevilges under:

Kap.	Post Formål	Kroner	Kroner
Utgifter			
1400	Klima- og miljødepartementet		
	1 Driftsutgifter	352 514 000	
	21 Spesielle driftsutgifter	99 693 000	
	71 Internasjonale organisasjoner	104 283 000	
	74 Tilskudd til AMAP, <i>kan overføres</i>	5 900 000	
	76 Støtte til nasjonale og internasjonale miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	111 244 000	
1410	Kunnskap om klima og miljø		
	21 Miljødata	517 321 000	
	23 MAREANO, <i>kan overføres</i>	70 622 000	
	70 Nasjonale oppgaver ved miljøinstituttene	58 007 000	
	71 Grunnbevilgninger til miljøinstituttene under Norges forskningsråd	248 021 000	
	73 Norges forskningsråd, <i>kan overføres</i>	444 695 000	
1411	Artsdatabanken		
	1 Driftsutgifter	46 506 000	
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	27 047 000	
	70 Tilskudd til å styrke kunnskap om og formidling av naturmangfoldet, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	14 156 000	
1412	Meteorologiformål		
	50 Meteorologisk institutt	422 002 000	
	70 Internasjonale samarbeidsprosjekter	163 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
1420		Miljødirektoratet		
	1	Driftsutgifter	934 095 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	739 873 000	
	23	Oppdrags- og gebyrrelatert virksomhet	249 601 000	
	30	Statlige erverv, bevaring av viktige friluftslivsområder, <i>kan overføres</i>	23 054 000	
	31	Tiltak i verneområder og naturrestaurering, <i>kan overføres</i>	181 252 000	
	32	Statlige erverv, vern av naturområder, <i>kan overføres</i>	580 247 000	
	39	Oppryddingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 69 og 79</i>	8 645 000	
	60	Tilskudd til Natursats - tiltak og planlegging for natur i kommunene, <i>kan overføres</i>	118 226 000	
	61	Tilskudd til klimatiltak og klimatilpasning, <i>kan overføres</i>	273 300 000	
	62	Tilskudd til grønn skipsfart, <i>kan overføres</i>	34 027 000	
	63	Tilskudd til returordning for kasserte fritidsbåter	204 000	
	64	Tilskudd til skrantesykeprøver fra fallvilt	1 279 000	
	66	Tilskudd til kommuner for å bedre tilgangen til strandsonen langs Oslofjorden	3 199 000	
	69	Oppryddingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 39 og 79</i>	40 632 000	
	71	Tilskudd til tiltak mot marin forsøpling, <i>kan overføres</i>	27 363 000	
	72	Erstatning for beitedyr tatt av rovvilt, <i>overslagsbevilgning</i>	148 878 000	
	73	Tilskudd til rovvilttiltak, <i>kan overføres</i>	71 706 000	
	74	CO2-kompensasjonsordning for industrien	7 000 000 000	
	75	Utbetaling for vrakpant til kjøretøy og tilskudd til kassering av fritidsbåter, <i>overslagsbevilgning</i>	435 350 000	
	76	Refusjon ved innlevering av klima- og miljøskadelige stoffer, <i>overslagsbevilgning</i>	179 800 000	
	77	Tilskudd til fagspesifikke miljøorganisasjoner og -stiftelser	15 856 000	
	78	Tilskudd til friluftslivsformål, <i>kan overføres</i>	244 680 000	
	79	Oppryddingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 39 og 69</i>	492 000	
	80	Tilskudd til tiltak for å ta vare på natur, <i>kan overføres</i> ..	214 908 000	
	81	Tilskudd til verdiskaping basert på naturarven, <i>kan overføres</i> ..	13 192 000	
	84	Tilskudd til internasjonalt klima- og miljø samarbeid	9 086 000	
	85	Tilskudd til besøksenter for natur og verdensarv, <i>kan overføres</i>	103 898 000	
	86	Tilskudd til frivillige klima- og miljøorganisasjoner og klima- og miljøstiftelser	59 533 000	
	87	Tilskudd til natur og friluftsliv i områder berørt av landbaserte vindkraftverk	32 176 000	
1422		Miljøvennlig skipsfart		
	21	Spesielle driftsutgifter	9 347 000	
	70	Tilskudd til private, <i>kan nyttes under post 21</i>	37 508 000	
1423		Radioaktiv forurensning i det ytre miljø		
	1	Driftsutgifter	46 782 000	
1425		Fisketiltak		
	21	Spesielle driftsutgifter	300 000	
	70	Tilskudd til fiskeformål, <i>kan overføres</i>	17 553 000	
1428		Enova SF		
	50	Overføring til Klima- og energifondet	7 681 575 000	
	52	Tilskudd til landstrøm	100 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
1471		Norsk Polarinstitutt		
	1	Driftsutgifter	265 927 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	129 623 000	
	50	Stipend	597 000	
1472		Svalbards miljøvernfond		
	50	Overføringer til Svalbards miljøvernfond	18 632 000	
1474		Fram - Nordområdesenter for klima- og miljøforskning		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under postene 50 og 70</i>	274 000	
	50	Tilskudd til statlige mottakere, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	27 645 000	
	70	Tilskudd til private mottakere, <i>kan overføres, kan nyttes under post 50</i>	32 029 000	
1481		Klimakvoter		
	1	Driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	2 873 000	
	22	Internasjonalt samarbeid under Parisavtalens artikkel 6, <i>kan overføres</i>	300 000 000	
1482		Internasjonale klima- og utviklingstiltak		
	1	Driftsutgifter	79 357 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 73</i>	60 000 000	
	73	Klima- og skoginitiativet, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	4 108 751 000	
Totale utgifter			27 348 336 000	

Inntekter

4400		Klima- og miljødepartementet		
	3	Refusjon fra Utenriksdepartementet	37 405 000	
4420		Miljødirektoratet		
	1	Oppdrag og andre diverse inntekter	6 976 000	
	4	Gebyrer, forurensningsområdet hos Miljødirektoratet	89 045 000	
	6	Gebyrer, forurensningsområdet hos statsforvalterembetene	53 590 000	
	7	Gebyrer, kvotesystemet	47 625 000	
	9	Internasjonale oppdrag	41 048 000	
4423		Radioaktiv forurensning i det ytre miljø		
	1	Gebyrer, radioaktiv forurensning	1 170 000	
4471		Norsk Polarinstitutt		
	1	Salgs- og utleieinntekter	7 605 000	
	3	Inntekter fra diverse tjenesteyting	75 737 000	
	21	Inntekter, Antarktis	16 658 000	
4481		Salg av klimakvoter		
	1	Salgsinntekter	3 135 116 000	
Totale inntekter			3 511 975 000	

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2025 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1420 post 1	kap. 4420 postene 1, 50 og 85
kap. 1420 post 23	kap. 4420 postene 4, 6 og 9
kap. 1420 post 30	kap. 4420 post 40
kap. 1420 post 32	kap. 4420 post 41
kap. 1423 post 1	kap. 4423 post 1

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1471 post 1	kap. 4471 postene 1 og 3
kap. 1471 post 21	kap. 4471 post 21
kap. 1472 post 50	kap. 5578 post 70

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2025 kan:

1. overskride bevilgningen på kap. 1481 Klimavoter, post 1 Driftsutgifter, til dekning av honorarer, transaksjonskostnader og utgifter til faglig bistand i forbindelse med salg av klimavoter.
2. overskride bevilgningen på kap. 1481 Klimavoter, post 22 Internasjonalt samarbeid under Parisavta-

lens artikkel 6, med et beløp som svarer til inntekter fra salg av klimavoter under statens kvotekjøpsprogram som er regnskapsført på kap. 4481 Salg av klimavoter, post 1 Salgsinntekter.

IV

Kjøp av klimavoter under Parisavtalens artikkel 6

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2025 kan inngå avtaler om kjøp av klimavoter innenfor en samlet ramme på 8 200 mill. kroner for gamle og nye forpliktelser under kap. 1481 Klimavoter, post 22 Internasjonalt samarbeid under Parisavtalens artikkel 6. Deler av midlene kan også benyttes til programutvikling og målrettet kapasitetsbygging i vertsland. I tillegg kan Klima- og miljødepartementet gi tilsagn om kjernestøtte til Global Green Growth Institute (GGGI) fra kvotekjøpsprogrammet.

V

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2025 kan foreta bestillinger av materiell o.l. utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post Betegnelse	Samlet ramme
1411	Artsdatabanken	
	21 Spesielle driftsutgifter	17,3 mill. kroner
1420	Miljødirektoratet	
	31 Tiltak i verneområder og naturrestaurering	10 mill. kroner
	32 Statlige erverv, vern av naturområder	384,6 mill. kroner
1471	Norsk Polarinstitut	
	21 Spesielle driftsutgifter	227 mill. kroner

VI

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2025 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post Betegnelse	Samlet ramme
1410	Kunnskap om klima og miljø	
	73 Norges forskningsråd	1 370,8 mill. kroner
1411	Artsdatabanken	
	70 Tilskudd til å styrke kunnskap om og formidling av naturmangfoldet	30,7 mill. kroner
1420	Miljødirektoratet	
	30 Statlige erverv, bevaring av viktige friluftslivsområder	45 mill. kroner
	61 Tilskudd til klimatiltak og klimatilpasning	437,2 mill. kroner
	62 Tilskudd til grønn skipsfart	423,2 mill. kroner

Kap.	Post Betegnelse	Samlet ramme
	71 Tilskudd til tiltak mot marin forsøpling	15 mill. kroner
	78 Tilskudd til friluftslivsformål	3 mill. kroner
	87 Tilskudd til natur og friluftsliv i områder berørt av landbaserte vindkraftverk	10 mill. kroner
1428	Enova SF	
	50 Overføring til Klima- og energifondet	400 mill. kroner
1482	Internasjonale klima- og utviklingstiltak	
	73 Klima- og skoginitiativet	2 315 mill. kroner

VII

Fullmakt til å inngå forpliktelser

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2025 kan pådra staten forpliktelser for fremtidige år til å kjøpe inn materiell og til å gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger under kap. 1420 Miljødirektoratet, postene 39, 69 og 79 Oppryddingstiltak, men slik at samlet ramme for nye forpliktelser og gammelt ansvar ikke overstiger 5 mill. kroner.

VIII

Utbetaling av tilskudd

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2025 gis unntak fra forutsetningene i stortingsvedtak av 8. november 1984 om utbetalinger av gitte bevilgninger på følgende måte:

1. Utbetalinger av tilskudd til utviklingsformål kan foretas én gang i året for FNs klima- og skogprogram, FNs kontor for narkotika og kriminalitet (UNODC), Verdensbankens Forest Carbon Partnership Facility, Forest Investment Program, Bio-Carbon Fund plus og Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW).
2. Utbetalinger av kjernebidrag til Global Green Growth Institute kan foretas i henhold til organisasjonens regelverk.
3. Utbetalinger av tilskudd til Det grønne klimafondet (GCF) og til fond forvaltet av FNs Multi Partner Trust Fund, Inter-American Development Bank (IDB) og Perus nasjonale miljøfond Profonanpe kan foretas i henhold til regelverket for det enkelte fond.

IX

Utbetaling for fremtidige utslippsreduksjoner

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2025 gis unntak fra forutsetningene i stortingsvedtaket fra 8. november 1984 om utbetalinger av gitte bevilgninger gjennom at tilskudd til Emergent Forest Financing Accelerator kan utbetales med det formål å betale for fremtidige verifiserte utslippsreduksjoner.

X

Utbetaling av tilskudd til risikoavlastning av private investeringer

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2025 gis unntak fra forutsetningene i stortingsvedtaket av 8. november 1984 om at utbetaling av gitte bevilgninger kun skal skje ved behov, slik at det kan utbetales tilskudd til risikoreduksjon for investeringer i avskogingsfri og bærekraftig økonomi i tråd med kriteriene for kap. 1482 Internasjonale klima- og utviklingstiltak, post 73 Klima- og skoginitiativet.

XI

Utbetaling av renter på tilskudd

Stortinget samtykker i at opptjente renter på tilskudd som er utbetalte fra Norge under Klima- og skoginitiativet på kap. 1482 post 73, kan benyttes til tiltak etter avtale mellom Klima- og miljødepartementet og den enkelte mottaker.

XII

Omgjøring av betingede lån til tilskudd

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2025 kan gi Enova SF fullmakt til å omgjøre betingede lån fra Klima- og energifondet til tilskudd etter forhåndsdefinerte og forutsigbare vilkår.

XIII

Fullmakt til å avhende areal innkjøpt for verneformål eller friluftslivsformål og for makeskifte i forbindelse med gjennomføring av skogvern

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2025 kan godkjenne salg, makeskifte eller bortfeste av eiendom som Miljødirektoratet forvalter, for inntil 25 mill. kroner.

XIV

Fullmakt for kjøp av skogkreditter og utslippsenheter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2025 kan inngå avtaler og intensjonsavtaler om kjøp av skogkreditter og utslippsenheter innenfor en samlet ramme på 3 000 mill. kroner under kap. 1481 Klimakvoter, post 25 Fleksible mekanismer under klimasamarbeidet med EU.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 12. desember 2024

Ingvild Kjerkol

leder og ordf. for kap. 1800 og 4800

Ola Elvestuen

ordf. for kap. 2440 og 5440

Lars Haltbrekken

ordf. for kap. 1850

Kristoffer Robin Haug

ordf. for kap. 1400 og 4400

Aleksander Øren Heen

ordf. for kap. 1422

Mani Hussaini

ordf. for kap. 1472

Stein Erik Lauvås

ordf. for kap. 1425

Sofie Marhaug

ordf. for kap. 1410

Linda Monsen Merkesdal

ordf. for kap. 1481, 1482 og 4481

Gro-Anita Mykjåland

ordf. for kap. 1820, 1825 og 4820

Hans Inge Myrvold

ordf. for kap. 1411

Marius Arion Nilsen

ordf. for kap. 1423 og 4423

Kjell Ingolf Ropstad

ordf. for kap. 1471 og 4471

Sigurd Kvammen Rafaelsen

ordf. for kap. 1412

Charlotte Spurkeland Trellevik

ordf. for kap. 954, 1810 og 4810

Bård Ludvig Thorheim

ordf. for kap. 1420, 1428, 1474 og 4420



**DET KONGELIGE
ENERGIDEPARTEMENT**

Statsråden

Energi- og miljøkomiteen
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

24/3023-

2. desember 2024

Svar på spørsmål til Prop 1 S (2024-2025), Innstil 9 S (2024-2025) – NVEs langsiktige kraftmarkedsanalyse – Strømforbruk

Jeg viser til brev av 25. november 2024 fra energi- og miljøkomiteen med spørsmål til Prop. 1 S (2024-2025), Innst. 9 S (2024-2025). Komiteen ber om svar på følgende spørsmål:

«NVEs langsiktige kraftmarkedsanalyse utgis hvert år i oktober med beregnet strømforbruk i bygg for 2030 og 2040. NVE valgte i oktober 2024 å ikke utgi langsiktig kraftmarkedsanalyse for perioden 2024–2040. I NVEs «Kortsiktig kraftbalanse 2024–2028» fra juni 2024 har NVE beregnet strømforbruk i bygg for perioden 2024–2028 gitt eksisterende og vedtatt politikk. Kan Energidepartementet og NVE utvide denne analysen til å omfatte strømforbruk i bygg i 2029 og 2030, og oversende en oppdatert analyse til komiteen innen fristen for avgivelse av Prop. 1 S (2024–2025), Innst. 9 S (2024–2025 den 12. desember 2024?)»

Departementet har forelagt spørsmålet for NVE. Det er ikke mulighet til å gjennomføre oppdaterte analyser av strømforbruket i bygg før 12. desember 2024. NVE tar sikte på å publisere NVEs kortsiktige kraftbalanse første kvartal 2025, og i den forbindelse vil modellårene 2025 – 2029 bli fremskrevet, inkludert energibruk i bygg. NVE vil også utarbeide en egen analyse som fremskriver energibruken i bygg mot 2030 som etter planen også vil publiseres i første kvartal 2025.

Med hilsen

Terje Aasland

